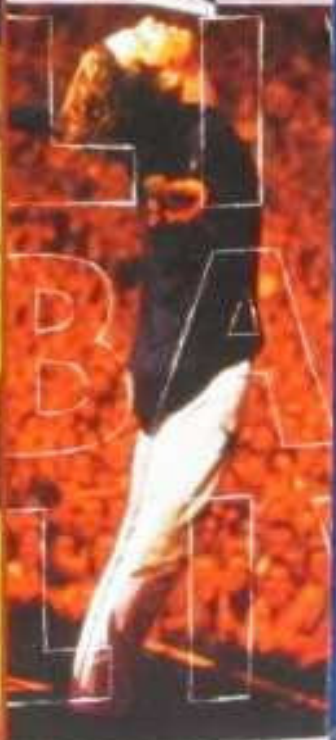
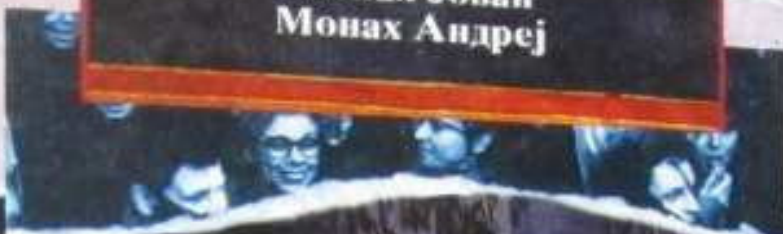

ДЕЦА АПОКАЛИПСЕ

Монах Јован
Монах Андреј

Monasi Jovan Marler i Andrej Vermut

**Deca Apokalipse i njihova hrišćanska
pobuna**

Uvod

Izdavačka kuća "Svetigora" je učinila pravi korak kada se odlučila da, u okviru svoje biblioteke "Sv. Petar Cetinjski", objavi knjigu „Deca Apokalipse“ i njihova hrišćanska pobuna, iz pera monaha Jovana (Marlera) i Andreja (Vermuta), Pravoslavni Amerikanaca i duhovnih sledbenika o. Serafima (Rouza) (1983.), velikog savremenog borca za Pravoslavnu Ameriku i Pravoslavlje na Zapadu, osnivača i dugogodišnjeg duhovnika Pravoslavnog manastira Sv. Germana Aljaskog, u divljini Severne Kalifornije, kod gradića Platine. Knjiga koja se nalazi pred srbskim Pravoslavnim čitalaštvom po mnogo čemu je, zaista, retka knjiga, jer su je pisali mladi Pravoslavni Hrišćani sa Zapada za mlade Pravoslavne Hrišćane širom naše civilizacije, koja je - po svim svojim pretpostavkama, načelima i načinu života - na kraju XX veka postala globalna zapadna civilizacija. Pisali su je oni koji su u potrazi za Istinom - posle potucanja kroz vodu i vatru nihilističkog sveta - pronašli Hrista Bogočoveka, jedinog Spasitelja čovekovog, za one koji prolaze kroz istu strašnu vodu i strašnu vatru, posrćući i tragajući za Hristom Bogočovekom, jedinim Spasiteljem čovekovim.

Pisali su je:

1) Da raskrinkaju jednu od, kako sami kažu, "najbolje čuvanih tajni zapadne civilizacije" (koja tvrdi da je umro Bog i da nema Crkve, jer je - po Ničeju - "prvi i poslednji Hrišćanin /tj. Hristos/, umro na Krstu"), otkrivajući istinu da je - i danas, u vreme današnjeg, "post-hrišćanskog" (=anti-hrišćanskog!) Novog svetskog poretka – još uvek živa i pobedna ona ista i istinita hrišćanska vera, kojom je živela i pobeđivala rana Crkva, razapeta na krst tadašnjeg "novog svetskog poretka" - paganskog Rimskog carstva.

2) Da - posvedočivši spasonosnu istinu Hristovu, istinu Crkve Hristove, svetlost Živoga Pravoslavlja - pozovu na pobunu "decu apokalipse", tj. mlade ovih poslednjih vremena, u kojima Zlo "bez zadržavanja", razobručeno i legalno (kroz sve sisteme i institucije civilizacije) vlada svetom i istorijom. Zar (opet) na pobunu, reći će

neko, zar u svetu koji je sav saz-dan od adske monotonije bezbrojnih buna i pobuna? Da, na pobunu, ali na **jedinu istinsku i delotvornu čovekovu pobunu** - na pokajanje kao prvu i poslednju hrišćansku pobunu i ustanak:

a) **protiv zapadnog duhovno-političkog Zla**, koje se samoprolašava i – što ratom, što mirom - nameće čitavoj planeti i istoriji kao jedino "dobro" ijedini "spas",

b) **protiv zapadne Laži** o Bogu ("umro je Bog", nema Spasitelja), o čoveku ("umro je Božiji čovek", nema spasenja za čoveka) i o istoriji ("umrla je istorija kao saradnja Boga i čoveka", nema Crkve kao spasenja sveta), koja se samoprolašava i tiranski nameće kao jedina spasavajuća "istina" i

v) **protiv adskog totalitarizma Greha** u svetu poslednjih vremena, koji pretenduje ne samo na čovekov ovozemaljski život, već i na njegovu večnu sudbinu.

"Pokajmo se, pokajte se!" - taj čudesni poziv na život koji ne umire, što ga Hrišćanstvo, od Hrista kao svog Početka do kraja vremena i Drugog dolaska Hristovog, upućuje svetu: taj prvi i osnovni **poziv na pobunu** protiv palosti i smrtnosti, autori ove knjige upućuju savremenoj omladini, "deci apokalipse" koja za životom istšštim traga u psalamskoj "doline senke smrtne", na kraju Zapadnog Puta, na razvalinama civilizacije "čovekovog rata protiv Boga Živoga".

Naše poreklo

Plač čovečiji od iskoni

Od utrobe majčine novorođenče plače, a istim tim suzama plače i današnje pokolenje mladih. Svaka suza svakog deteta jeste bolni izraz opšteg osećanja čovekove otpalosti od savršenstva u truležnost, stradanje i smrt. I mi odrastamo, a taj plač ne prestaje. Naprotiv, u ovim vremenima nad kojima treba tugovati, taj plač postaje sve glasniji, taj plač predstavlja jedinu utehu današnjoj omladini.

Današnje pokolenje mladih, koje lako može biti i poslednje, okovano je u očaj tog plača, jer mladi itekako dobro vide da se ovaj propadajući svet bliži svome kraju. A današnjoj omladini niko nije rekao istinu da će u Apokalipsi [1] Bog svakome utrti suze sa očiju njegovih. Naprotiv, mladima ispiraju mozak da je ta večna istina – "relativna".

Mi mladi smo sami i zatočeni u tamnici ovoga sveta, u kojoj nam ispiraju mozak da verujemo da "nema apsolutne istine" i utuvljuju da "nema odgovora na pitanje: 'Zašto?'". Detinjstvo smo proveli u takvoj studenoj tamnici, i stoga nije nikakvo čudo što već u mladosti počinjemo da tragamo za smrću.

Nema odgovora na pitanje - "Zašto?", i zato je - čini se - jedina sloboda u samoubistvu. Nema istine u svetu lažnosti, nema lepote u svetu rugobnosti, nema ljubavi u svetu nasilja i mržnje, nema Boga u svetu bezverja, i nije nikakvo čudo što se u svakoj sobi, i na svakoj ulici, i u svakome gradu može čuti plač mladih. To je razlog što dolazi do njihove opravdane pobune.

Slom našega sveta jeste posledica najveće pobede koju je - od kada je sveta i veka - jedna filosofija, jedna ideologija odnela nad čovekovom slobodom, a ta filosofija i ideologija jeste – Nihilizam.

Nihilizam je vera da "nema istine". Nihilizam kao nemilosrdna i beslovesna zver uništava sve, ostavljajući za sobom samo razvaline,

žalost, bol i smrt. Nihilizam posebno bira mlade za svoju žrtvu, jer zna da je nevinost mladosti najlakše nagrditi.

Nihilizam je unutarnja zver koja gospodari duhom ovoga vremena. Nihilizam nam govori da nema odgovora na pitanje -"Zašto?" i da, stoga, više nema nikakvoga razloga da živimo. Nihilizam je zver bogoodstupništva, u čijim se čeljustima rađa današnja omladina. Mi smo deca u čeljustima te zveri. Mi smo deca Nihilizma, mi smo deca Apokalipse.

Mi pripadamo pokolenju koje umire smrću sveopšteg samoubistva - tog Poslednjeg Genocida. To samoistrebljenje može zaustaviti samo Istina Božija. Da bi smo primili Istinu Božiju moramo najpre umreti za ovaj svet, a potom i vaskrsnuti. U tome je naše oslobođenje. To je **naša hrišćanska pobuna - poslednja istinska pobuna.**

Deca rata

U Početku, kada na zemlji vladaše mir, čoveku beše darovan strašni i uzvišeni dar - **dar slobodne volje**. Zloupotreбивši ovaj savršeni dar života čovek je za samo jedan jedini trenutak uveo čovečanstvo u smrt. Taj dar slobode je u sebe uključivao izbor između dva puta: puta dobra i puta zla. Čovek je izabrao - zlo. Poput anđela koji pade sa Nebesa, poput munje koja sevu, čovečanstvo je palo u bezdan truležnosti i smrti.

Mi smo deca rata čovekovog protiv Boga i to je naše poreklo. Poreklom smo iz hiljada i hiljada godina čovekovog stradanja od gladi, žeđi, nagote, ropstva i smrti. Čovek je na svakom koraku svog bogoodstupničkog puta gotovo do temelja rušio svaki most povratka svome Tvorcu. Čovek je na svakom koraku na mesto svoga Tvorca postavljao svoj nesavršeni razum i zver svog nihilizma.

Jezdeći na toj zveri čovečanstvo je "napredovalo" u potpuni nazadak. Ta zver se pokazala krajnje opasnom i danas se nalazi van svake kontrole. Ona proždire današnju omladinu kao svoju glavnu žrtvu. Nema nijednog mladog čoveka koji nije uhvaćen u kandže te zveri – Nihilizma.

Iz rata u rat, iz genocida u genocid, iz holokausta u holokaust: ljudska istorija se može sažeti u jednu jedinu reč – Smrt.

Od prvih plemenskih ratova do prvih građanskih ratova, od Francuske do Boljševičke revolucije, od I do II svetskog rata, od Vijetnama do ratova gradskih bandi: čovečanstvo je, u svojoj slobodi, uvek izabiralo stazu Smrti. Čovečanstvo je uvek izabiralo stazu rata zla protiv dobra.

U ljudskoj istoriji, istoriji našeg porekla, svi ratovi su se kad-tad završavali. Međutim, rat koji je čovek započeo na samom početku istorije, nastavlja se sve do danas i današnje pokolenje mladih se nalazi usred njega. Svakoga dana naš svet sve više odstupa od Istine i tmina tog rata opkoljava nas sve više, sa svih strana. I ta će tmina postajati sve crnija i crnija ako ne budemo shvatili da se rat kojeg se gnušamo, i ta glad i to stradanje koje taj rat prouzrokuje, zbivaju na bojnopolju naših srca.

Taj rat nije rat naroda protiv naroda, niti čoveka protiv čoveka, već **rat čoveka protiv Boga.**

Bogodstupništvo

"Bog je mrtav...".[\[2\]](#)

Bog je umirao u srcima ljudi od kada je nastao ovaj svet. Kako je istorija odmicala, ljudi su zapadali u sve gore i gore stanje. Kretanje istorije je, ustvari, bilo kretanje ka polaganoj smrti Božijoj u srcima ljudi. Nihilisti bi rekli da je to bilo kretanje ka uništenju sveta. To je naše poreklo, nas kao dece rata. Mi smo rođeni u bezdanim vodama bogoodstupništva i odgajani smo da se utopimo u tim vodama, i naše bezbrojne suze se vavek mešaju sa tim strašnim okeanom.

Ta potopna kiša bogoodstupništva počela je da pljušti po ovom svetu u onaj dan kada je Kain ubio svog brata Ave-lja. Kada je egipatski faraon bacio Izabrani narod u ropstvo, plač robova koji se čuo, odjekivao je sa dna okeana čovekovog bogoodstupništva. Kada je grčki filosof Sokrat, zbog istine, dragovoljno ispio čašu smrti, njegove reči su se, takođe, utopile u vodi tog otrovnog okeana. Ali, kada je Hristos bio razapet, Njegove Suze i Krv su zanavek nadmoćale taj okean bogoodstupništva.

Neron, car rimskoga sveta - koji se, u prvom veku posle Hrista, nazivao "čitavom civilizacijom" - poludeo je jednoga dana i u svom ludilu počeo da besni protiv onih koji su tragali za Istinom i voleli Istinu, protiv Hrišćana. Car Neron je svirao harfu, gledajući kako njegovi ljudi, po njegovoj zapovesti, spaljuju carski grad Rim. Stojeći na balkonu svoje palate, Neron je gledao plamen silnoga požara i slušao krike svoga naroda, i nastavljao da svira svoju harfu. U tim trenucima vode ljudskoga bogoodstupništva počele su da isparavaju, a njihova para spometnula se u plamen Nihilizma. Najstrašnije od svega jeste to što se ta pesma nihilističkog ludila peva do danas, sa tim što su se zvuci Neronove harfe danas pretvorili u potpunu i nakaznu disharmoniju. Neronova pesma je bila **početak sunovrata zapadne civilizacije**.

Taj sunovrat je ubrzan velikim Raskolom iz 1054. kada je zapadna civilizacija otpala od hrišćanskoga Istoka, od Crkve. Zapadni deo sveta je ovim raskolom ušao u "mračno doba", doba krvavih

Križarskih ratova,[3] doba Renesanse i njene obnove paganizma. Čovek je počeo da postavlja svoj nesavršeni um na mesto "umirućeg Boga". Nauka je zamenila hrišćansku duhovnost, a ovaj svet je zamračio nebo nad sobom i čovekov rat protiv Boga je počeo da biva sve nemilosrdniji.

Preživeli smo vekove holokausta nad Bogom i samim sobom i danas jedva da smo još živi. Preživeli smo Volterovu i Rusoovu filozofiju, i bili svedoci krvoprolića koje je iza-zvala njihova filozofija u Francuskoj revoluciji. Videli smo kako "Novi poredak" ruši stari hrišćanski poredak i hrišćansku tradiciju. [4] Videli smo Darwinove ideje i kako ljudi masovno prihvataju te njegove ideje kao novu religiju. Videli smo odseve Darwinovih ideja u očima Karla Marksa dok je, inspirisan Darwinom, uzvikivao: "Ideja Boga mora biti uništena". Marksov zet je sažeo filozofiju toga vremena u rečenicu: **"Darvinovo Poreklo vrsta lišilo je Boga Njegove uloge Tvorca organskoga sveta"**. [5]

Lenjinu i Staljinu su, potom, bili dati ključevi "carstva" ovoga sveta. Staljin je bio učenik bogoslovije kada su mu do ruku došli popularni Darwinovi spisi, posle čega je izveo "logičan" zaključak da je čovek rezultat evolucijskog procesa kojim vlada okrutna utakmica. [6] To je filozofija modernoga sveta - filozofija "opstanka najsposobnijih". U ime ove filozofije Staljin je pobio preko četrdeset miliona ljudi i to na tako okrutan način kakav istorija dotad nije videla.

Nešto manje od dve hiljade godina od dana kada je Neron nad zapaljenim Rimom otpevao svoju pesmu uništenja, ludi prorok i filozof Nihilizma sa kraja XIX i početka XX veka, Fridrih Niče, ponovo je zapevao istu pesmu, raspaljujući isti požar, ali sada još strašnijim plamenom. Niče je bio taj koji je u svojoj mržnji prema veri, a posebno prema Hrišćanstvu - proglasio Boga za mrtvoga. Niče je taj koji je razornim dahom svog usklika "Bog je mrtav!" zapahnuo mnoge koji su verovali u Boga. Niče je želeo da životu gleda pravo u oči, i da mu pri tom Bog ne ometa vidik, i ono što je video pomutilo mu je um. [7]

Niče je, svojim spisima i svojom filozofijom, otvorio vrata pakla iz kojih je izleteo demon vere u nepostojanje istine. I ne samo to, Niče je svojom idejom Nihilizma dao dugo očekivano opravdanje ubistvu.

Na početku XX veka, jedan čovek se nadahnuo Ničeovom filosofijom i počeo da dela u skladu sa njom. Taj čovek se zvao Adolf Hitler. [8]

Upoznavši se sa Ničeovom filosofijom - po kojoj inferiorniji i slabiji moraju biti uništeni - Hitler je pokušao da ostvari Ničeovog "nat-čoveka" kroz svoju volju za moć, i, pri tom, bacio čitavo čovečanstvo na kolena. Hitler je poput Nerona, sam potpalio požar "holokausta", u kojem je, na kraju, izgoreo i njegov sopstveni narod. On je otpočeo okrutnu borbu čiji je cilj bio da zagospo- dari svetom. On je, sa tom namerom, započeo II svetski rat.

Taj rat je porodio prvu "kontrakulturu": posle njega su počele da izbijaju prve masovnije pobune, prvi protesti "Bit (Beat) generacije". Tada su počele da se javljaju nove vrste muzike poput "džeza" i "bluza". Ljudi su počeli da pevaju pesme koje su bile glas konfuzne potrage za odgovorima usred sveta nasilja. Oni su želeli da žive drukčijim životom od života kojim je živeo besmisleni "moderni" svet.

I krik njihovoga protesta je, kako se ta muzika razvijala, postajao sve glasniji, naročito od trenutka kada se pojavila "pobunjenička" muzika tvrdog zvuka zvana - "rok". To je bilo vreme u kome su "Bitlsi" (The Beatles- Bube), najpopularnija rok-grupa svih vremena, izjavljivali: "Mi smo danas popularniji od Isusa Hrista". [9] Ta njihova izjava sažeto iznosi istinu o duhu tadašnjega vremena.

Posle toga je došao Vijetnamski rat koji je porodio jošjednu "kontra-kulturu" – hipipokret. Ta "kontra-kultura" je otišla još dalje od prethodne, "bit-kulture", gonjena još višim i još nedefinisanim idealima. Hipi-pokret je svojom ideologijom "slobodne ljubavi" utro put svim modama i pokretima koji su kasnije preplavile kraj XX veka. Pokolenje mladih danas jeste pokolenje raznih "kontra-kultura": svi ti pankeri, andergraunderi, bodi-bilderi, skinhedsi, hevi-metalci, hipici, reperi, gangsteri, skejteri, šminkeri i alternativci jesu ustvari pripadnici "generacije lks" - pokolenja **u potrazi za izgubljenim identitetom.**

Svi ovi pobunjenički pokreti imaju zajednički imenitelj koji ih sve međusobno povezuje. To je poruka Nihilizma: zajednički krik i zajednička poruka koju svi ovi pokreti objavljuju. I kako vreme prolazi, zbrka se uvećava a zver Nihilizma proždire mlade sve brže i strašnije. Današnja omladina ne može da izbegne plameni dah i zube te zveri, koji je doživotno unakažavaju. Ali, danas nema nikoga

ko nas mlade može unapred da upozori na opasnost koja nam pretila od tog plamena i tih zuba, tako da mi, mladi, moramo na sopstvenoj koži da naučimo šta taj plamen i šta ti zubi jesu, nadajući se da ćemo uspjeti da preživimo to strašno učenje.

Lako je reći da mi, deca modernoga doba, nismo zaraženi istorijom Nihilizma, ali nas stvarnost opovrgava, jer kao napuštena deca sedimo u pepelu i pustinji bogoodstupništva, kao usamljenici koji su preživeli vekove smrti, u kojima nije bilo nikoga da im pokaže put do kuće, jer je sve bilo uništeno.

Fridrih Niče, glasnogovornik te "generacije lks", svojom pričom "Ludak" kao da daje zastrašujući opis upravo našeg bezbožnog vremena i kao da definiše upravo iskustvo današnje omladine:

"Da li ste čuli za ludaka koji - u rane jutarnje časove - pali svetiljku i odlazi na trg, neprekidno vičući: "Tražim Boga, tražim Boga!". Budući da na trgu uvek ima mnogo onih koji u Boga ne veruju, masom ubrzo počinje da se širi smeh. "Zašto Ga tražiš? Da li zato što se izgubio?", pita ga jedan. " Da li je On zalutao kao dete?", pita ga drugi." Ili se možda krije? Možda se plaši od nas? Možda je otišao na put? Ili je možda emigrirao?, dobacuju mu sa podsmehom. Ludak tada utrčava među njih i počinje da ih strelja pogledom.

"Gde je Bog?", kriknu ludak. "Ja ću vam reći. Mi smo ga ubili - vi i ja. Svi mi smo mi bogoubice. Ali, kako uči-ismo to? Kako besmo u stanju da ispijemo more? Ko nam dade sunđer da obrišemo čitav horizont? Šta učinismo kada ovu zemlju oslobodismo njenog sunca? Gde se to sunce sada nalazi? Kuda mi sada idemo? Udaljavamo li se to mi od svih sunaca? Zar se mi ustvari neprestano ne sunovraćujemo? Tamo-am, unapred-unazad, u svim pravcima? Ima li ičega gore i ičega dole? Zar ne propadamo kao kroz beskrajno ništa? Zar ne osećamo disanje praznih prostora? Nije li sve hladnije i hladnije? Nije li oko nas noć i ne pada li neprestano sve veća i veća noć? Zašto onda da izjutra ne palimo svetiljke? Zar ne čujemo buku koju dižu grobari, sahranjujući Boga? Zar ne osećamo već zadržak Božijega raspadanja? I bogovi se raspadaju, zar ne? Bog je mrtav. I mi smo ti koji smo ga ubili. I kako ćemo se mi, ubice nad ubicama, utešiti? Ono najsvetije i najmoćnije što je svet ikada imao, iskrvarilo je sada pod našim noževima. Ko će sprati tu krv sa nas? Ima li vode koja nas može oprati? Koje službe iskupljenja i koje svete obrede da

izmislimo? Nije li veličina našega dela prevelika za nas? Zar ne moramo i mi sami postati bogovi da bismo postali dostojni veličine tog dela? Jer, nikada na zemlji ne beše većega dela, i ko god se posle nas rodi, zahvaljujući tom delu, biće učesnik više istorije nego što je sva istorija pre toga dela". Tu ludak začuta i pogleda u one koji su ga slušali. I oni stajahu bez glasa, gledajući ga zapanjeno. On, ko-načno, baci svetiljku na zemlju, razbi je i ode..."

Današnja omladina, takođe, gotovo ludački traga za Bogom, ali se ovaj svet podsmeva nevinosti njene mladosti, govoreći: "Zašto Ga tražite? Da li zato što se izgubio?".

I mladi bacaju svetiljku svoje čežnje na zemlju i odlaze...

Naša smrt

Posledice rata protiv Boga

Danas, u tami, osećamo strašne posledice čovekovog rata protiv Boga. Broj mrtvih tela je iz dana u dan sve veći, a - grđe i gore! - broj mrtvih ili smrtno ranjenih duša je gotovo beskrajan. I, čini se, da za mnoge duše više nema nade za oporavak.

I kao što to biva u svakom ratu, i u ovom najviše stradaju deca. U ovoj, kako se čini, večnoj borbi čbvekovoj protiv Boga, ne samo da se vrši nasilje nad dečijom nevinošću, već se ona potpuno uništava. Šezdesetih godina ovoga veka, magazin "Tajm" doneo je, kao jednu od priča sa naslovne strane, članak pod naslovom " Bog je mrtav". Sedamdesetih, "Tajm" je doneo, takođe, priču sa naslovne strane, ali sada pod naslovom "Marks je mrtav". To je nagnalo jednog mladog cinika da na zidu svog fakulteta napiše sledeći grafit: " Bog je mrtav, Marks je mrtav, a i ja se ne osećam baš dobro!".[\[10\]](#)

Niče, filosof koji je vrlo dobro znao da je Bog umro u srcima ljudi, prerekao je, čak, da će XX vek biti vek dva neposredna rezultata "smrti Božije" u ljudskim srcima. Prvi će biti taj da će XX vek biti najkrvaviji od svih vekova u ljudskoj istoriji, a drugi - da će u XX veku doći do provale sveopšteg ludila. Pokazalo se da je Niče bio je u pravu u oba predviđanja, a doživeo je da se na njemu samom ispuni proročanstvo o ludilu.

Ludilo bogobornog sveta

Filosofija pustoši čovekovog rata protiv Boga i filosofija Apokalipse[11] mogu se sažeti u jednu jedinu reč: **Ništa**. Od detinjstva nam govore da smo ništa. Školujemo se u školama gde nam govore da smo došli ni iz čega, i gde nas obmanjuju da verujemo da se smrću ponovo vraćamo u to ništa. Jednom rečju: **sve je ništa**.

Fjodor Dostojevski, čuveni ruski pisac XIX veka, o tom pitanju piše: "Ako nema vere u besmrtnost duše, onda je sve dozvoljeno".[12] Ako je sve - ništa i ako nema razloga da se živi, onda je jedini logičan zaključak - ludilo, jer je - kako se čini - jedino u ludilu izlaz iz ovog samouništiteljskog sveta. Filosofija i životni stil "ludila kao normalnosti" sve više ulazi u modu. I sve više mladih danas razmišlja na takav način. I taj način razmišljanja, u izvesnom smislu, postaje neophodan za opstanak mladih, ono bez čega ne mogu u borbi u kojoj "samo najjači opstaju".

Sledećih par rečenica, na upečatljiv način, opisuju ludilo koje vlada u ovom pomahnitalom svetu:

Upoznao sam jednog mladog pankera koji je imao osamnaest godina. Živeo je u jednom andergraund-getou u Ouklandu. On je svake noći zaspivao u suzama, uz noćnu pucnjavu sa ulica. Usred noći dobijao bi potrebu da izađe napolje i da šparta ulicama te "ratne" zone. Oblačio bi prljavu odeću i grozničavo hodao praznim ulicama, praveći ludačke grimase, vičući na sav glas, bulazneći i razgovarajući sam sa sobom. Ljudi iz susedstva su se držali podalje od njega. Kada bi se vratio u svoju prljavu sobu, osećao je unutrašnje zadovoljstvo što je "uspeo" u toj borbi u kojoj "opstaju samo najjači". Onda bi pustio neku hard-rok muziku, prepunu ljudskih krikova, i počeo da se seče žiletima. Sa njegovog lica su kapale besne suze na njegove grudi i u njegove rane. On je očajnički želeo da umre, ali ga je nešto sprečavalo da se do kraja suoči sa smrću. Siguran sam da taj mladić nije bio stvarno lud, već da se igrao vatrom ludila".

Odlazeći iz roditeljskog doma u godinama rane mladosti, mladi upadaju u čeljusti andergraund-života, gde je ludilo jedina važeća

"norma". Pa čak i kada žive u malom gradu, mladi gaje u svojim srcima taj andergraund[13] i čeznu da barem jedan-put probaju ukus pobune tog andergraund ludila.

Plodovi bogobornog ludila

Kao što nihilizam rađa ludilo i mahnitost, tako i ludilo rađa tri svoja ploda: seks, drogu i nasilje. Ovi plodovi su nalik na ludilo koje ih je rodilo po tome što su nastali iz želje za bekstvom od besmisla.

Mladima se čini da će kroz zadovoljstva seksa, droge i nasilje pobeći i prestati da osećaju bedu življenja u ovom umirućem svetu. Zato deca Nihilizma ova **tri ploda nihilističkog ludila – seks, drogu i nasilje** - veličaju i uzdižu gotovo do metafizičkih razmera. No, seks, droga i nasilje nemaju nikakve veze ni sa kakvom "metafizičnošću", jer da imaju ne bi prestajali sa našom smrću. Seks, droga i nasilje prestaju sa smrću, **ali zato do smrti žive parazitski na živom mrtvacu.**

Seks

Živimo u svetu lišenom svake ljubavi i samilosti, u svetu čije okrutno društvo - zbog svoje

nezasite požude za sticanjem novca i moći - neprestano prodaje devičansku čistotu svojih kćeri.

Ako pogledamo bezbrojne reklamne panoje koji stoje duž auto-puteva, ili bilo koju televizijsku reklamu, ili ako samo bacimo pogled na štandove sa štampom u bilo kom super-marketu, postaje nam sasvim jasno koji je to proizvod broj jedan u modernom svetu: to je – seks. Seks ne prodaje samo sebe, već i sve ostalo, od cigareta i alkoholnih pića do hrane za pse. I ko je objekat ove prostitucije? Naše majke, sestre i kćeri.

Moderni svet je srozao sliku žene u sliku bludnice. Čineći to, muškarac je i sam postao bludnik, a čitav moral ljudskoga roda se sunovratio u bezdane podljudskosti. Nekada je devstvenost bila smatrana vrlinom, ali u ovom posunovraćenom vremenu devstvenost se smatra znakom slabosti. Zašto je to tako? Kako je ljudski rod zapao u takvo sunovratno stanje?

To se dogodilo zbog toga što je čovek u sebi uništio ikonu Božiju. I ljudi su umesto Boga, počeli da obožavaju plot.

U ovom sveizopačenju izopačen je i smisao same ljubavi. Savršena ljubav koju nam otkriva Bog jeste izvor smisla svekolike ljubavi. Kada je Bog progнан iz ljudskog srca i uma, nestalo je i istinske ljubavi. Ono što je ostalo od ljubavi jeste samo puka ljuštura ispod koje čovek skriva svoju plotsku požudu.

Istinska ljubav je toliko strana ovom bezdušnom vremenu, da je ljudi - čak i onda kada se, u retkim prilikama, desi - jednostavno odbacuju. U nihilističkom svetu vlada mazohistička laž - ljubav. Drugim rečima, toliko smo uprljani i unakaženi lažnim ljubavima da nam je teško da od drugoga prihvatimo njegovu istinsku i nesebičnu ljubav.

Nema ničeg u ovome svetu što može da isceli tu suštinsku samoću današnjeg pokolenja mladih, odraslih u praznim kućama bez ljubavi. Ljubav je potkopana opštim ratom protiv ljubavi, ratom koji većinu mladih ljudi našega vremena pretvara u svoje žrtve, a taj rat jeste rat bračnih razvoda koji za sobom ostavlja pustoš samoće. I kao da je većina nas mladih odrasla bez roditelja, ili pak uz roditelje koji nam nisu dali odgovor.

Dete današnjice je zlostavljano i napušteno dete. Bez obzira da li se radi o seksualnom zlostavljanju, batinanju dece ili uskraćivanju ljubavi, dete modernoga doba raste kao izranavljeno biće. Dete se od početka bori za opstanak, a njegove rane vremenom ogrube u tvrde ožiljke, i ono nauči da se prilagođava društvu bez ljubavi. A gde nema ljubavi, seks neizbežno prerasta u nasilje.

Droga

U bezdušnom svetu, koji propoveda materijalizam i konformizam, mladi su ti koji - u svojoj

potrazi za drugačijim svetom - idu do kraja. Drugi način bekstva od takvog sveta, pored seksa, jeste droga.

I bez obzira da li se radi o mladima sa pločnika predgrađa, koji kroz bunt pokušavaju da uzdignu svoj duh iznad smrdljivog sveta nasilja,

siromaštva i, kako izgleda, potpuno beznadežne budućnosti; ili o mladim pankerima koji pokušavaju da kroz pank pobegnu od industrijalizovanog ludila modernog sveta; ili, pak, o univerzitetskim studentima, pripadnicima srednje klase, koji bi da pobegnu od jalovog sveta intelektualizma, droga današnjoj mladeži stoji nadomak ruke kao sredstvo kojim se "lako" otvaraju vrata drugoga sveta.

Tri su karike u lancu narkomanije: **fasciniranost, obmana, smrt**. Od vremena kada je Timoti Liri na Harvardu počeo da eksperimentiše sa upotrebom LSD-a i da propoveda slogan nove kontra-kulture: "Stimuliši se, uključi se, otkači se", mase mladih pokušavaju kroz upotrebu droga ne samo da pobegnu od okova ugnjetačkog društva, već i da se "uključe" u "duhovnu" stvarnost.

Liri je propovedao ideju da se um kroz upotrebu LSD-a oslobađa utvrđenog načina mišljenja i ulazi u novi način mišljenja koji proizvodi mnogo perceptivniju svest. On je tvrdio da korisnik LSD-a u tom procesu "transcendira" svoje bivše "ja", koje je bilo oblikovano od strane korumpiranog društva, i da na taj način formira svoje novu i "razvijeniju" ličnost.

Prvi korak na putu korišćenja psihodeličnih [14] droga jeste **fasciniranost**. Isprazni svet se pred očima onoga koji eksperimentiše drogom - odjednom pojavljuje u potpuno "novom" svetlu. U ovoj fazi korisnik droge zaboravlja na iskvarenost tog sveta i počinje da oseća zadovoljstvo zbog toga što doživljava nešto novo u životu.

Prelest (obmana) već deluje kada korisnik droge počne da veruje da je droga ključ za promenu sopstvenoga "Ja". Od ove tačke počinje nizbrdna spirala survavanja u zavisnost, niz koju se korisnik droge sunovraćuje u psihički depresivno stanje, postajući na kraju potpuni zavisnik ili narkoman. Upavši u tu jamu, korisnik postaje rob narkomanske navike i potpune telesne zavisnosti od droge. Droga počinje da ga tiraniše sve dok iz njegovoga tela ne iščili i poslednja trunka života, odnosno sve dok ga ne proguta **smrt**,

Na kraju se sva ta magnovena svetlucanja "više svesti", za kojom su tragali Liri i generacija kontra-kulture šezdesetih, pokazuju kao puko priviđenje. Ono što je počelo kao potraga za istinom pokazuje se na kraju kao masovna prelest. Kontra-kulturna parola "Vlast –

ljudima!" pokazala se, na kraju, kao isprazni slogan, budući da je ljubav parolaša ohladnела i da se većina "revolucionarna kontra-kulture" vratila u svet materijalizma. Ideal pobunjeničke generacije – ideal traganja za istinom se, na kraju, srozao u trku za uživanjima i samougodni-štvom svake vrste. Kada se sve završilo, pokazalo se da je taj pokret bio samo još jedna u nizu moda, koje donose i odnose promenljivi vetrovi "duha vremena".

Ovaj neuspeli čovekov pokušaj da, kroz upotrebu droga, ostvari najdublje želje svoje duše, otkriva nam pravo stanje u kome se nalazi duša savremenoga čoveka:

1. čovek je nezadovoljan stanjem sveta,
2. čovek je nezadovoljan prazninom koju oseća u sebi,
3. čovek nema čime da uzdigne svoj duh iznad tog nezadovoljstva.

Drugo sredstvo bekstvo od tog nezadovoljstva svetom, na koje se ne obraća pažnja u ovom svetu uživanja, jeste alkoholizam. U savremenoj kulturi, kulturi trke za uživanjima, alkoholna pića su postala sredstvo za zatupljivanje masa i samouništenje nesrećnika. Pored televizije, alkohol je najčešće sredstvo kome ljudi pribegavaju da bi **izbegli da se suoče sa istinom**.

Čovek neprestano izbegava da se suoči sa svojom savešću, koristeći se pritom svim mogućim sredstvima, uključujući tu i bekstvo od stvarnosti kroz alkoholizam. Prazna duša čovekova se privremeno "puni" čulnom euforijom koju proizvodi pijanstvo, čime čovekova pažnja biva privremeno odvrćena od sopstvene ispraznosti.

Pijenje alkoholnih pića je - kao svojevrsno bekstvo od stvarnosti, sa jedne, i društveno uživanje, sa druge strane - danas postalo "ideal" koji se javno veliča i slavi. Piti alkoholna pića je danas moda. Ljudi poistovećuju omiljeno pivo, vino ili žestoka pića sa sopstvenim identitetom. Tipičan primer jesu prizori "prijateljstva-po-piću", kojih su prepune re-klamne kampanje za alkoholna pića. Obeskorenjeni savremeni čovek je uvučen u mreže alkoholizma i njegova prazna duša postaje rob "duha vremena". A "duhom vremena" upravlja zla pohota. To je razlog zbog koga se uvek baš seks koristi za reklame koje treba da prodaju alkoholno piće. Ako to nije seks, onda je to neka druga prevara, kao što je, na primer, ideja da su "istinsko prijateljstvo" i "dobra vremena" nezamislivi bez upotrebe alkoholnih

pića. I gotovo da nam je nemoguće pobeći od uticaja takvih reklama... Čak i onda kada smo svesni da Civilizacija takvim reklamama hoće da nam proda maglu, one kvare naš um na podsvesnom nivou.

Alkoholizam je, poprimivši razmere društvene epidemije, postao omiljena zabava, tj. Glavno sredstvo za izbegavanje dubljih pitanja o životu, kao što su: "Koji je smisao čovekovog života?" i **"Šta se dešava posle smrti?"**.

Beskrajna požuda i pohlepa modernoga čoveka nanovo je oživela pagansko-rimski ideal, ideal trke za uživanjima: kao ideal koji je ponovo zagospodario mas-medijskom arenom današnjice.

U Rimskom carstvu IV veka, hrišćanski pisac Avgustin piše: "Sve ljude ujedinjuje jedan jedini cilj- privremena zemaljska sreća. I premda ih život - u tim njihovim beskrajnim pokušajima da steknu zemaljsku sreću - baca tamo-amo i vitla kao morske talase, sve što čine usmereno je isključivo ka tom cilju".

Mračni kraj te moderne epidemije jeste - alkoholizam. Alkoholizam je zver koja proždire muškarce, žene i decu. Alkoholizam je demon koji najpre zaposeda dušu jednoga čoveka da bi, potom, preko njega ubio čitavu njegovu porodicu. U kandžama ove zveri ličnost ščepane žrtve se cepa u "doktora Džekila i mistera Hajda".[\[15\]](#)

Alkoholičar se uvek brani tako što negira svoj alkoholizam. Alkoholičar razbešnjeno nasrće na svakoga ko mu kaže da je alkoholičar, da bi se zatim, u skladu sa svojom ropskom prirodom, ponovo zavukao u jamu svog alkoholizma.

Šteta koju nanosi alkoholizam je neizmerna. Kako izmeriti krv miliona ljudi koji su zbog pijanstva poginuli u saobraćajnim nesrećama? Kako izmeriti suze koje proliše i prolivaju deca alkoholičara? Nasilje, zlostavljanje dece, razvodi i deca bez roditelja: sve su to posledice alkoholizma. Ono što je s početka bila fantazija, vremenom je postala zavisnost, a potom i ropstvo. Ono što je počelo u smehu završava se sada u suzama.

Svakoga zaboli duša kada vidi čoveka koji je nekada bio slobodan i pun života, a koji je, potom, u alkoholizmu postao sužanj što umire u smrtonosnoj klopci ovoga demona. Čovek koga smo voleli, pred našim očima postaje - stranac. Vremenom se sve više udaljava od nas i mi shvatamo da onaj koga smo nekada poznavali više ne

postoji. Jer onaj koga smo poznavali nikada ne bi mogao da bude kao osoba koju sada gledamo. Ne, to nije isti čovek, već utvara. Pre ili kasnije moramo sebi da postavimo pitanje: "Šta je to što mu je ukralo dušu?".

Neizbežni kraj lažne potrage za duhovnim ispunjenjem kroz upotrebu droga i alkohola jeste smrt duše. Duši je neophodna istina da bi živela, ali u ovim tragičnim vremenima teško je doći do istine. Neprijatelj istine prodaje smrtonosnu laž droge i alkohola kao istinu. Današnje, moderno pokolenje mladih jeste pokolenje koje je gladno i žedno istine, i koje će u toj svojoj gladi pojesti i popiti sve što mu se ponudi.

Tekst koji sledi jeste bolni prikaz onoga što se može desiti mnogim mladim ljudima, pripadnicima nihilističkog pokolenja, ukoliko im se ne pruži Istina:

"Poznavao sam dva brata sa kojima sam igrao fudbal kada sam bio dete. Živeli smo u malom i siromašnom gradu. Da bi zaradili koju paru, mnogi ljudi su se bavili rasturanjem droge. Neki su to radili uz posao, a drugima je to bio jedini izvor prihoda. Većina dilera je nosila pištolj, a neki čak i automate. Roditelji te dvojice braće su rasturali drogu zvanu "krank". Krank ili metamfetamin, droga jeftine proizvodnje, veoma je popularna među mladima zato što je vrlo jeftina i brzo stvara zavisnost.

Jednog dana ta dva brata su, žešće izdrogirana "krankom" i LSD-om, otišla na jezero za rekreaciju. Tamo su sreli rendžera koga su zamolili da ih kolima proveze unaokolo i pokaže im okolinu. U jednom trenutku, stariji brat je izvukao lulu i počeo da pučka. Rendžer mu je rekao da ne puši u kolima. Povređenog ponosa, ovaj se u trenu razljutio, a odmah potom i potiuno pobesneo. Samo trenutak kasnije, rendžer je ležao mrtav, prerezanog vrata.

Taj stariji brat je, kasnije, razmećući se u svojoj bahatosti, ispričao nekome priču o svom zločinu, a ta osoba je, pak, neoprezno proširila dalje priču među svojim poznanicima u supermarketu. Policija je došla u kuću ubice i tamo ga zatekla, žešće izdrogiranog psihodeličnim gljivama. Policija je lako iznudila priznanje i on je sam priznao svaki detalj zločina.

Sudbina mlađeg brata je bila još strašnija. Pošto mu je stariji brat odveden u zatvor, on je u svojoj kući uzeo preveliku dozu "kranka".

Tri dana i noći nije mogao da spava zbog dejstva droge. Treće noći, nervozno se šetao oko kuće, čekajući da svane. Odjednom je, bez ikakvog povoda, u nastupu besa uleteo u kuću, zgrabio očevu pušku, upao u spavaću sobu svojih roditelja, ubio oca i majku, a zatim otrčao u sobu gde je spavala njegova šestomesečna sestra i nju, takođe, ubio. Posle svega, stavio je puščanu cev sebi u usta i povukao obarač".

U ovoj ogavnoj priči o besmislenom nasilju, ubistvima i samoubistvu, tri stvari su šokantne. Prvo, priča se završava time što jedan mlad čovek ubija svog oca i svoju majku, one koji su mu dali život i rodili ga na ovaj svet. Drugo, on potom ubija i svoju sestricu, nedužno detence. Konačno, on oduzima sebi život. Ovo nije tek jedan usamljeni slučaj ubistva i samoubistva, već sve češća i masovnija pojava, koja svedoči o tome da je očajna omladina povela **rat protiv samoga života**. Kakva je to vatra koja je spalila dušu tog mladog čoveka? Koja ga je to sila naterala da povuče obarač?

Jasno je da korisnik droge - bez obzira da li se radi o onome koji samo eksperimentiše drogom ili, pak, o pravom narkomanu - pod uticajem droge ulazi u jedan svet u kome deluju skriveni faktori, čije se delovanje ne može predvideti pre samog uzimanja droge, niti razumeti tokom samog njenog delovanja. **Iluzija koju pruža droga jeste ono što najviše privlači mlade**. Onome koji se drogira se, s početka, čini da je ispunjen novim znanjem i da mu je obećan novi svet. A u šta se, potom, pretvara to znanje? Odgovor je jednostavan: **u ništavilo**.

Traganje kroz droge jeste samo pusti san u kome čovek juri za utvara-ma. Na kraju sna se pokaže da je sve bilo samo priviđenje, koje tragatelja ostavlja u stanju potpune opustošenosti.

Nasilje

Treći plod savremenog ludila jeste nasilje. Nasilje modernog čoveka se pojavljuje na dva načina: kao nasilje nad drugima i nasilje nad sobom. Nasilje nad drugima je dubinsko zlo koje porobljuje srca ljudi: to je neobuzdana želja da se nasilno povređuju drugi ljudi. Takvo

nasilje danas više nije izolovani incident: ono je uprljalo krvlju ruke tolikih ljudi. Čini se da više nije moguće sakriti se od nasilja.

Deca ubijaju svoje roditelje, roditelji ubijaju svoju decu, prijatelji ubijaju prijatelje, mladi ubijaju mlade. Vreme u kome živimo jeste vreme bezumnoga nasilja, u kome ljudi povređuju i ubijaju jedni druge - ubijanja radi. I onda ljudi govore da ne razumeju zašto takvo i toliko nasilje vlada ovim svetom.

Kada bi čuli šta govore same ubice, verovatno bi pronašli odgovor na to pitanje. Kada su nedavno, jednog ubicu upitali zašto je pobio tolike ljude, on je odgovorio da ga je na to podstakla pornografija. Jedan drugi ubica je izjavio da je video kako se ljudi ubijaju u filmovima i da je pomislio: "A što ne bih probao i ja...". Nekada su deca sakupljala sličice sa likovima sportista, a danas, u ovom "naprednom" vremenu, deca su potpuno luda za sličicama sa likovima gangstera-ubica.

Drugi oblik nasilja jeste nasilje nad samim sobom koje je danas poprimilo masovne razmere. Ono se ne zaustavlja samo na sve većoj popularnosti tetoviranja, na modi probadanja[16] ili, čak, unakažavanje sopstvenog tela (koje praktikuju "moderni primitivci"), već ide i dalje - sve do krvavih mazohističkih rituala.

Gotovo sva deca rata, koja pripadaju toj izgubljenoj Generaciji Iks", iskusila su nasilje bar jedanput u svom životu, ako ono već ne gospodari u potpunosti njihovim životima. Ali, mladi ne čine nad sobom samo fizičko, već i mentalno nasilje.

Mi odbijamo da živimo u zbrci ovog nihilističkog sveta i to nas baca u očajanje, i mi - ispunjeni besom - svoju agresivnost obrušavamo na sebe same. I opet zaspivamo u suzama. Pod uticajem elektronskih medija i moderne umetnosti, nova moda je ušla "u modu": ludilo i njeni plodovi - seks, droga i nasilje.

Postalo je moda biti saučesnik u ovom trostrukom čovekoubistvu

Tiranija mode

Na razvalinama istorije, čovek podsvesno nastavlja svoj rat protiv Boga. Moda je postala glavni pokretač i objekat svih ljudskih želja. Zaslepljeni mrakom taštine, postajemo robovi raznih moda koje dolaze i prolaze, koje se rađaju i umiru, i koje ustvari otkrivaju pravu sliku o duhovnom padu mladih i tragičnom stanju njihovih duša. Zaboravili smo da moda odslikava duh vremena, kojim - kako je govorio sveti Ignjatije Brjančaninov- upravljaju duhovi podnebesja.

U ovo postmoderno doba, mislimo da smo uspeli da se oslobodimo tiranije mode time što smo se opredelili za modu opšte anarhije, ali ustvari - opet je moda ta koja nas je šćepala za grlo i davi. Stvaralaštvo mladih i njihovo izražavanje projavljuje ovu činjenicu kroz svoju nesnosno glasnu muziku i izbezumljenu umetnost. Čovekov rat protiv Boga uvek pretvara stvarnost u nakaznu stvarnost.

1924. sovjetski arhitekta Jurij Anenkov rekao je sledeće: "Umetnost će dostići svoj vrhunac, tek tada kada precizna mašina bude zamenila nepreciznu umetnikovu ruku". On bi možda i bio u pravu da tu njegovu "mašinu" nije načinio isti " nesavršeni" umetnik: čovek.

Današnja omladina shvata da se misao tog umetnika pokazala potpuno pogrešnom. Njegova "precizna" mašina se izvrgla u sopstvenu suprotnost. Umetnost se nalazi na samrti. Umetnost je ranije bila način da se projavi lepota, a danas se pretvorila u **projavljivanje krajnje nakaznosti**. Današnja omladina i ne ume ništa drugo osim da kroz takvo projavljivanje nakaznosti opiše mašineriju Nihilizma, u čijim su se zupcima rodili na ovaj nakazni svet, jer mlade od malena i nisu ničemu drugome učili osim toj nakaznosti te oni i ne znaju ništa drugo osim te nakaznosti.

Međutim, tu je i ona druga strana moderne umetnosti, gde buja materijalizam: to su "umetnici" koji se bogate i postaju slavni tako što svojom "umetnošću" dosipaju gorivo u tu mašineriju Nihilizma. Jedan od osnivača "moderne umetnosti", slikar Pablo Pikaso, sažeo je ovu činjenicu u jednu jedinu rečenicu, koju svi previđaju: " Prešao sam ih sve i namlatio brdo para".

Novac je osnovno pokretačko sredstvo civilizacijske mašinerije Nihilizma. Savremena umetnost obezbeđuje gorivo za tu mašineriju, a mi smo ti koji ga kupujemo. U ovom post-modernom dobu tzv. "Muzička televizija" (MTV), takođe, služi toj mašineriji. Ona 24 časa dnevno kljuka svoje sledbenike zvucima i slikama troje incestuozne dece modernog ludila: seksa, droge i nasilja... a sve to samo radi – novca, novca, novca...

Ono što sledi jeste priča koju je ispričao jedan bivši alternativni pank-rok muzičar. Radi se o njegovom iskustvu o onome što se dešava i stoji "iza pozornice":

"Nasilničke i mahnite radnje koje su muzičari ranije izvodili na sceni da bi dali snagu svojim "revolucionarnim parolama", postale su sada atrakcija za publiku, i ljudi danas plaćaju ogromne pare da bi gledali muzičara koji je spreman da izgara na sceni fizički, mentalno, i na svaki drugi način.

Ima jedan trenutak - koji nastaje iz potrebe da se "nadmaši" prethodni koncert i da se postigne još veća slava - u kome sve izmiče kontroli i muzičar više nema vlasti nad sobom.

Međutim, ispod euforične maske sve te pomahnitalosti, može se osetiti skriveni zadah smrti - zadah truljenja duše. Album grupe "Blek Sabat",^[17] koji nosi naslov "Prodali smo svoje duše za Rokenrol", zaudara u potpunosti tim strašnim zadahom. Prvi put kada sam se susreo sa tim zadahom moju dušu je preplavio užasan strah.

Bio sam na koncertu grupe "Blek Sabat", među hiljadama drugih ljudi, gledajući bend koji je za mene uvek predstavljao inspiraciju i koji je postavljao standarde i za moju sopstvenu muziku.

U jednom trenutku, tokom koncerta, na scenu je doletela iz publike jedna cipela. Nešto kasnije, pevač grupe je podigao cipelu, pomokrio se u nju i ispio sopstvenu mokraću. Gomila je prihvatila ovaj ogavni čin sa strahopoštovanjem i odobravanjem, ali mene je u srcu presekla potpuno drugačija reakcija.

Shvatio sam da bend više ne svira svoju muziku radi zabave, već isključivo da bi zaradio pare. Shvatio sam da su oni izveli taj odvratni čin da bi, na kraju meseca, kući doneli svoju mesečnu platu. Shvatio sam da oni više nemaju nikakvoga izbora u pogledu toga kako će se ponašati na sceni, da su postali robovi svog sopstvenog imidža. Ovo me je pogodilo, jer sam shvatio da i ja sam idem istom stazom.

Shvatio sam šta sam u stvari do tada poštovao kao svoj životni san. Shvatio sam tada da ću i sam postati živi pakao.

Pogledao sam oko sebe i shvatio da publiku ne čine ni andergraunderi, ni pankeri, ni "neprilagođeni", već da ta publika predstavlja presek opšteg stanja moderne omladine, presek u kome su zastupljene sve društvene grupe. Shvatio sam da niko od njih ne shvata, kao što sam ja to shvatio, **da iza čitavog tog spektakla zjapi pakao**: svi su pred sobom gledali samo grupu ljudi koji žive ideal modernog života".

Najnesrećniji rezultat ovog procesa jeste to što haotična i nasilnička muzika postaje sve popularnija i dostupnija sve široj slušalačkoj publici. I to je postalo moda za kojom ne luduje samo omladina, već i čitava javnost.

Ima jedan način igranja koji je popularan među današnjom omladinom i zove se "šutka",^[18] pri kojoj razjareni mladići skaču jedni na druge i prave "gomilu", vitlajući se, kako je Niče govorio, "tamo-amo, napred-nazad, u svim pravcima". ("I, ima li ičega gore i ičega dole?"). Nasilnički ispoljavajući svoju agresivnost, takva omladina dovršava Ničeovu rečenicu: "Zar se mi ne sunovraćujemo kroz beskrajno ništavilo?".

Ova vrsta igranja je nekada važila kao prepoznatljiva karakteristika pankaa, jer je demonstrirala njegovo "ludilo". Međutim, ona je danas pronašla put do srednjoškolskih žurki.

Ovaj trend se, putem MTV-ija, propagira najširoj publici. Užasne televizijske slike mešaju se sa muzikom, i sve se to nudi mladima koji imaju dovoljno godina da umeju sami da "uključe mašinu" (televizor). Kako dete da shvati vizualne predstave kao što je, na primer, slika šume gde je drveće okićeno fetusima koji vise sa grana; ili prizor u kome muzičari beživotno vise na kukama za meso?^[19] Muzika koja je nekada bila uteha ljudskom životu postala je, danas, sredstvo proizvodnje pakla na zemlji, ono što nas navikava na taj pakao. **Lepota je danas razapeta.**

Izobličena lepota

Čuveni pisac Fjodor Dostojevski je rekao: "Lepota će spasiti svet". Progres je, zajedno sa svojim mašinama, unazadio svet pretvorivši ga u mesto gde više nema lepote. Ako je lepota uništena, šta će onda spasiti svet?

Od detinjstva nas uče da su odvratne stvari - privlačne čime u nama unakažuju predstavu o istinskoj lepoti. Više nema razlike između onoga što je lepo i onoga što je ružno, i mi se danas - zbog toga nalazimo u haosu. Govore nam da "lepota zavisi od oka posmatrača", ali kada bi to bilo istina onda više ne bi bilo nikakve šanse da svet bude spasen, jer bi svako čovekovo tumačenje lepote bilo smrtnosno. Čuveni pesnik Kits kaže: "Lepota je istina, istina je lepota". A istina nikada ne može zavisiti "od oka posmatrača".

Istoričari umetnosti govore da je "religija bila kolevka umetnosti". Ovo zapažanje nam otkriva da je prvi čovekov impuls ka umetnosti bio religijski: da na zemaljski način uzdigne svoj duh iznad onoga što je puko zemaljsko. Tako umetnost može da izražava različita stanja ljudskoga duha: ljubav, radost, patnju i samilost; ili, pak, može da uznosi duh do sazrcanja Božanskog.

Ali, duh modernoga doba je ubio dušu čovekovu. Savremeni čovek je u toj meri izgubio svako osećanje da više ne može da oseti čak ni da ima dušu. I ta obezdušenost jeste proizvod modernog društva i njegove umetnosti.

Ljudi su, u prošlosti, na razne načine umeli da izraze i prikažu istinsku lepotu, da iskažu čovekovu čežnju za bitovanjem u višoj istini, da uzdignu čoveka do tog mesta - do Lepote. To su činili kroz umetnost: književnost, slikarstvo i muziku.

Prvo pitanje koje moramo sebi da postavimo jeste:

"Šta je suština umetnosti?"

Koliko još juče niko ne bi oklevao da odgovori da je to - lepota. Danas, pak, ljudi govore da je lepota relativna. Govore da je tradicionalni smisao za lepotu rezultat konformističkog povinovanja ugnjetačkim moralnim standardima i da je, time, "politički neprihvativ". [20] Međutim, postavlja se pitanje: ko je konformista, danas, kada je nakaznost u modi?

Umetnost savremenog sveta više ne uzvodi ljudsku dušu ka visinama, već je pomućuje i izobličava. Moderni umetnici slikaju slike i komponuju pesme, koje nisu ništa drugo do izraz očaja i besa. Destrukcija slika svoje slike, destrukcija peva svoje pesme, a život postaje – apsurd.

Trijumf aspurda

Moderno doba je doba apsurda. Ono što je nekada bilo smatrano ružnim danas se smatra lepim. Ono što je nekada bilo smatrano pogrešnim, danas se smatra ispravnim. Ljudi više ne žnve da bi stvarali život, već da bi ga uništavali. Danas kada je Bog mrtav, život je postao trijumf apsurda.

Savremena umetnost na najupečatljiviji način otkriva sganje raspadanja u kome se nalazi moderno doba. Iz čovekove prisilne potrebe da izražava apsurd nastala je i jedna nova forma umetničkog izražavanja, poznata kao "avangardna umetnost".

Apsurdnost savremene umetnosti je dostigla svoj vrhunac kada je jedan čuveni avangardni umetnik publici apsurdnog sveta prikazao svoje apsurdno "remek-delo". "Umetnik" je stajao na bini, oči u oči sa jednim drugim čovekom. Taj drugi čovek je, potom, izvukao pištolj i pucao u "umetnikovu" ruku. Publika je reagovala burnim aplauzom. Kritičari su vikali: "Briljantno!" i "Ovaj čovek je genije!". Taj "umetnik" se obogatio na račun svog "remek-dela", napisao o tome čak i knjigu, i postao "šampion apsurda".

Absurdizam je dostigao svoj cilj onoga trenutka kada je ubica postao heroj. Dobar primer za ovo jeste jedan savremeni film^[21] o ubici koji ubija i jede svoje žrtve. On je u filmu predstavljen kao osećajan i inteligentan čovek, koji ni po čemu ne liči na čoveka čije su ruke umrljane krvlju. Međutim, on ustvari i ne želi ništa drugo osim da zadovolji svoju ljudoždersku glad.

U jednoj sceni, taj doktor, Hanibal Lektor (Hanibal-Kanibal!) preseca grkljan jednom zatvorskom stražaru, kači ga mrtvog na rešetke svoje zatvorske ćelije, raširenih ruku poput razapetog anđela, i, dok mu se stražareva krv još sliva sa usta, sedi i sluša klasičnu muziku.

I taj čovek, na kraju filma, ispada heroj, "svetac" Nihilizma i ljudi se dive "psihološkoj dubini" filma. Ali, ta i takva "dubina", kao i obično, nije dala nikakav odgovor, već isključivo puki opis posunovraćenosti nemilosrdne današnjice. I dok je - na kraju filma - filmsko platno postajalo sve crnje, aplauz u sali je postajao sve glasniji. Sedeći u tami bioskopske sale, čuo sam da je neko iza mog levog ramena rekao: "Hanibal Lektor je moj idol!".

Duh ovoga vremena je duh apsurdna. Čovek je okružen svetom haosa, a u sebi ne nalazi nikakvo unutarnje jedinstvo. Možda su kritičari u pravu kada kažu da je umetnik apsurdna "dubok" u opisivanju duha vremena. Ali, zar kritičari ne bi trebalo da se bave onim što je umetnost, a ne što je duh vremena? Jer duh vremena se menja kao što se menjaju godišnja doba. Kada kritički razmatramo duh vremena, tada se više ne bavimo umetnošću, već isključivo modom. Ali, zar umetnost u modernom dobu, uostalom, i nije postala samo puka moda? Da, umetnost je danas moda. Ako stvari tako stoje, šta je onda to što pokreće modu apsurdnosti u modernom svetu i modernoj umetnosti?

Šta je to što stvara taj "duh vremena", koji ubija ljudsku dušu? Koja to sila umetničku lepotu pretvara u puku modu? Odgovor ne može biti drugi nego ovaj: Nihilizam, taj večni neprijatelj istine. Kada je istina umrla u ljudskim srcima, Nihilizam se prerušio u prelest mode i nahrupio u ispražnjenu ljudsku dušu. Gde nema istine, tamo duh Nihilizma sve više jača. Pri takvom stanju stvari, čovek - zajedno sa svim onim što on stvara - postaje apsurd. Zaboravivši istinu, čovek je izgubio slobodu. Ostaje pitanje: kako čovek da se oslobodi od tiranije nihilističke mode?

Apatija

Kada mladi čovek shvati da je sve to moderno ludilo samo "još jedna cigla u zidu" [22] a da se taj zid ruši, i kada shva-ti da više ne može uživati ni u seksu, ni u drogi, ni u nasilju, njegovo srce i dušu preplavljuje osećanje očajničke obamrlosti koje se naziva - apatija. Apatija je stanje u kome čovek tvrdo-glavo odbija da traga za višom istinom života.

Ne možemo se više osloniti na "religiju" kao poslednje sredstvo za postizanje željenog "izlaza" iz bezizlaza savremene propasti. Lagali su nas bezbroj puta i mi smo bezbroj puta bili povređeni. Ispropadali smo mnogo puta od raznih "vera" i više nas ne zanima nikakva "organizovana" religija, jer smo shvatili da je svaka "organizovana" religija samo još jedna u nizu ovozemaljskih institucija koje pokreće volja za moć. A ta volja za moć je uništila mnoge ljudske živote. Nagledali smo se već dovoljno toga kako nas te institucije gledaju sa vi-sine i naslušali se kako nam sole pamet da ćemo goreti u paklu ako se ne priključimo njihovoj organizaciji. Tako razmišljaju mladi danas.

Naslušala se omladina njihovih licemernih priča i te priče današnju mladež više ne zanimaju. Jedni propovedaju siromaštvo, a žive u luksuzu i bogatstvu na tuđ račun. Drugi propovedaju mir, a krijumčare oružje. Treći veruju u nasilno preobraćenje i smatraju da otpadnike od njihove religije treba poubijati.

Mnoge religije su pregazile preko nas i ostavile nas u stanju potpune apatije i nama danas ne preostaje ništa drugo nego da kažemo: "Žao nam je, naš usud je jači od vaše dogme!". Zato se više nećemo ni osvrnuti kada neki novi cirkus od "religije" bude prošao našim gradom, već ćemo nastaviti da živimo po starom.

Danas jasno vidimo da sve te različite "vere" jednako tvrde da su one jedini put spasenja, a da je ostatak sveta proklet. I da sve te različite "religije" poseduju isključivo manje ili veće trunčice istine... Sedeći u čekaonici ovog očajnog života, pitamo se hoće li istina preživeti ovaj čovekov rat protiv Boga?

Moderni apatični čovek više nema načina da opšti sa svojim Tvorcem. On čak više i ne želi da čuje samu reč "Bog". On se

iznervira na sam pomen te reči. A i kada je čuje, prvo na šta pomisli jesu TV-propovednici sa svojim kadilacima, zbog kojih odmah menja televizijski kanal. Televizija automatski lišava njegov um svakog uzvišenog osećanja. Pa čak i kada ne može da pronađe program koji bi stimulisao njegov um, moderni čovek opet menja kanal samo da ne bi gledao te TV- propovednike. Čim ponovo naleti na neku besmislenu TV-emisiju, on opet menja kanal, i tako u nedogled. Ali, nijedan televizijski program ne može više da zadovolji um mladoga čoveka. Ono što ga priziva za televizor jeste kratkotrajni trenutak nade u mogućnost nekog smislenijeg života, koju doživljava dok menja TV-kanale.

Veštačka i magična televizijska slika - istinski hipnotišući i otupljujući ljudska čula – oblikuje svest modernog čoveka i pretvara ga u praznog primaoca poruka o " bekstvu od stvarnosti". I premda i sami osećamo da nas televizija oblikuje u skladu sa površnim vrednostima ovoga sveta, i premda osećamo da nam ona kviri um, i premda osećamo da preziremo tu mašinu (televizor), mi i dalje grozničavo nastavljamo da menjamo TV-kanale.

Džeri Mender, čovek koji se godinama uspešno bavio radom na reklamama, sproveo je lično istraživanje o posledicama delovanja televizije. On je rekao da se televizijska slika – za razliku od slike koju daje filmska kamera - formira na vizualni način, u "oku uma". Cilj televizije je da se slika utisne direktno u pamćenje tako da vremenom čovek više nije u stanju da u svom pamćenju razlikuje televizijsku sliku od slika stvarnog životnog iskustva. [23] Kako ćeš onda moći da razlikuješ istinu od neistine, i iluziju od stvarnog događaja? Televizijska slika je namerno načinjena da da prikaže "akciju", "konflikt", "uzbuđenje" i burne manifestacije života. Takve glamurozne slike raspaljuju ljudsku maštu i fantaziju, a posebno maštu i fantaziju mladih ljudi, koje nije teško impresionirati. Televizija mlade ljude, koji žele da istinski sagledavaju život, stimuliše da žive u lažnoj predstavi o životu. Prljavština tog televizijskog nihilizma mladima ispira mozak.

Šta je sa onima koji uporno žele da dostignu višu istinu življenja? Šta će od njih ispasti na kraju? Ako uspeju da prežive dosadu "modernoga doba" i odbace "svece" nihilizma, ako uspeju da se izbore protiv beslovesnosti savremenoga života, preostaje im

poslednja prepreka koju moraju savladati: apatija, koja vodi u simpatiju... Simpatiju prema đavolu. [\[24\]](#)

Okultizam

Budući da je "Bog - mrtav" i da je "iskrvario pod našim noževima", nekomora da zauzme Njegovo mesto kao novi "gospodar".

U svetu lišenom svakog mističkog iskustva, ljudi grozničavo tragaju za vratima puta koji vodi ka drugom svetu. I za to im nisu dovoljne pomodne ludosti, već im je potreban i neposredan kontakt. I mnogima se čini da upravo svet okultizma nudi ključ koji otključava ta vrata.

Za jedne je taj ključ - seks, za druge su to droge, a za treće je to nasilje. Ali, ima i onih za koje je taj ključ - satanizam. Ako raspletemo klupko bljutavih okultističkih moda, videćemo da postoje dve osnovne kategorije okultizma: "meki" (softkor) i "tvrđi" (hard-kor) okultizmi.

"Meki" okultizam je, u osnovi, pomodna obnova paganizma kroz obožavanje prirode i istraživanje malopoznatih prirodnih moći duše, kao što su: mentalna telepatija, iščitavanje aure, vraćanje tarot-kartama, levitacija, i tome slično. Ljudi se upetljavaju u meki okultizam ne iz svesne pobune protiv Boga, već iz radoznalosti i taštine, tj. iz želje da zadobiju nekakve posebne moći ili uvide koji bi ih uzdigli iznad "mase prosečnih" ljudi.

"Tvrđi" okultizam je svesno obožavanje satane. Takvi ljudi zaista sebe nazivaju satanistima. Tu se radi o svesnoj pobuni protiv Boga, jer u satanu može verovati samo onaj koji veruje da ima Boga. I to ne bilo kog Boga, već konkretno da ima hrišćanskog Boga. Tvrđi okultizam je vera da je Bog "tiranin" koji tiraniše svemir, a da je satana čovekov najbolji prijatelj koji želi da čoveku da slobodu i učini ga srećnim tako što mu pomaže da zadobije sve što želi u ovom svetu.

Ovde reči Dostojevskog i Ničea, svake na sopstveni način, odzvanjaju u svoj svojoj istinitosti. Kada se muškarac (ili žena) inicira u sedmi stepen satanizma, zaklinje se da će će njegov (njen) životni princip biti: "Ništa nije istinito, a sve je dozvoljeno".^[25] U vremenu potpunog opustošenja, kada razaranje gospodari životom kao glavna životna "norma", sasvim je očigledno ko je taj "gospodar" sveta koji

je zamenio Boga, jer satana je taj koji ne može ništa da stvori, već samo da uništava.

Glavni problem obe vrste okultizma kao "vere" jeste u tome što oni koji ih praktikuju ne znaju šta je to što se nalazi iza zavese ovoga sveta. Okultisti se, u svom neznanju, neznalački bave drugim svetom, ne razlikujući pri tom dobre i zle sile tog drugog sveta. Posledica ovoga neznanja jeste da se osoba koja se "igra" duhovima, po pravilu, na kraju nađe na strani zla, čak i kada to nije bila njena prvobitna namera.

Ovo što sledi jeste priča jednog mladog pankera, K. Ajvija, koji je odrastao u razorenoj porodici i koji je pokušao da nađe izlaz iz te životne situaciju kroz bekstvo u okultizam: "Živeo sam u svojim fantazijama i svetovima koje sam sam stvarao. Od 'normalnog' deteta postao sam panker sa pankerskim frizurom i čizmama. Nanosili su mi bol, povređivali su me i tukli zbog moje individualnosti. Jednog dana me je jedan moj ortak pozvao na jednu posebnu žurku. Na tu žurku su došli moji ortaci iz škole i dve starije ženske. Meni je rečeno da ćemo sedeti i pričati, piti sodu, jesti čips i zavitlavati se.

Ali, te dve ženske su bile veštice a žurka je ustvari bila veštičiji skup. Tada sam iniciran u magijsku praksu Vike (WICCA). Ako ne znate, Vika je drevni ženski oblik druidske magije. Zato su me i nazvali vešticom, a ne vešcem. Brzo sam napredovao i postao iskusna veštica. Moj um je potonuo u čudni delirijum i ludilo. Verovao sam da je ludilo najviše životno iskustvo. Ako umrem, sve će biti gotovo. Ako poludim, proći ću kroz smrt bez umiranja. To je bila moja filosofija. Bavio sam se magijom i dan i noć. Bavljenje veštičijom magijom me je odvelo na razna mesta, uglavnom kroz asgralna putovanja. Bilo je to prirodno širenje sveta moje fantazije. Bio sam svemoćan i sve u tom svetu koji sam sam stvorio me je gledalo sa poštovanjem. Osećanje moći je ono što vas mami da se bavite magijom. U stvarnom svetu ja sam bio niko i ništa, u magiji sam bio neko i nešto. Osećao sam se nepobedivim. Bio sam u zabludi (prelesti).

Jedne noći me je probudila jaka napetost bešike. To je bio jedan od onih trenutaka kada ležite na krevetu, pogledate na sat, a zatim u vrata, pokušavajući da se odlučite da li ćete ustati ili ćete ostati u krevetu i izdržati do jutra. Odlučio sam da ustanem i da odem do

kupatila. U tom trenutku sam shvatio da je čitavo moje telo paralizovano od vrata pa naniže. U Vika magiji se ne koriste ni droge, ni alkohol. Svako za koga bi se otkrilo da koristi droge ili alkohol bi bio isključen iz veštičijeg reda. Znao sam da ničeg nije bilo u mom organizmu što je moglo izazvati takvu paralizovanost. Jedino objašnjenje do koga sam mogao doći jeste da me je napalo nešto što je duhovne prirode. Napustio sam svoje telo na astralni način i podigao se iznad njega. Tada sam doživeo potpuni šok.

Oko moga tela je bilo oko petnaest demona koji su ga čvrsto držali i smejali se histerično. Jedan od njih se okrenuo i pogledao me i rekao mi da sam ja najveći (.....) [26] idiot kakvog on nije već dugo sred. Demon je rekao da su me učili pravom putu, ali da sam ja otišao na pogrešan put, da sam toliko zabrazdio da idem pravo u pakao i da mi nema spasa. Zatim mi je predložio da sklopimo dogovor. Dva demona su došla do mog astralnog tela i okrenula me naglavačke. Kada sam se preokrenuo našao sam se u paklu. Nema načina da opišem šta sam video, osetio i omirisao. To nikada neću moći da zaboravim. Te prikaze...

Vratili su me, potom, u moju sobu i dali mi ultimatum. Ili da se ubijem, pa da onda postanem poput njih - tj. da se više ne mučim nego da budem mučitelj, ili da umrem i, u svakom slučaju, odem u pakao. Izabrao sam samoubistvo. Malo pre nego što su me vratili u moje telo, prošaptao sam u sebi: "Isuse, ako Te ima, pomози!".

Odjednom me je obasjala bleštava svetlost i demoni su se raspršili na sve strane. Ustao sam i počeo da grdim Boga. "Zašto si dopustio da prođem kroz sve te stvari?". Grdio sam Ga skoro čitav sat, čisteći izmet i mokraću koje je moje telo ispustilo tokom iskustva sa demonima.

Tada sam, prvi put čuo glas Božiji. Taj glas mi je rekao samo jednu jednu jednostavnu rečenicu koja me je zaustavila na putu moje propasti:

"Sve što sam želeo da učiniš bilo je da tražiš".

Ništa više nije šokantno

Živimo u svetu koji je obujmljen paklom. Sledimo zapovesti "duha vremena" i nalazimo se u "devetom krugu".

Mediji su nas naučili sve o seksu, drogi i nasilju.

Prošli smo kroz kurs Nihilizma i diplomirali na fakultetu destrukcije.

Starogrčki filosof Aristotel je rekao: "Škola i obrazovanje služe da bi mladi naučili šta treba da vole, a šta ne". A nas danas uče da mrzimo Boga.

Uče nas da je naš cilj da uspemo u ovom svetu i da, na taj način, otpadnemo od Nebesa. Ničeovu filosofiju samoubistvenog ludila su uvrstili u "obaveznu lektiru"[\[27\]](#) za mlade, dajući time opravdanje bogoubistvu. Uče nas da je život nemilosrdna utakmica i svima nam **daju bezlične brojeve umesto ličnih imena.**

I da ironija bude veća, živeći u skladu sa onim čemu su nas učili u institucijama ovoga sveta, mi iznova bnavamo institucionalizovani i smešteni ili u tapaciranu sobu ili u zatvorsku ćeliju, i opet nam daju naš broj.

Jedan od vodećih učitelja u ovoj školi destrukcije zove se "revolucija". Taj učitelj tvrdi da je protiv "sistema", ali u stvarnosti taj protivnik "sistema" i sam jeste najveći sluga "sistema".

To je suština savremene revolucionarne [\[28\]](#) prelesti: naša navodna **pobuna protiv "sistema" se sama pretvara u najgori mogući sistem.**

Novi svetski poredak

Revolucija je u krvi modernog čoveka, ona sve jače kuca u njegovom srcu, postajući sve više njegovo drugo srce. Cilj revolucije je, kao što je Niče objasnio, stvaranje "potpuno novih uslova epistencije". [29]

Rezultat nihilističkog i anti-teističkog [30] rušenja starog hrišćanskog poretka jeste koncept „Novog doba” (New Age), koje treba da bude "novo" u apsolutnom, a ne u relativnom smislu.

Hitler je zapalio požar holokausta u potrazi za "novim svetskim poretkom" koji je, na kraju, spalio i njega i njegov narod. Ukratko govoreći, nihilistička revolucija, podignuta radi rušenja autoriteta i poretka, uvek i sama postaje nova institucija - Novi svetski poredak. "Novi svetski poredak" nastaje iz današnjeg civilizacijskog "sistema, a taj "sistem" su mladi već jednom odbacili. Ali, ako istinski odbacujemo "Novi poredak" ili tzv. "nebo na zemlji", onda moramo istinski odbaciti i Nihilizam. Moramo to učiniti iako nas institucije, koje su nas lišile Boga, uče sasvim suprotno.

Civilizacija destruktivnog Nihilizma koja je, kroz revoluciju, utabala put "novom poretku" rađa ono što će biti konačna provala terora, a to je - duh antihrista.

I opet se na duhovnoj sceni istorije pojavljuje Niče, koji uzima harfu i počinje da svira pesmu svog nihilizma, proglašavajući sebe za "antihrista". Samo nekoliko decenija posle Ničea popularna pank-grupa "Sex Pistols" (Seks-pištolji) - govoreći u ime moderne omladine - lomi Neronovu harfu i, uz nepodnosivu buku električnih gitara, peva izobličnim glasom, zajedno sa Ničecom: "Ja sam anarhista. Ja sam anarhista. Ja ne znam šta hoću, ali znam kako ću to da ostvarim. Ja hoću da uništavam...".

U istoriji sveta je bilo mnogo onih koji su na sebe poprimali antihristovski lik, koji su - prolivajući krv ljudsku - težili vlasti i porobljavanju ljudi. Od Nerona do Hitlera i današnjeg Zapada nad svetom se stalno nadnose oblaci pretnje "novih svetskih poredaka".

Hitler je uzeo Ničeova dela kao filozofski vodič za najkrvaviji i najstrašniji rat u istoriji sveta, rat koji je bio logični završetak jednog ateističkog pogleda na svet. Hitler je rekao:

"Oslobodio sam Nemačku od idiotskih i degradirajućih laži savesti i morala... Stvorićemo mlade ljude pred kojima će drhtati svet. Želim da stvorim mlade ljude sposobne za nasilje - uporne, nemilosrdne i okrutne.

Ali, naš cilj nije samo da upremo prstom u anti-hristovska krvoprolića i zločine iz prošlosti. Naš cilj je da razotkrijemo suštinu terora, koja se ne nalazi u ličnostima Nerona, Napoleona, Hitlera, Lenjina ili Staljina, već prvenstveno u "duhu vremena", koji je mnogo strašniji od svakog od njih ponaosob. Duh ovoga vremena i vremena u kojima su oni vladali jeste antihristovski duh.

Šta je "Novi svetski poredak", ako ne **carstvo anti-hristovo, satanska imitacija i izvrtnje Carstva Božijeg?** Čovek može biti najekstremniji i najrazočaraniji poricatelj Boga jedino ako veruje u bogobornu iluziju u koju je položio sve svoje nade.

Onaj koji ne veruje u Hrista mora da veruje i poverovaće u antihrista. Nihilizam svoj istorijski vrhunac dostiže u zacarenju antihrista, no njegov krajnji i duhovni cilj prevazilazi čak i tu konačnu pojavu satanizma: a taj cilj jeste pakao u kome će Nihilizam sagoreti i doživeti svoj konačni poraz.[\[31\]](#)

"Dečice, poslednje je vreme, i kao što čujete da Antihrist dolazi, i sada su se pojavili mnogi antihristi, otuda znamo da je poslednje vreme" (1. Jov. 2,18).

Poslednji genocid

Došli smo do kraja našeg puta. U vremenima nasilja u kojima živimo čini se da više nema nijednog jedinog razloga zbog koga bismo nastavili da živimo, da nema više nijednog jedinog razloga da se ujutru budimo i da započinjemo novi dan. Današnja omladina je došla do zaključka da jedina ruka koja može utrti suze sa njihovog lica jeste ruka samoubistva.

Mnogi će ljudi glatko odbaciti ova naša zapažanja kao "jednostrana", iako i sami uviđaju njihovu istinitost. Istine radi, dakle, moramo ispitati i drugu stranu, tj. taj takozvani "pozitivni" pogled na život.

I, zaista, ne može se opovrći činjenica da ispod sve te bujice očaja, razočaranja i podljudskosti, koja uzvire iz ere Nihilizma, teče uporedo i struja optimizma i idealizma. Nju čine mladi ljudi - koji mogu biti i idealističke, ali i praktične duše - spremni i odlučni da se nose sa teškim problemima današnjice i da se bore za širenje svojih nedefinisanih ideala. Naučnici otkrivaju "tajne" svemira. Pacifisti i nenasilno orijentisani idealisti vode borbu za mir, bratstvo, ujedinjenje sveta i prevazilaženje starih mržnji. Mladi umetnici su "ogorčeni" zbog opšte nepravde i nejednakosti, i trude se da - kako najbolje znaju i umeju u ovom žalosnom svetu - šire poruku nove radosti i stvaralaštva. Tu je i veliki broj onih običnih mladih ljudi koji su oduševljeni što žive u ovom "uzbudljivom" vremenu, i koji iskreno, sa samopouzdanjem, entuzijazmom i optimizmom gledaju u budućnost, u budući svet u kome će možda, ipak, postojati neka mogućnost da čovek svoju žalost pretvori u radost. U isto vreme, starija generacija je već isuviše ubijena u pojam erom Nihilizma da bi mogla da deli takve nade današnje omladine.

Ali, mora se postaviti sledeće pitanje: ako svet iz dana u dan postaje sve bolje mesto za život, zašto toliko ljudi danas izvršava samoubistvo? Broj samoubistava dostiže razmere nezabeležene u istoriji sveta. Samoubistvo se danas popularizuje i idealizuje, sa ciljem da se mladi ljudi podstaknu da dignu ruku na sebe i to ne samo pištoljem, žiletom ili otrovom, već i na jedan "popagan" način

kao što je, va primer, "polagano" samoubistvo drogom. Često kažemo za sebe da smo "prijatno obamrli". Ova izjava govori sasvim dovoljno o našoj generaciji.

Ali, onaj koji želi da tone u obamrlost u stvari tvrdi da je sve oko njega i u njemu - bol, jer bez bola ne bi bilo potrebe tražiti utehe u stanju obamrlosti. A mi sebe ubeđujemo da u takvu obamrlost treba da tonemo ne samo ponekad i povremeno, već stalno, jer ovaj iskvareni svet u nama neprestano izaziva bol. Živimo pod stalnim pritiskom tog bola, u svetu koji je do temelja prožet duhom razaranja i u kome, čini se, nema lekara za dušu čovekovu, i to nas primorava da zabodemo iglu laž-izbavljenja u svoju ruku, i da - na taj način - pokušamo da ublažimo naš životni bol. Tako u nas ulazi infekcija samoubistva.

I ta kobna infekcija više ne zahvata samo manjinu, već se ogromnom brzinom širi na većinu mladih, tako da danas imamo situaciju da je većina mladih, na ovaj ili onaj način, postala žrtva samoubistvenih sklonosti. Većina nas je poznavala nekog koji je izvršio samoubistvo, ali da bi stvari bile još šokantnije, veliki broj mladih je bar jedanput pokušao da izvrši samoubistvo.

Za mnoge mlade ljude samoubistvo je postalo ideal za koji vredi živeti, a za neke čak i ideal za koji vredi umreti. Samoubistvo ne samo da je postalo pozornica va kojoj mladi žive, već ono sve češće spušta i zavesu smrti preko njihovog života.

Sećam se da su pre par godina svi moji prijatelji iščekivali da jedan popularni andergraund pank-muzičar izađe iz zatvora i vrati se na scenu. Njegovo ime je bilo Dž. Dž. Alen i on je bio osuđen na robiju zato što je na jednom od svojih koncerata zapalio jednu devojk. Ljudi su nestrpljivo očekivali da bude pušten na slobodu da bi videli da li će ispuniti obećanje i ubiti se na svom poslednjem koncertu. Naime, on je na jednom od svojih ranijih koncerata izjavio da će na sceni pred svima izvršiti samoubistvo. Ta izjava je privukla ogroman broj mladih na njegove koncerte. On je 1994. na indirektan način ispunio svoje obećanje. Posle koncerta održanog neposredno po izlasku iz zatvora, taj nesrećnik je umro iza scene od prevelike doze droge. Taj čovek - koji je na svojim koncertima povređivao sebe na neiskazive načine samo da bi zadovoljio radoznalost svojih

obožavatelja - bio je ekstremni nihilista apsolutnog Nihilizma
destrukcije.

Ali, taj čovek je danas mrtav, taj nesrećnik je pao kao još jedna
mlada žrtva čovekovog rata protiv Boga.

Apokalipsa

Zver Nihilizma nas je bacila na kolena.

Duh vremena je mračan, a budućnost izgleda više nismo u stanju ni da zamislimo. Najperverznije ideje su postale stvarnost i svjedoci smo najstrašnijih vrsta smrti koje se mogu zamisliti. Od ovoga goreg biti ne može.

Tvrdnja da "od ovoga goreg biti ne može" može nam se - dok sedimo u prijatnoj sobi ili dok se šetamo prirodom pod plavetnilom nebeskog svoda - učiniti spornom. Ali, ta tvrdnja je živa istina za milione mladih ljudi koji umiru u čeljustima zveri modernoga Nihilizma.

Jednom prilikom, kada sam bio na jednom andergraund pank-rok koncertu alternativne muzike, kroz glavu mi je prošla misao: može biti goreg i od ovoga! To sam pomislio, gledajući kako se pevač grupe zaseca žiletom i kako krv teče na sve strane. Muzika je bila glasna onoliko koliko buka može biti glasna, a da čovek od nje odmah i potpuno ne ogluvi. Prostorija je bila mračna i prepuna dima. Na zidovima su bili ispisani grafiti - poruke modernih anti-proroka. Kada se dovoljno izrezao žiletom, pevač je počeo da se dere iz sveg glasa: "Unakažen sam za ceo život!". Urlikao je ove reči iz petnih žila. Muzika koja ga je pratila podsećala je na nepodnosivu buku mašina u fabrici. Nastavio sam da uživam u muzici i zvucima koje sam nekad toliko voleo, ali me je ponovo skolila ista misao: "I od ovog ima goreg".

Svet je prešao granicu iza koje više nema povratka. Otišli smo predaleko i povratka nam više nema. Ono što na najbolji mogući način ilustruje ono o čemu govorimo jeste činjenica da danas **nikoga više ništa ne može šokirati**.

Odlazimo u bioskop i gledamo film o kanibalističkom ubici koji na kraju ispada heroj. I tu za nas nema ničeg šokantnog. Ubeđujemo sebe da je to samo neškodljiva "zabava". Ova sveopšta laž je poubijala hiljade ljudi i to rukama onih ubica, koje su nadahnuće za svoj zločin pronašli upravo u toj i takvoj "zabavi". Nismo više šokirani ni kada čujemo za mnoge krvave ratove koji gutaju bezbroje ljudskih života. Više nismo šokirani ni kada u vestima čujemo koliko ima ljudi

koji ubijaju decu, i nismo više šokirani čak ni kada čujemo da je Bog mrtav.

Ništa više nije šokantno i nama preostaje da postavimo još jedno pitanje: "Koji će biti znak kraja sveta?".

I na ovo pitanje u nama uzdrhti naše srce i čujemo glas koji nam govori:

"Čućete ratove i glasove o ratovima. Gledajte da se ne uplašite; jer treba sve da se zbude. Ali još nije kraj.

Jer će ustati narod na narod i carstvo na carstvo i biće gladi i pomori, i zemljotresi po svetu.

A to je sve početak stradanja.

Tada će vas predati na muke, i pobiće vas, i svi će narodi omrznuti na vas imena moga radi.

I tada će se mnogi sablazniti, i izdaće drug druga i omrznúće drug na druga.

I izići će mnogi lažni proroci i prevariće mnoge.

I što će se umnožiti bezakonje, ohladneće ljubav mnogih.

Ali ko do kraja pretrpi, biće spasen.

I propovedaće se ovo Jevandelje o Carstvu po svemu svetu za svedočanstvo svim narodima. I tada će doći kraj.

Kad, dakle, ugledate gnusobu opustošenja, o kojoj govori prorok Danilo, gde stoji na mestu svetome...

Jer će tada biti nevolja velika kakva nije bila od postanka sveta do sada niti će biti. I ako se ne bi skratili oni dani, niko ne bi ostao; ali izbranih radi skратиće se oni dani.

Tada ako vam ko reče: Evo ovde je Hristos ili onde, ne verujte.

Jer će se pojaviti lažni hristosi i lažni proroci, i pokazaće znake velike i čudesa da bi prevarili, ako bude moguće, i izabrane...

Jer kao što munja izlazi od istoka i sine do zapada, tako će biti dolazak Sina Čovečijeg.

Jer gde je trup onde će se i orlovi skupiti.

I odmah će se po nevolji tih dana sunce pomračiti, i mesec svoju svetlost izgubiti, i zvezde s neba pasti, i sile nebeske pokrenuti se.

I tada će se pokazati znak Sina Čovečijeg na nebu; i tada će proplakati sva plemena na zemlji; i ugledaće Sina Čovečijega

gde ide na oblacima nebeskim sa silom i slavom velikom... (Mt. 24, 6-30).

To je Apokalipsa.

Ova generacija jeste Nihil-generacija,^[32] "generacija lks"; pokolenje u čeljustima samoubistva. Od trenutka kada na-pustimo utrobu materinu, mi smo "neprilagođeni" i "autsajderi" u svetu koji nam govori da je život besmislen, da nema odgovora na pitanje "Zašto?". Uče nas: došli smo iz Ništavila i vraćamo se u Ništavilo. Ovo je, ukratko, univerzalna filosofija modernog nihilističkog sveta: **rodiš se, živiš, umreš...**

Sistem koji nas zna samo kao svoje brojeve govori nam da su nam dani odbrojani. I to ispiranje mozga oskrvnjuje naše umove, ostavljajući nas da sami i bez igde ikoga zaspivamo i bu-dimo se u suzama dok nas zubi nihilističke Zveri drobe sve vi-še, i dok se oko nas razularuje sveopšte uništenje. Nihilizam je u naše vreme postao toliko sveprisutan i sveprodoran, potpuno i dubinski zaposevši umove i srca svih ljudi, da više nema čak ni "fronta" na kome bismo mogli pokušati da mu da pruimo otpor.

Rat besni, a današnja omladina jadikuje za detinjstvom u kome nije bilo nasilja. U ovom strašnom čovekom ratu protiv Boga, avaj, sasvim logično dolazi do pojave masovnog samoubistva mladih, do tog poslednjeg auto-genocida.

Naše Vaskrsenje

Istina

U svojoj pobuni protiv paloga sveta prošli smo kroz vodu i kroz vatru. Borili smo se protiv njegove izopačenosti svojom muzikom, svojom umetnošću i svojom životnom ilosofijom. Lutali smo se kroz tminu i sada stojimo u senci smrti. Sada je pravi trenutak da se mi, deca Apokalipse, podignemo, da se suočimo sa neprijateljem i - pobedimo ga!

Prvi korak koji moramo učiniti jeste da prepoznamo našeg neprijatelja i da ga pogledamo pravo u oči. Mi se bori-mo protiv zveri Nihilizma. Ludi prorok Nihilizma, Fridrih Niče, definisao je apsolutni Nihilizam na sledeći vačin: **"Nema istine i nema 'stvari po sebi'"**. To je Nihilizam i to u njegovom najkrajnjem obliku, kako o njemu u svojoj Volji za moć piše Niče. Svet je danas došao, na svom kraju, do takvog Nihilizma. A taj Nihilizam jeste bezdan tmine, jer - ako nema istine, onda nema ni svetlosti!

Tvrdnja "nema istine" je po sebi - metafizička tvrdnja. Ona nije nastala kao plod razumskog

saznanja i ne može biti dokazana. Ta tvrdnja pre predstavlja ispovedanje **vere u neistinu**.[\[33\]](#)

Sama tvrdnja da "ne postoji nikakav apsolut" po sebi već jeste apsolutna tvrdnja, koja i sama predstavlja objavu sopstvene "istine". Objavljujući svoju "apsolutnu" istinu daviše "nema istine", Nihilizam protivreći sam sebi i dokazuje svoju sopstvenu krajnju lažnost.

Čoveku, u takvoj nihilističkoj filosofiji, tačnije, veri u neistinu - preostaje samo maglovita "nada" u nekakvu "relativnu istinu". No, ako pogledamo nauku, kao glavni kriterijum istine za modernoga čoveka, videćemo da o konceptu "relativne istine" tamo nema ni govora. Kada u nauci ne bi bilo apsolutnih principa istine od kojih se polazi, tada ne bi bilo ni kriterijuma na osnovu kojih bismo nešto mogli da klasifikujemo kao znanje tj. Istinu.

Nauka je otkrila mnogo o tome kako funkcioniše fizički svet. No, uprkos svim tim otkrićima, na ona najdublja pitanja još uvek nije dat

odgovor: i dalje ostaje tajna kako je nastao život i kako je stvoren kozmos. Teorija "Velikoga praska" ne dopire do suštine ovoga pitanja upravo po pitanju nastanka materijalnog sveta. Odakle su došle elementarne čestice kozmosa? Prirodni zakon, koji nauka potvrđuje, jeste da materija ne može biti ni stvorena, ni uništena. To je paradoks nauke: mi jesmo, ali odakle smo? Zašto postoji nešto, a ne ništa?.[34]

Ako materija ne može biti ni stvorena, ni uništena, onda je stvaranje sveta moralo biti natprirodno, a svet - od trenutka stvaranja - može samo da se menja. Ovde čovek i njegova nauka moraju da se zaustave. Tu počinje metafizika. Sada moramo da iznova preispitamo sve što smo u životu prihvatili kao gotovu činjenicu. Ako nauka nije u stanju da odgovori na najdublja pitanja našega postojanja, ko može?

Naučnici danas ne mogu da daju nijedan pouzdan odgovor. Oni poseduju ogromnu inteligenciju, ali su potpuno izgubljeni u mnoštvu teorija o postojanju, životu i smrti, i to u tolikoj meri da sve što mogu da učine jeste samo da postavljaju bezbrojna pitanja.

Najumniji i najpopularniji od svih današnjih naučnika i mislilaca, Stiven Hoking, primoran je da postavi sledeće pitanje:

"Ako budemo došli do zaokružene teorije (o nastankusveta), ona bi za neko vreme trebalo da - u svojim osnovnim principima - postane razumljiva svakome, a ne da ostane razumljiva samo nekolicini naučnika. Tada bi filosofi, naučnici i najobičniji ljudi bili u stanju da uzmu učešća u raspravi o pitanju "Zašto?": "Zašto postojimo mi i svemir?". Ako nađemo odgovor na to pitanje, to bi bio krajnji trijumf ljudskoga uma - jer onda bismo poznali Božiji um.[35]

Ako pogledamo nauku i prirodu, videćemo da se tu radi isključivo o istinama fizike, koje se zakonomerno otkrivaju u kozmosu. Principi kao što je zakon zemljine teže ili Njutnov zakon kretanja jesu apsolutni "zakoni" ili "istine" koji su nepromenivi po svom karakteru. [36] Bezbrojni fenomeni koji se zbivaju u kozmosu nisu nimalo "relativni", već predstavljaju strogi rezultat određenih zakona ili "istina" prirode.

Kroz istraživanje principa prirode, na osnovu kojih funkcioniše fizički svet, shvatamo dve stvari:

1. kozmos funkcioniše u skladu sa nevidivim principom istine,

2. čovek je, kao deo tog kozmosa, u potpunosti potčinjen tim nevidivim zakonima istine.

Sušтина je u tome da ideja "relativne istine" ima veze sa čovekovim poimanjem života, ali da nema nikakve veze sa samom istinom. Kada ne može da shvati ili nema snage da pojmi svet koji ga okružuje, čovek sebi kaže: "Sve je relativno". On brka promenivost materijalnoga sveta sa nevidivim principima istine koji upravljaju tim svetom. Ideja "relativne istine" nije ništa drugo do bekstvo od pitanja o istini.

Sušтина je u tome da čovek - svaki put kada objavi da je "istina relativna" - sam sebe uvaljuje u laž, čime otkriva da je neistina zapravo u njemu samom, a da njegova objava o "relativnosti istine" nema nikakve veze sa pitanjem apsolutne istine.

Konačno, "relativna istina" jeste protivrečnost u sebi, kao što je to i sam Nihilizam iz koga je takva "istina" proizašla. **"Relativna istina" zapravo i nije ništa drugo do jedan drugačiji i prurušeni oblik Nihilizma.**

Zato, ko god svesno ili nesvesno izabere da veruje u Nihilizam, on to ne čini iz nekog logičnog razloga, već na osnovu čina svoje volje, u činu svojevršne vere. **Nihilizam je vera u laž.** I mi Nihilizam ne odbacujemo samo iz nekakvih teorijskih razloga, već takođe odbacujemo i konkretne plodove tog bolesnog drveta: **ludilo i smrt.**

Današnja omladina je jedno obeskokrenjeno pokolenje koje se potuca po kalu iskvarenosti ovog nihilističkog sveta. Ali, u svakome od nas je zasađeno seme istine koje nam omogućava da shvatimo lažnost kala koji nas okružuje. I upravo ta ikona istine u nama jeste ono što zažiže **iskru pobune protiv mora laži u kome se davimo.**

Istina ne može biti zasnovana na lažnosti. Kada iskra istine umre u nama, naša pobuna protiv laži se izmeće u dvostruko zlo, jer mržnjom se mržnja pobediti ne može. Nećemo uspeti da pobedimo svet koji nas ugnjetava sve dok se naša pobuna ne ukoreni u istini. Ako nastavimo da se bunimo u duhu gramzivosti, besa i mržnje, porazićemo sami sebe i sami ćemo postati robovi duha destrukcije protiv koga smo se toliko borili.

Mi treba da počnemo da se borimo protiv oca laži, onoga koji obitava tamo vde nema istine. Da se borimo protiv Nihilizma, protiv antihristovskog duha, čiji su plodovi: ropstvo, ludilo, ubistvo,

samoubistvo i sveopšte uništenje. Da se borimo protiv **duhovne bolesti koja je ubila Boga u srcima ljudskim.**

Ali, Bog nije mrtav! **Mrtva je jedino duša modernoga čoveka.** Bog nas čeka otvorenih ruku da bi nas prigrlio kao Svoju dečicu. I u ovom trenutku, Savršena Istina zove sve žrtve modernoga doba i njegovoga Nihilizma: **"Dođite k Meni, svi koji ste obremenjeni i umorni, i Ja ću vas odmoriti. Samo Me potražite i Ja ću biti tu!",** govori Hristos.

Traganje za Istinom

Pitanje istine je stvar života i smrti. To je pitanje koje leži u samom temelju ljudskog srca. Filozofi su se od pamtiveka raspravljali oko ovog pitanja više nego oko bilo kog drugog pitanja. Pitanje istine predstavlja srž svake filozofije, nauke i religije. U odgovoru na pitanje istine leži odgovor na pitanje smisla života i smrti.

Istina se ne može dokazati pukim negiranjem Nihilizma i njegove destrukcije. Kako opažamo istinu? Da li je istina stvarna ili, pak, samo jedna apstraktna ideja? Kako saznajemo istinu? Kako se otkriva istina?

Nagoveštaje o otkrivenju istine nalazimo još u drevnoj Kini gde je, oko šest vekova pre Hrista, živeo mudrac po imenu Lao Ce. On je čitav svoj život posvetio proučavanju ljudske prirode i prirodnoga sveta. Pošto je čitav svoj život proveo u kontemplativnom sagledavanju tajne života, Lao Ce je došao do filozofije zvane Tao. Tao znači - "put" ili "staza života".

U svojoj knjizi **Tao Te King**, Lao Ce poetski izlaže svoja zapažanja o izvesnim životnim istinama koje se otkrivaju u ljudskoj prirodi i prirodnom svetu. Ova poetska zapažanja otkrivaju filozofiju kozmosa kojim upravlja nevidiva sila:

Dotakni krajnju prazninu;
I drži se čvrsto i mirno.
Sve biva zajedno.
Gledah ja sve kako se obrće
I videh gde zri
vraća se, opet, sve ka korenu svome.
I kažem: u ovom je mir.
U povratku korenu svome;
još bolje: U povratku božijoj volji,
Koja je - videh to - nepromenivost.
Poznanje iste
prosvetljenjem ja zovem i tvrdim
Da ne znati nju
Jeste slepota što porađa zlo.

Ali kad saznaš
Šta večnost jeste,
Ti dostižeš zrelost.
A zrelost je pravednost,
A pravednost - carstvenost,
A carstvenost jeste božanska.
Božanstveno jeste Put
Koji je konačan.
A tada, ako i umreš,
Nestati nećeš. [37]

Izričući trunčice istine, Lao Ce otkriva višu is-tinu, koja upravlja čitavom tvorevinom. To je početak shvatanja istine kao pojedinačnog, nevidivog i apsolutnog Boga.

Stotinak godina posle Lao Cea živeo je grčki filosof Sokrat. U svetu u kome su vladala paganska verovanja, Sokrat je učio filosofiji kozmosa kojim upravlja jedinstvena istina, nevidiva mudrost. U Staroj Grčkoj ovakvo shvataše istine je bilo izražavano rečju "logos", koja u prevodu znači -"reč" ili "reč istine".

Potpuno posvećen putu mudrosti i vrline, Sokrat je živeo asketskim životom uzdržavanja i meditiranja o filozofskim pitanjima. On je učio svoje učenike nauku samoodricanja i traganja za jednom istinom. Sokrata je sledilo mnoštvo učenika koji su oponašali njegov način života.

Ne mogavši da podnese Sokratov, radikalno drugačiji način života, kao i njegov veliki uticaj na omladinu, pagansko društvo Stare Grčke je počelo da progona Sokrata, istinskog pobunjenika protiv ondašnje lažnosti, kako zbog njegovih uverenja tako i zbog njegovog načina života.

Sokrat je, konačno, bio izveden, pred sud. Na sudu mu je bilo dato da bira: ili da se odrekne svoje filosofije i ispovedi bezumno verovanje u paganske bogove, ili, pak, da bude osuđen na smrt.

Sokrat je izabrao smrt.

Duša

Od samih početaka potrage za istinom, od drevnih religija američkih domorodaca - Indijanaca pa sve do starogrčkih filozofa, čovek je verovao u besmrtnost duše.

Sama unutarnjost čovekovog bića otkriva postojanje duše. Čovek može osetiti besmrtnu prirodu duše na osnovu nevidivih unutarnjih atributa svoga bića.

Prvi je - **savest**, unutarnji glas kojim se čovek rukovodi u donošenju životnih odluka.

Drugi je - **um**, dar mišljenja kojim je čovek obdaren.

Treći je - **srce**, čovekova sposobnost za duhovna osećanja kao što su vera, nada i ljubav, koja otkrivaju čovekovu nematerijalnu prirodu.

Četvrti je - **slobodna volja**. U daru slobodne volje sjedinjeni su svi nevidivi atributi čovekove besmrtnosti duše. Volja je delovanje duha čovečijeg. Čovek koristi svoju savest, svoj um i svoje srce da bi donosio odluke o tome šta će činiti u životu.

Ali, slobodna volja jeste ono što čoveku daje slobodu: slobodu da stvara ili uništava, slobodu da živi ili da umre, slobodu da voli ili da mrzi.

Konačno, svaki čovek je svestan svoga postojanja. Svaki čovek je svestan svoje egzistencije i svoje slobodne volje. Ako, pak, počne istinski da traga za nevidivim kvalitetima unutar sebe samoga, on počinje da oseća i svoju duhovnu i besmrtnu prirodu - svoju dušu.

Kod Lao Cea i Sokrata vidimo ljudsku dušu koja se izvija ka poznanju večne istine. U kineskom Taou i starogrčkom Logosu ljudska filozofija dostiže svoj vrhunac, ali ni na tom vrhuncu žeđ duše još uvek ni izdaleka nije utoljena. U Taou i Logosu ljudska filozofija dolazi do saznanja da stvorenim sve-tom upravlja nevidiva i večna sila, koja je savršena i iznad ljudskoga razumevanja. Ta sila jeste Izvor i Uzrok života.

Ovde se već radi o shvatanju Boga kao Tvorca svih stvari vidivih i nevidivih.

Postojanje Boga

Ljudski um nije u stanju da sam po sebi sazna Istinu Božiju. Budući da je Bog "nematerijalan", ne može biti nikakvih naučnih ili matematičkih dokaza kojim bi se moglo dokaza-ti da Boga ima. Vera u Boga zahteva čin naše volje da verujemo. To je razlog zbog koga postojanje Boga neće nikada biti u potpunosti dokazano niti, pak, opovrgnuto. Čovek mora u svom životu da se služi duhovnom sposobnošću vere. To je u skladu sa Božijom beskrajnom Premudrošću: čovek mora da se služi svojom duhovnom prirodom da bi poznao Boga, Koji je Duh. A šta je vera? **Vera je ljubav.**

Vera može biti opisana kao združeni napor uma (razuma), srca (osećanja) i slobodne volje usmeren na razumevanje onoga što je samom umu nedostupno.

Jovan (Sergijev) Kronštatski, ruski mistik sa kraja XIX i početka XX veka, piše sledeće:

"Vera je ubeđenost u duhovnu istinu, u Ono što Jeste, to jest u Boga; ubeđenost u postojanje duhovnog sveta sa svim njegovim atributima; ubeđenost koja je slična našoj ubeđenosti u postojanje materijalnog sveta sa svim onim što mu pripada".

U istinskoj veri, koja je ljubav, mi počinjemo da se približavamo Tvorcu. I zaista, savršenost smisla koji se pojavljuje u fizičkom svetu otkriva nam svu premudrost Tvorca. Čoveku se, kroz sagledanje Tvorčeve tvorevine - prirodnoga sve-ta, otkriva Um koji stoji iznad kozmosa. Zašto ptice s jeseni lete na jug? Šta je to što nagoni suncokrete da se okreću za suncem da bi upijali živodajne sunčeve zrake? Ko podiže čitavo drvo iz malenog semena koje leži u prašini? Lepota tvorevine objavljuje Lepotu Tvorca, Koji nadilazi svako ljudsko shvatanje. Priroda je ikona Najvećega Umetnika. Planine, mora, reke i sva živa stvorenja veličaju Onoga Koji ih je stvorio.

Duša čovekova po svojoj prirodi traga za istinom, traga za Bogom. Ona, posmatrajući tvorevinu, u njoj može sagledati lepotu i premudrost, koje sobom otkrivaju samu Istinu Božiju i Samoga Tvorca. To je način na koji čovek može osetiti Boga. Međutim,

potraga za Bogom se ne završava tim osećanjem Boga, ona se nastavlja jer duša čovekova želi lično da unozna Boga.

Atanasije Veliki, svetitelj koje je u IV veku živeo u Egiptu, ovako opisuje prvi korak u čovekovom poznanju Tvorca: "... Jer, kakve koristi od postojanja za stvorenje ako ono ne pozna Onoga Koji ga je stvorio? Kako ljudi mogu biti razumna stvorenja ako nemaju nikakvoga znanja o Reči i Umu Tvorca, kroz koje su primili svoje biće? Kada ne bi imali znanja o zemaljskim stvarima, oni ne bi bili ništa bolji od životinja. Zašto bi Bog uopšte stvorio ljude, ako Mu naml era nije bila da ljudi mogu da Ga poznaju?. [38]

Shvativši da je ljudsko saznanje nesavršeno i ograničeno ljudi su počeli da čekaju otkrivenje Istine, koje bi došlo neposredno od Boga. I tada se navršilo vreme da Bog otkrije punotu istine.

Otkrivenje

Po nedokučivoj premudrosti Tvorca, tajne stvaranja sveta bile su otkrivane Prorocima Božijim, počevši od staroizrailjskog proroka Mojsija (koji je živio oko 1550 godina pre Hrista). Prorok Mojsije je, primivši od Boga otkrivenje Istine, poveo narod svoj Izrailj i svekoliko čovečanstvo ka bogopoznanju. Reč "Izrail" znači - "videti Boga".

Pravi Izrailac jeste onaj koji "vidi" Boga. Istorijski, narod Izrail je bila grupa ljudi koja je sledila otkrivenja, što ih je Mojsije primio od Boga. Sudbina starozavetnog Izraila [39] je – u jednom širem smislu bila slika odnosa svih ljudi sa Bogom.

Prorok Mojsije je od Boga bio izabran da bude vođa svog naroda, koji se u to vreme nalazio u egipatskom ropstvu. On je kao beba bio ostavljen u korpi na obali Nila. Tu ga je, po Božijem providenju, pronašla faraonova kći i podigla u carskoj palati kao svog sina. Kada je već bio starac, od svojih osamdesetak godina, dobio je neposrednu zapovest od Boga da izvede svoj narod Izrailj iz Egipta, ne samo iz fizičkog ropstva, već i iz tamnice duhovnoga ropstva. Tako je Izrailj, a u njemu i čitavo čovečanstvo, započeo potragu za slobodom, kako fizičkom tako i duhovnom.

Mojsije je, kao prorok Božiji, nakon toga, na gori Sinaju, u dubini egipatske pustinje, primio od Boga zapovesti ili zakone Božije. To su bile zapovesti koje je Tvorac dao Svojim ljudima, palim u bezdane bezakonja i propadivosti, da bi oni iznova mogli imati pristupa nepropadivosti i savršenstvu, koje su prethodno izgubili. Ove bogonadahnite zapovesti su postale moralni zakon za sve ljude, zakon života zasnovan na ljubavi prema Bogu i bližnjima.

Pre Mojsija i ostalih Proroka Božijih, čovečanstvo se vrtelo unutar bezizlaznog kruga ispraznih filosofija i sujeverja.

Ako postoji Um koji je iznad tvorevine, zar onda nije bilo logično da će doći dan kada će ta premudrost prosvetliti ljudski um? I zar nije bilo logično da će Bog, Koji je savršen u Svojoj Premudrosti, jednoga dana otkriti Sebe Svojoj tvorevini?

Mojsiju je bio dat prvi ključ kojim su otključana prva vrata drugoga sveta, čime je ljudima otvorena mogućnost predokušanja ponovnog

sjedinenja sa Bogom. Božanska otkrivenja darovana Mojsiju omogućila su da ljudi učine novi korak prema poznanju Božije Istine. Posle Mojsija dolaze proroci Danilo, Jeremija, kralj David i Isaija koji najavljuju da će doći "Pomazanik" Božiji koji će otkriti punotu Božije Istine. Oni prorokuju da će taj "Pomazanik", koji će potpuno otkriti Božiju Istinu na zemlji, u isti mah biti i "Mesija" ili "Spasitelj", Onaj Koji će spasti čovečanstvo od robovanja fizičkoj i duhovnoj smrti.

Prorok Isaija, Bogom nadahnut, govori: "Jer nam se rodi Dete, Sin nam se daje, Kojemu je vlast na ramenu, i Ime će mu biti: divni Savetnik, Bog silni, Otac večni, Knez Mira. Bez kraja će rasti vlast i mir na prestolu Davidovu i u carstvu njegovome da se uredi i utvrdi sudom i pravdom od sada do veka. To će učiniti revnost Gospoda nad vojskama" (Isa. 9, 6-7).

Starozavetni Izrailjci su Isaijino proročanstvo tumačili isključivo na zemaljski način: očekivali su "Pomazanika" koji će doći u slavi velikoj da, kao zemaljski car, zasedne na presto Davidov. A sam David - koji nije bio samo zemaljski car, već i prorok Božiji - prorokovao je o dolasku "Pomazanika" ovako: **"Doći će Bog naš (vidivo), i ne u tišini"** (Isa. 50,3).

Tvrditi da će Bog Tvorac doći na vidivi način bila je potpuno nezamisliva tvrdnja, koja se kasnije pokazala kao istinito proroštvo o vaspostavljanju ponovne zajednice ovoga sveta sa drugim svetom, tj. Carstvom Božijim, jer će Bog, nematerijalni (neveštastveni) i nevidivi, ubrzo postati i materijalan (veštastven) i vidiv - kao lični Bog. [40]

Na osnovu ovih i mnogih drugih proroštava Izrailjci su nestrpljivo očekivali dolazak Cara Izrailjskog, "Pomaza-nika" koji bi poveo narod Izrailja i oslobodio čitavo čovečanstvo. Bilo je pojedinih religioznih grupa, kao što su to na primer bili Eseni, koje su potpuno napuštale ovaj svet i – u zatvorenim asketskim zajednicama u dubini pustinje - čekale Pomazanikov dolazak.

Najtajanstvenije proroštvo došlo je od bogonadahnutog proroka Isaije: **"Eto devojka će zatrudneti i rodiće sina, i nadenuće mu ime Emanuil"** (Isa. 7,14).

Reč "Emanuel" u prevodu sa starojevrejskog znači - "Bogje sa nama". Tvrdnja da će devojka (devica) zatrudneti i roditi dete koje će se zvati "Bog je sa nama" je bila preteška za mnoge, jer nesavršeni

ljudski um nije mogao da razume i shvati činjenicu da Bog može da postane dete kroz čistotu devičanske utrobe. Zato je ovo proroštvo mnoge vekove predstavljalo nedokučivu tajnu za ljude.

Poslednji u nizu starozavetnih Proroka bio je onaj čiji je dolazak prorokovao još prorok Isaija. To je bio prorok Jovan (Krstitelj i Preteča), poslednji Prorok koji je prorokovao svetu pre dolaska "Pomazanika" Božijeg. Jovan je odrastao u pustinji, živeći u potpunoj čistoti. U zrelim godinama, vratio se iz pustinje kao onaj koji se neposredno sreo sa Bogom. Živeo je posteći i moleći se Bogu, propovedajući izgubljenim ljudima da je Carstvo Božije blizu. Jovan je bio glas koji je pripremao svet za dolazak Boga, Koji je trebalo da dođe na vidivi način.

Mnogi ljudi su dolazili proroku Jovanu Preteči da bi čuli njegovu propoved i on im je govorio: **"Ja vas krštavam vodom za pokajanje, a Onaj što dolazi za mnom, jači je od mene: ja nisam dostojan Njemu obuće poneti; On će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem"** (Mt. 3,11). Isaija je, mnogo vekove pre toga, prorokovao o proroku Jovanu Preteči i o dolasku Spasitelja, govoreći:

„Glas koji viče u pustinji: pripravite put Gospodnji ... I javiće se slava Gospodnja, i svako telo će (je) videti" (Isa. 40, 3, 5).

I sve ovo bi ispunjeno u smirenju i sili.

Ovaploćenje

Baš onda kada je svet pomislio da je Bog mrtav, Bog postaje plot (telo), [41] postaje čovek. Kada je čovek pomislio da se konačno "oslobodio" okova sopstvene savesti i zauvek iščupao iz zagrljaja Živoga Boga, taj naizgled daleki i bezlični Bog se ovaplotio, postao ličan i dostupan: **Bog je postao Čovek, Bog je postao Ličnost.**

Mesija, Sin Božiji, rodio se od čiste devojke, Djeve Marije, da bi se time otkrilo Njegovo božansko poreklo. U tome se otkrila savršenost Božijeg Ovaploćenja (rođenja u telu): da bi Bog, Koji je Sav Prečistota, postao telo, trebalo je najpre da kao čovek uđe u ovaj svet kroz prečistu devičansku utrobu Djeve Marije, koja beše poreklom od cara i proroka zvanog David, kao što je i bilo prorečeno.

Taj Čovek - Kome je Sam Bog bio Otac - zvao se Isus Hristos. "Isus" znači - Spasitelj, a Hristos znači - "Pomazanik" (Božiji).

Tako se Bog javio na način koji potpuno nadilazi ljud-ski um: rodio se iz devičanske utrobe i ispunio sva proroštva.

Hristos Bogočovek [42] je od rođenja bio savršen Čovek i živeo kao savršen Čovek u nesavršenom svetu, stradajući od rođenja Svoga do smrti Svoje kao i svaki drugi čovek. Kada se navršilo bogoodređeno vreme, Hristos je prestao da se bavi drvodeljstvom i počeo svetu da objavljuje blagovest Svoga Ovaploćenja i Svoje bogočovečanske misije. Tako je Bog Tvorac došao Svojoj tvorevini i otkrio Istinu u njenoj punoti.

Svaka Hristova reč je bila nepogrešivo i savršeno otkrivenje istine o besmrtnosti ljudske duše, o životu posle smrti, o fizičkom i onom drugom svetu (Carstvu Božijem), o ratu i miru u duhovnom životu, o Bogu kao apsolutnoj Istini. Hristos je proročki govorio o tome da će Ga svet, kome je došao da podari život večni, odbaciti.

Hristos je proročki govorio o Svojoj smrti - smrti koju će kao Bog morati da pretrpi od onih koje je stvorio. Bog je postao čovek, stradao kao čovek, otkrio čoveku Put, Istinu i Život, a zatim umro na Krstu, ispunivši time najsavršeniju od svih istina - **Istinu Božije Ljubavi.**

Čovečanstvo je - pre Hristovoga dolaska - bilo krajnje otuđeno od Boga. Čak i oni koji slušahu Proroke nemahu ništa drugo do ogranično znanje o Božijoj Istini, jer ljudima još uvek nije bilo dato puno otkrivenje nove zajednice sa Bogom, do koje će doći tek kroz Božije Ovaploćenje. Čak ni bogootkriveni Zakon nije mogao da utoli duhovnu žeđ čovekovu. Ljudi su zaboravili dve prve zapovesti: zapovest ljubavi prema Bogu i zapovest ljubavi prema bližnjima. Ljudima je bio potreban živi primer prave ljubavi prema Bogu i prema bližnjima. Ljudima je bilo potrebno da čuju istinu o besmrtnosti duše i o postojanju drugog, Božijeg sveta. Ljudima je bilo potrebno da se ponovno sjedine sa Bogom.

Sin Božiji

Nihilistički svet, kojim gospodare bezbožništvo i razaranje, tvrdi da moramo verovati isključivo u ono što možemo videti i dodirnuti. A sada stojimo licem u lice sa Bogom, Koji je postao Ličnost i istovremeno ostao Bog, Bog Koga svet može i videti i dodirnuti. Bog je konačno otkrio Istinu u svoj njenoj punoti, a svet i dalje odbija da veruje u ono što vidi i što dodiruje.

Istorijske knjige beleže podatke o tome da je Isus Hristos bio razapet na Krst, i svet računa vreme u odnosu na Hristovo rođenje, tj. deli vreme na ono pre i posle Hrista. Tako, svi razumni ljudi, ako ništa drugo ono bar prihvataju činjenicu da se Isus Hristos rodio, živeo i bio razapet.

Mnogi ljudi danas govore da je Isus Hristos bio "veliki čovek", "istinski humanista", pa čak i da je bio "prorok". Drugi govore da je Hristos još bio živ kada su Ga skinuli sa Krsta i položili u grob, i da je to razlog što je kasnije viđen živ. Sve su to pokušaji da se Hristos pretvori u "jednog od mnogih ljudi", sve je to žalosno nastojanje čovekovo da izmiri svoje bezverje sa Istinom Božijom.

K. S. Luis, pisac i oksfordski profesor, piše ovako o onima koji ne veruju da je Hristos bio Bog:

"(Takvi kažu)... Spreman sam da prihvatim Hrista kao velikog učitelja morala, ali ne prihvatam Njegovu tvrdnju da je bio Bog". To je ono što nikada ne smemo reći. Čovek koji bi bio samo čovek a izgovorio sve one reči koje je izgovorio Isus ne bi nikako mogao biti veliki učitelj morala. On bi morao biti ili bezumni - jednako bezuman kao i čovek koji za sebe izjavljuje da je prženo jaje - ili bi morao biti sam đavo pakleni. Zato morate načiniti izbor: ili je Isus bio, i jeste, Sin Božiji ili je, pak, bio bezumni".

Hristos je, tokom Svog života u ovom svetu, izrekao mnoge reči koje su otkrile Njegove dve prirode - božansku i čovečansku. Hristos je rekao: "**Ja i Otac jedno smo**" (Jn. 10, 30). Time je lično potvrdio Svoju jednost i jednakost sa Bogom Ocem. Onaj koji izjavi ovako nešto ili je sišao s uma [43] ili je zaista jednak sa Bogom. [44]

Istina da je Hristos - Mesija, koju su prorokovali starozavetni Proroci, otkrivena je kada je Hristos ušao u sinagogu u gradu

Nazaretu. Hristos je tada stao među one koji su se sabrali da bi služili službu Božiju i čuli reč Božiju iz proročkih spisa, i počeo da čita iz knjige proroka Isaije:

"Duh Gospodnji je na Meni; zato me pomaza da javim jevanđelje siromasima; posla me da iscelim skrušene u srcu; da propovedam zarobljenima da će se otpustiti, i slepima da će progledati: da oslobodim potlačene; i da propovedam pri-jatnu godinu Gospodnju".

I zatvorivši knjigu vrati je služitelju pa sede; i oči sviju u sinagogi bijahu uprte u Njega.

A poče im govoriti: Danas se izvrši ovo Pismo u ušima vašim" (Lk. 4,18-21).

Ovo je bio početak Hristovog otkrivenja Istine svetu koji je odbacio istinu. Kada Hristos u sinagogi nazaretskoj objavi da je Isaijino proroštvo ustvari proroštvo o Njemu i da je ono sada ispunjeno, okupljeni u hramu počеше da se gneve, i ustavši isteraše Ga iz grada. Ti ljudi su hteli da ga ubiju zbog reči koje je govorio za takvom silom (Lk. 4, 32).

Hristov razgovor sa Samarjankom na kladencu za vodu u Samariji, takođe, otkriva istinu o Isusu Hristu kao Mesiji (Spasitelju) i Pomazaniku Božijem, onakvu kakvu su je prorekli starozavetni proroci. Samarjanka je došla da zahvati vode, a Hristos joj se obraća:

"Svaki koji pije od ove vode opet će ožedneti. A koji pije od vode koju ću mu Ja dati neće ožedneti doveka, nego voda koju ću mu Ja dati postaće u njemu izvor vode koja teče u život večni" (Jn. 4,13-14).

Samarjanka mu odgovara: Gospode, daj mi tu vodu da ne žednim i ne dolazim ovamo da zahvatam". Tada Hristos otkriva tajnu njenoga srca. On joj govori nešto što niko nije znao, da je živela u nemoralu sa sedmoricom muškaraca. Ona mu tada odgovara: **"Gospode, vidim da si prorok"**.

A Hristos joj dalje govori: **"Dolazi čas, i već je tu, kada će se istinski bogomolitelji klanjati Ocu u duhu i istini, jer Otac traži da takvi budu oni koji mu se klanjaju. Bog je duh; i Koji Mu se klanjaju, u duhu i istini treba da se klanjaju"** (Jn. 4,23-24).

Žena mu tada govori: **"Znam da dolazi Mesija koji se zove Hristos. Kada on dođe, objaviće nam sve"**. Isus joj odgovara: „**Ja sam - Koji govori sa tobom**“ (Jn. 4, 26).

Mnogo puta je Hristos u Svom učenju objavljivao svoju jednost sa Bogom: **"Sve je meni predao Otac moj, i niko ne zna Sina do Otac; niti Oca ko zna do Sin i ako hoće kome Sin otkriti"** (Mt. 11,27). U ovim tajanstvenim rečima Hristos otkriva svoje dve prirode - Božansku i ljudsku. On, takođe, otkriva i to da je On - Put kojim čovek može da opšti sa Bogom.

Identitet bogočovečanske ličnosti Isusa Hrista se najočitije otkriva kada Hristos pita Svoje učenike šta misle ko je On. Hristos ih upita: **"A vi šta velite ko sam ja? A Simon Petar odgovori i reče: Ti si Hristos, Sin Boga Živoga. A Isus odgovarajući reče mu: 'Blažen si, Simone, sine Jonin! Jer telo i krv ne otkriše ti to, nego Otac moj koji je na nebesima"** (Mt. 16,15-17).

Apostol Jovan, učenik "koga Hristos ljubljao" i koji u vreme Hristove propovedi beše još mladić, jasno ispoveda Istinu Božijeg Ovploćenja rečima:

"A znamo da je Sin Božiji došao i dao nam razum da poznamo Istinitoga; i jesmo u Istinitome, u Sinu Njegovome Isusu Hristu. On je istiniti Bog i život večni"(1. Jovan. 5, 20).

Svakome ko čuje ili pročita Hristove reči i svedočenja Njegovih učenika, jasno je da je potpuno nerazumno tvrditi da je Isus Hristos bio samo "veliki čovek" ili "istinski humanista". Svet (i svaki čovek) mora da donese odluku: **ili da prihvati Hrista kao Bogočoveka ili da Ga odbaci.**

Donošenje ove odluke uključuje u sebe nekoliko momenata. Pripadniku „Generacije Iks“, koji je doživotno unakažen Nihilizmom i njegovim osvajačkim pohodom na svet, teško je da prihvati "blagu (dobru) vest" (Jevanđelje) Hristovu kao nešto stvarno. U ovom iskvarenom svetu, prvi impuls koji se javlja u srcu čovekovom jeste prezir prema svemu što za sebe tvrdi da je krajnje. Ali, mi moramo naći snage da se, u svakom pogledu, izdignemo iznad ovoga sveta i da budemo dovoljno jaki da prepoznamo Boga, kada nam se On otkrije.

U istoriji svih religija sveta, Isus Hristos je jedini čovek, za Koga je dokazano da je zaista postojao a Koji je za Sebe tvrdio da je

Ovaploćeni Bog. Sve ostale religije su osnovali ljudi koji su tvrdili da imaju znanje o Bogu ili najbolju životnu filosofiju. Ali, kako je toliko ljudi poverovalo jednoj tako hrabroj tvrdnji?

Budući sveceli Bog i sveceli Čovek u jednoj savršenoj Ličnosti, Hristos je Sobom postao odgovor na čovekovo pitanje: "Kako opštiti sa Bogom?". Hristos se ovaplotio, i – **Bog i čovek su ponovo u zajednici!**

Prorekavši da će biti izdan, razapet i da će vaskrsnu-ti iz mrtvih, a zatim i ispunivši to Svoje proroštvo, Hristos je konačno dokazao da je istiniti Bog. Niko nikada u istoriji sveta nije nikada dao takva proroštva, a zatim ih i sam ispunio.

Put, Istina, Život

Isus Hristos - kao ovaploćena prevećna Istina Božija, kao Logos ("Reč Božija", "Slovo Božije") - jeste konačno ispunjenje i starokineskog Taoa kao "puta istine" i staro-grčkog Logosa kao "reči istine". Hristos kaže: **"Ja sam Put, Istina i Život"** (Jn. 14, 6). Ako reč "religija" znači - ponovno ujedinjenje Boga i čoveka, [45] onda je Sam Hristos - istinska Religija, jer su u Njemu Bog i čovek ponovo sjedinjeni u zajednicu.

Prve glave Jevanđelja po Jovanu otkrivaju nam Hristov identitet kao Logosa (Reči, Slova) Božijeg:

"U početku beše Logos, i Logos beše u Boga, i Logos beše Bog... I Logos postade telo i nastani se među nama, i videsmo slavu Njegovu, slavu kao Jedinorodnoga od Oca, pun blagodati i istine" (Jn. 1,1,14).

Atanasije Veliki, svetitelj koji je u IV veku živeo u Egiptu, piše o tajni sjedinjenja Boga i čoveka u Isusu Hristu: Kao čovek, On je živeo ljudskim životom. Kao Logos (Reč, Slovo), On obdržava život vaskrseljene. A kao Sin, On je neprestano jedno sa Ocem. [46]

Hristos je došao u svet da otkrije punotu Božije Ljubavi. Isus Hristos je Svojim Ovaploćenjem objavio Istinu i Ljubav na način koji je, potom, omogućio ljudima da poznaju apsolutnu Istinu i Ljubav Božiju. Hristos je takvim pojavom - ljivanjem Božije Ljubavi, otvorio čoveku put ka večnome životu. Hristos je došao da čoveku otkrije večni život i besmrtnost duše, takođe, i da - uništivši smrt - pokaže ljudima Svoje Vaskrsenje.

Isus Hristos je došao i doneo Svoje najradikalnije učenje ljubavi, koje nadilazi svu mudrost ovoga sveta. Dubina ljubavi kojoj je Hristos učio i koju je objavljivao potiče od samog Izvora života, ljubavi i stvaranja, od Boga Živoga. Hristos je rekao: **"Volite one koji vas mrze"** (Lk. 6, 27), jer ljubav pobeđuje mržnju, ljubav nadvladava zlo, ljubav iskorenjuje strah.

Ljubav u Hristovom učenju zauzima prvo mesto, a na drugom mestu nalazi se – pobuna. **Pobuna protiv ovoga sveta.** Hristos je učio da čovek treba da se odrekne robovanja ovom svetu, da se

odrekne robovanja posedovanju i iskvarenoj logici ovoga sveta. Hristos je učio da pobuna protiv palog sveta započinje kao obnovljena ljubav prema Bogu i bližnjima, a završava se upravo kao odricanje od ovog sveta. [47] Kada kaže - **"Nisam došao da donesem mir nego mač"** (Mt. 10,34), Hristos misli upravo na ovu i ovakvu pobunu, na duhovnu pobunu dobra protiv zla.

Hristos nam je pokazao šta znači odricanje od ovog sveta kada je rekao:

"Ako vas mrzi svet, znajte da je mene omrznuo pre vas. Kada biste bili od sveta, svet bi svoje ljubio, a kako niste od sve-ta nego vas ja izbrah od sveta, zato vas mrzi svet"(Jn. 15,18).

Hristos nam je pokazao šta znači odricanje od posedovanja [48] kada je ušao u jerusalimski hram i isterao iz njega sve oni koji su prodavali i kupovali, i ispreturao stolove onih ko-ji su menjali novac. Hristos im je tada rekao: **"Napisano je - Dom moj molitve neka se zove, a vi načiniste od njega pećinu razbojničku"** (Mt. 21,12).

Hristos je, takođe, pokazao šta znači odricanje od posedovanja kada je rekao:

„Zato vam kažem: Ne brinite se dušom svojom, šta ćete jesti, ili šta ćete piti; ni za telo svoje, u što ćete se obući. Nije li duša pretežnija od hrane, i telo od odela?... Nego išтите najpre Carstvo Božije, i pravdu njegovu, i ovo će vam se sve dodati“ (Mt. 6, 25; 33).

Hristos je učio odricanju od logike paloga sveta, govoreći:

"Jer ko hoće život svoj da sačuva, izgubiće ga; a ako ko izgubi život svoj mene radi naći će ga. Jer kakva je korist čoveku ako sav svet zadobije a duši svojoj naudi? Ili kakav će otkup dati čovek za dušu svoju" (Mt. 16, 25-26).

I pošto je otkrio svetu takvo, najradikalnije učenje, kao i da je On Sam - Istina, Put i Život, Hristos je bio razapet na Krst.

Krst

Posle trogodišnje propovedi tokom koje je stradao zbog toga što je objavljivao Istinu Božiju, Hristos je na kraju pretpreo i smrt radi potpunog ispunjenja Istine.

Ondašnji "pravednici" su gledali da ubiju Hrista zbog čudesa koja je činio i zbog sile Njegovih reči. Oni su konačno uspeli da nađu izgovor^[49] za to zlo delo, kao i da okrenu narod protiv Hrista u toj meri da je postalo neizbežno da se njihova mračna namera i ostvari. Hrista je poljupcem izdao jedan od Njegovih učenika i predao Ga ondašnjim "vlastima".

U ime rimskoga cezara, cara "čitave vasselene", rimskom provincijom Palestinom upravljao je, u to vreme, Pontije Pilat.

Kako veli Jevanđelje, u one dane uđe Pilat u sudnicu, pa dozva Isusa i reče mu: **"Narod tvoj i prosveštenici predadoše te meni. Šta si učinio?"**.

Isus odgovara Pilatu: **"Carstvo moje nije od ovoga sveta; kad bi bilo carstvo moje od ovoga sveta, sluge moje bi se borile da ne budem predan Judejcima; ali Carstvo moje nije odavde"**.

Pilat ga ponovo pita: **"Dakle, ti si car?"**.

A Hristos mu odgovara: **"Ti kažeš da sam ja car. Ja sam za to rođen i za to sam došao na svet da svedočim istinu. I svaki koji je od istine sluša glas Moj"** (Jn. 18,33; 35-37).

Tada Pilat pita Isusa: **"Šta je istina?"**, posle čega **"uzima Isusa i šiba Ga"**. A vojnici pletu venac od trnja i stavljaju Isusu na glavu, oblače Mu purpurnu haljinu, i rugaju Mu se: "Zdravo, care judejski!", i udaraju Ga po obrazima.

Isus izlazi iz sudnice, odeven u purpurnu haljinu, sa trnovim vencem na glavi. Pilat govori okupljenima: "Evo, čoveka!". Ugledavši Hrista, prvosveštenici i narod počinju da viču: **"Raspni Ga, raspni Ga!"**.

Pilat odgovara gomili: **"Uzmite Ga vi pa Ga raspnite, jer ja ne nalazim krivice na Njemu"**. Jevreji odgovaraju Pilatu: **"Mi imamo zakon i po zakonu našem mora da umre, jer načini sebe Sinom Božijim"**.

A kada Pilat ču šta su mu rekli, uplaši se još više, i opet se vraća u sudnicu, gde pita Isusa: **"Odakle si ti?"**. Ali, Isus mu ne daje nikakvoga odgovora.

Pilat viče na Hrista: **"Zar meni ne odgovaraš? Zar ne znaš da imam vlast da te raspnem i imam vlast da te pustim?"**.

A Isus odgovara Pilatu: **"Ne bi imao vlasti nikakve nadamnom kad ti ne bi bilo dano odozgo"** (Jn. 19,11).

Od tog trenutka, Pilat gleda kako da oslobodi Hrista. Ali prisutni Jevreji urlaju iz sveg glasa: **"Ako ovoga pustiš nisi prijatelj cesaru. Svaki koji sebe gradi carem protivi se cesaru"**.

Čuvši ove reči, Pilat izvodi Isusa napolje, seda na sudijsku stolicu i govori okupljenim Jevrejima: **"Evo, car vaš!"**. A oni na to ponovo viču: **"Raspni, raspni Ga!"**. A Pilat ih ponovo pita: **"Zar da cara vašega razapnem?"**. Prvosveštenici odgovaraju Pilatu: "Nemamo cara osim (rimskoga) cesara". I Pilat tada predaje Hrista prvosveštenicima da Ga razapnu. Ovi uzimaju Hrista i odvođe Ga.

Hristos, noseći krst, uspinje se do mesta zvanog Loba-a, na jevrejskom - Golgota. Tamo Hrista raspinju, i sa Njim, još dvojicu razbojnika, sa jedne i druge strane, a Njega stavljaju u sredinu.

Jedan od razapetih zločinaca^[50] huli na Hrista govoreći: **"Ako si ti Hristos, spasi sebe i nas!"**. A drugi razbojnik^[51] kori onog prvog i govori: **"Zar se ti ne bojiš Boga, kad si i sam osuđen tako? Mi smo pravedno osuđeni, jer primamo po svojim delima kao što smo zaslužili, a On nikakva zla ne učini"**. A zatim se taj isti razbojnik okreće ka Hristu i govori Mu: **"Seti me se, Gospode, kada dođeš u Carstvu Svome"**. A Hristos mu odgovara:

"Zaista ti kažem, danas ćeš biti sa mnom u raju" (Lk. 23, 43).

U tom trenutku tama pokri svu zemlju. A Hristos, **"znajući da se sve svršilo, da se sasvim ispuni Pismo"**, reče: **"Žedan sam!"**.

Tu ispod Krsta je stajao sud pun sirćeta, i vojnici napuniše sunder sirćeta i i nataknuvši na trsku, dadoše Mu da pije. Okusivši sirće Hristos reče: **"Svršilo se! A potom povika iz svega glasa: "Oče, u ruke Tvoje predajem duh Svoj!"** (Lk. 23, 46). I rekavši ovo, izdahnu.

Bog je izdan poljupcem, šiban i šamaran, pljuvan i vređan, obnažen i raspet u potpunoj tišini.

Krst je vrhunac istine. Krst je središte Hristovog učenja. Stradanjem na Krstu, Hristos je čoveku otvorio put u život večni. Hristovo raspeće otkriva istinu i dubinu Božije ljubavi, jer **"poznasmo ljubav po tome što On za nas Svoj život položi"** (1. Jovan. 3:16): **"Od ove ljubavi nema veće, da ko život svoj položi za prijatelje svoje"** (Jn. 15,13).

Za svet koji voli uživanja, Hristova poruka je najteža moguća poruka. Učenje Krsta stoji u krajnjoj suprotnosti sa mu drošču ovoga sveta. Svet nas uči da na svaki način treba da se trudimo da produžimo i unapredimo svoj život, a Hristos nas uči da treba da umremo za ovaj svet da bismo živeli večno.

Sve u životu Isusa Hrista bilo je i jeste najuzvišenije učenje ikada objavljeno svetu. Krstom Njegovim, svetu je darovano najuzvišenije učenje ljubavi, najsilniji primer smirenja i najveći primer stradanja za istinu. Hristos je pretrpeo ne samo Krst, probadanje klinovima i kopljem, već je pretrpeo i da Ga odbace oni kojima je došao, i to samo zato što im je objavio istinu Božije Ljubavi.

Njegovi su Ga osudili na smrt na Krstu, a On je spasao čovečanstvo i ljudima zavek otvorio vrata večnoga života.

Vaskrsenje

I upravo onda kada svet misli da je "Bog mrtav" i "da umire pod našim nožem"... Bog vaskrsava iz mrtvih!

Krst uvek ide zajedno sa Vaskrsenjem. Kao što svaki put vodi ka svome odredištu, tako je i Krst put koji vodi ka Vaskrsenju kao krajnjem odredištu čovekovom.

Pošto je Hristos bio razapet pred mnoštvom naroda, Njegovo telo je skinuto sa Krsta i položeno u grob. A budući da je Hristos otvoreno rekao da će trećega dana vaskrsnuti iz mrtvih, prvosveštenici i fariseji izmoliše od Pilata stražu i poslaše je da čuva grob gde beše položen Hristos da učenici Njegovi ne bi slučajno ukrali Njegovo telo i, potom, tvrdili da je On vaskrsao.

Trećega dana, rano izjutra, došle su učenice Hristove na grob da pomažu mirom Njegovo telo [52] i tamo zatekle rimske vojnike kako, prestravljeni natprirodnim događajem[53] koji se zbio pred grobom Gospodnjim, leže "kao mrtvi". Na njihovo zaprepašćenje i zaprepašćenje celoga sveta, Hristos je vaskrsao iz mrtvih!

Vaskrsli Hristos se lično javio najpre Svojim učenicama, a potom i Apostolima. Ustavši iz mrtvih u treći dan, kao što je prethodno Sam prorekao, Isus je pokazao da je On zaista Hristos - Ovploćeni Bog. Vaskrsli Hristos govori: **"Dade mi se svaka vlast i na nebu i na zemlji"** (Mt. 28,18).

Ali, ako je Hristovo telo tri dana ležalo u tami groba, gde je za to vreme bio Njegov duh? On je bio u Adu (paklu). Hristos je sakrušio vratnice pakla i kao Bog izbavio duše koje su bile od veka zatočene u Adu (paklu). Jer nebesa su - do Ovploćenja Boga i Njegove smrti na Krstu – bila zatvorena za čoveka.

Hristos je Svojim Vaskrsenjem ljudima otkrio večni život koji je u Bogu: **"Ko Moju reč sluša i veruje Onome Koji Me je poslao, ima život večni, i ne dolazi na sud, nego je prešao iz smrti u život"**. (Jn 5, 24). Kao Spasitelj sveta, Isus Hristos isceljuje čovekov najdublji životni strah, strah od Smrti. Isus Hristos je vaskrsao iz mrtvih ne samo Duhom Svojim, već i Svojim, fizičkim Telom, baš kao što će, takođe, vaskrsnuti i naša fizička tela.

Hristos se posle Svoga Vaskrsenja nekoliko puta javio Svojim učenicima.

"A kad bi uveče onoga prvoga dana sedmice, i dok su vrata bila zatvorena, tamo gde se bejahu okupili učenici Njegovi zbog straha od Judejaca, dođe Isus, i stade na sredinu i reče: "Mir vam!".

Apostoli su bili zaprepašćeni i uplašeni, misleći da adhove oči vide duha. Hristos im tada govori:

"Zašto ste zbunjeni? I zašto takve pomisli ulaze u srca vaša? Vidite ruke moje i noge Moje, da sam ja glavom; opipajte Me i vidite; jer duh nema tela i kostiju kao što vidite da Ja imam".

Pošto je ovo rekao, Hristos im pokaza ruke i noge. Zatim im reče: **"Ovo su reči koje sam vam govorio još dok sam bio sa vama, da se mora sve ispuniti što je o Meni napisano u Zakonu Mojsijevu i u Prorocima i u Psalmima"** (Lk. 24,44).

Tada im Hristos otvori um da mogu da razumeju Sveto Pismo, i reče im:

"Tako je pisano, i tako je trebalo da Hristos postrada i vaskrsne iz mrtvih trećega dana, i da se u Njegovo ime propoveda pokajanje i oprostjenje grehova po svim narodima, počevši od Jerusalima. A vi ste svedoci ovome. I evo, Ja ću poslati obećanje Oca Svojega na vas; a vi sedite u gradu Jerusalimu dok se ne obučete u silu s visine" (Lk. 24, 46-49).

Tada ih Hristos izvede napolje do Vitanije, i podigavši ruke Svoje blagoslovi ih. **"I dok ih blagosiljaše, odstupi od njih i uznošaše se na nebo, a oni Mu se pokloniše i vratiše se u Jerusalem sa radošću velikom"** (Lk. 24, 50-52).

Sveta Trojica

Mada suština Božija nadilazi ljudski um, Bog je neke od Svojih odlika otkrio čoveku. Sveti Jovan Damaskin, mudri pravoslavni monah, je - u vezi sa paradoksom čovekovog poimanja Boga - jednom prilikom napisao:

"Onaj ko bi da govori ili sluša o Bogu trebalo bi, van svake sumnje, da zna da u stvarima bogoslovlja (nauke o Bogu) i Ovaploćenja Isusa Hrista ni u kom slučaju nije sve neizrazivo, ali nije ni sve potpuno izrazivo, niti je, pak, sve nesaznativo, ali ni sve dostupno saznanju. Ono što može biti saznato jeste jedna stvar, dok je ono što može biti izrečeno sasvim druga stvar, kao što je jedna stvar govoriti, a druga znati. Štaviše, mnogo od toga o Bogu što nije jasno saznato ne može biti na odgovarajući način ni iskazano, tako da smo primorani da ljudskim rečima izražavamo ono što nadilazi ljudski poredak". [54]

Čovek samo u krajnjem smirenju, kakvo je imao ovaj sveti monah, može da počne da poima Boga. Bog ne može biti smešten u epruvetu niti viviseciran u laboratoriji. Ako neko i pokuša da pojmi Boga na tako ograničen način, neće Bog biti taj koji je viviseciran, već to mogu biti i jesu samo čovekove iluzije.

Jovan Damaskin, opisujući Boga, počinje od Božije bezgraničnosti: "Mi znamo i ispovedamo da Bog nema početka i nema kraja, da je večan i neprolazan, nestvoren, nepromeniv, nevidiv, nedokučiv, svedobar, svepravedan, Tvorac svega stvorenog...".

Damaskinovo objašnjenje, zatim, sve više ide u pojedinosti:

"Mi dalje znamo i ispovedamo da je Bog - Jedan, to jest, jedna Suština, i da Boga shvatamo kao Tri Ličnosti, jer Bog i jeste u Tri Ličnosti: Oca i Sina i Svetoga Duha". [55]

Ovo shvatanje Boga kao Trojice, Tri Ličnosti nesliveno sjedinjene u jednoj Božanskoj Suštini bez ikakvog razdeljivanja, jeste tačka na kojoj ljudski um i jezik udaraju o zid svoje ograničenosti.

Hristos je otkrio istinu o Svetoj Trojici zapovešću koju je dao Apostolima posle Svoga Vaskrsenja: "**Idite i naučite sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Svetoga Duha**" (Mt. 28,19).

Da bi na neki način približili tajnu Svete Trojice našim zemaljskim pojmovima, i ono što je neshvativo našem shvatanju, drevnohrišćanski Sveti Oci su se koristili poređenjima iz prirode:

slikom tri svetiljke koje daju jednu nerazdelivu svetlost; slikom sunca kao Oca, sunčevih zraka kao Sina i sunčeve svetlosti kao Svetoga Duha; slikom podzemnog izvora reke (Otac), nadzemnog vrela reke (Sin) i rečnoga toka (Duh Sveti) koji čine jednu jedinstvenu reku; slikom deteline sa tri lista koja su sjedinjena u jedinstvenu biljku.

No, sve su to samo zemaljske predstave o nebeskim stvarnostima. Mudri Grigorije Bogoslov zaključuje:

"Ispitao sam u svom umu ovo pitanje vrlo pažljivo, i sagledao ga iz svakog ugla, da bih otkrio neku (zemaljsku) sličnost sa tom tajnom, ali nisam bio u stanju da otkrijem bilo šta na zemlji sa čim bi se mogla uporediti Priroda Božija. [56]

I premda je Božija Suština krajnje nepristupna čak i ljudskoj misli, Bog je, kroz Svoje božanske energije, stvarno i delatno prisutan u svakom trenutku ovog našeg života. Nema ničega što je stvoreno a da ga nije stvorio Bog. Bog je, stoga, sveprisutan u Svojoj tvorevini. Bog-Otac je nepresušni Izvor, osnov i Otac svega što postoji, Otac milostivi, Koji nas voli i brine o nama, o Svojoj tvorevini, jer smo mi Njegova deca po blagodati.

Sa nama je Bog-Sin, rođen od Oca pre svih vekova, is-tinita Svetlost od istinite Svetlosti, živa Sila i Premudrost, svedržiteljni Logos (Slovo, Reč), savršena i živa slika i ikona nevidivoga Boga, Koji je postao vidiv.

U nama i u svekolikoj tvorevini, po Božijoj milosti i sili, obitava Duh Sveti, Koji ispunjava sve, Koji je Životodavac i Životvorac, Utešitelj, Izvor i Riznica dobara. Nad nama, sa nama i u nama jesu Otac, Sin i Sveti Duh - Trojica u Jedinstvu, Jedan Bog. [57]

Pravoslavno Hrišćanstvo – Pravoslavlje

Bog je otkrio istinu ljudima i nije ih ostavio bez puta kojim oni mogu da dostignu Istinu, živeći i umirući za nju. Ljudima je dat veliki i neovozemaljski dar - **dar Hrišćanstva**.

Hrišćanstvo je živa veza između Boga i čoveka koji veruje i nada se u Boga.

Hrišćanska vera i nada u Boga jeste sila koju ne može da pobedi ni pakao. Hrišćanska vera

je živa zajednica onih koji čeznu za Istinom Božijom, koji čeznu za Bogom u Njegovoj punoti. Jedinstvo i sabranje Hrišćana u hrišćanskoj veri jeste **Crkva** - zajednica Boga i čoveka koju je Hristos došao da ostvari. Sama reč "Crkva" upravo i znači – zajednica.

Da bismo počeli da razumevamo takvu tajnu kao što je Crkva - koju je Bog darovao ljudima za duhovno usavršavanje i spasenje - moramo prethodno potpuno odbaciti svaku predideju o tome šta reč "Crkva" znači u njenoj modernoj upotrebi. To moramo učiniti, jer u ovom vremenu sveopštih religijskih podela i razgradnje mi imamo potpuno pogrešnu sliku o tome šta je to Crkva.

Crkva Hristova nije puka zemaljska institucija. Crkva Hristova je Telo koje se sastoji od ljudi koji veruju, ispovedaju i klanjaju se Bogu Živome. Hrišćanska Crkva, onako kako je izvorno shvatana od njenog početka, sastoji se od dva nerazdeliva dela: Crkve u ovom svetu i Crkve na Nebesima, u Carstvu Božijem. U Hrišćanstvu nema podele na zemaljsku i nebesku stvarnost. Zemaljska Crkva upravo iz tog svog jedinstva sa nebeskom Crkvom neprestano prima blagodat i upravo to jedinstvo jeste ono što omogućuje ljudima neposredno opštenje sa Bogom i Carstvom Božijim.

Zemaljska Crkva (Crkva u ovom svetu) jeste zajednica vernih koji se zajednički bore i zajednički stradaju za Hrista. **Nebeska Crkva** jeste zajednica na Nebesima kojoj pripadaju oni Hrišćani koji uspešno završiše svoju zemaljsku borbu i dostigoše do Hrista.

Obe Crkve jesu Jedna Crkva u kojoj se uzajamno prožimaju ovaj svet i Carstvo Božije. Posle Svog Vaskrsenja, Hristos je, pred Svoje Vaznesenje na nebo, rekao apostolima:

"Idite i naučite sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Svetoga Duha" (Mt. 28,19).

Apostoli i drugi učenici Hristovi su, posle, Vaznesenja Hristovog, iz Jerusalima otišli na sve četiri strane sveta da bi svemu svetu propovedali istinu Hristovu: apostoli Petar i Pavle su propovedali Hrista u Grčkoj i Rimu, apostol Marko u Etiopiji, apostol Toma u Indiji, apostol Andrej u Rusiji i Rumuniji, Aristovul u Engleskoj. Budući u jednom umu i jednoj duši, učili su jednoj Veri i jednoj Istini.

Tako je, u apostolska vremena, bila ustanovljena Crkva Hristova. Jedna od najbolje čuvanih tajni koju ovaj svet uporno skriva od ljudi jeste činjenica da ta i takva izvorna Crkva, poznata kao Pravoslavna Crkva, još uvek postoji i da danas još uvek čuva taj drevni i izvorni, apostolski i neovozemaljski duh rane Crkve. Čak i u ova poslednja vremena, Pravoslavna Crkva još uvek čuva izvorno bogoslužjenje i učenje Crkve Hristove, onakve kakva je ona bila na početku. Razlog zbog koga je Pravoslavna Crkva Hristova preživela gotovo dve hiljade godina do danas i živeće do kraja vremena jeste to što Božija Istina, koja je u njoj, nadilazi prostor i vreme.

Cilj Crkve jeste da sjedinjuje svakog čoveka ponaosob i zajedno sve ljude sa Bogom u duhovnu i večnu zajednicu koja nadilazi telesnu smrt. Cilj Crkve je da otkriva večni život ljudima, da daje čvrste dokaze tog života, da stvarno i vidivo projavljuje hrišćansku veru, da izgrađuje temelje i zidove, svod i krov te vere, da iznutra uređuje i ukrašava hram te vere.

Zraci duhovnoga sveta i danas prosijavaju kroz svaku reč Svetoga Pi-sma kao što su sijali tokom čitave dvehiljadegodišnje istorije Crkve. Hrišćanstvo je širom otvorilo vrata Carstva Božijeg, i to u tolikoj meri da ga je već pogrešno i dalje zvati "religijom", budući da to može navesti ljude da brkaju bogoustanovljeno Hrišćanstvo sa čovekoustanovljenim religijskim institucijama ovoga sveta.

Hrišćanstvo je Otkrivenje, Božije Otkrivenje onima koji ljube Istinu Božiju, istinoljupcima Božijim. [58]

Hrišćani - Istinoljupci Božiji

Hrišćani – istinoljupci Božiji

One koji su prihvatili Hrista kao živu Ličnost, kao Ovploćenog Boga i koji su hodili putem Istine, Istine koju je On otkrio čoveku, ovaj svet je uvek proglašavao za "neprikladne" i "otpadnike". Još od vremena kada je Hristos ra-apet, ovaj svet Hrišćane smatra "neprijateljima naroda".^[59] Ti "neprijatelji naroda" i ljubitelji Istine Božije zvali su se i zovu se – Hrišćani.

Ovdašnji paganski svet je odbacio prve Hrišćane, progonio ih, mučio i ubijao, čime je ispunjeno Hristovo božansko proroštvo: **"Ako vas mrzi svet, znajte da je mene omrzuo pre vas. Kada biste bili od sveta, svet bi svoje ljubio, a kako niste od sveta nego vas ja izabrao od sveta, zato vas mrzi svet"** (Jn. 15,18-19).

Da bi izbegli progone prvi Hrišćani su se skrivali u katakombama - mestima na kojima su sahranjivani mrtvi - gde su se molili u tajnosti, potpuno odvojeni od sveta. Oni su živeli u neprekidnom iščekivanju mučeništva, zbog čega su neprestano duhovno bdeli, pripremajući se za Carstvo Božije. Oni nisu marili za zemaljska bogatstva, ugodnosti i čast, jer su ih stra-danje i blizina mučeništva potpuno oslobađali takvih briga. Oni nisu imali privatne svojine, a sve što su imali bilo je zajedničko. Jednom rečju, oni su bili **"jedno srce i jedna duša"** (Dela ap. 4, 32) i nisu bili od ovoga sveta.

Zgarište spaljenoga Rima se još uvek dimilo kada je rimski car Neron došao na ideju da optuži Hrišćane za pod-metanje požara i da bes naroda stiša krvlju Hrišćana. To je bio jedini izlaz za čoveka koji je prethodno ubio sopstvenu maj-ku i spalio pola Rima. Neron - čije je ime postalo sinonim za sve ono najokrutnije i najbolesnije - bio je prvi rimski car ko-ji je otpočeo progone tih nevinih i samožrtvenih istinoljubaca Božijih - Hrišćana. Na sve strane su se čuo poklič – "Pobijmo Hrišćane!": i - čitav paganski svet je ustao na Hrišćane.^[60] Tako je rimski car Neron otvorio "sezonu krvavog lova" na Hrišćane, koja traje evo već dve hiljade godina.

Krvoproliće je započelo pogubljenjem dvojice Hristovih učenika koji su u to vreme bili u Rimu - apostola Petra i Pavla. Na osnovu onovremenskih svedočanstava o njihovom pogubljenju danas činjenično znamo kako je izgledalo njihovo mučeništvo. Najpre je apostolu Pavlu sekirom odsečena glava, a zatim je došao red i na apostola Petra. On je trebalo da bude razapet na krst. [61]

Kada je doveden do mesta vde je trebalo da bude razapet, apostol Petar je zamolio svoje dželate da ga razapnu naopako na krst, rekavši: "Nisam dostojan da budem razapet kao moj Gospod". Tada, dželati obrnuše krst, i prikovaše ga sa nogama uvis, a glavom nadole. [62] Apostol Petar je razapet za Istinu, i tu njegovu žrtvu za Istinu zanavek zapamtiše i svet i sva potonja pokolenja.

Mučeništvo je bilo smatrano krajnjim činom odricanja od sveta i najvišim oblikom hrišćanske duhovnosti. Hri-šćani i Hrišćanke su mučeni i ubijani na najokrutnije moguće načine. Oni su spaljivani, davljeni, komadani, odsecane su im glave, ruke i noge i razapinjani su na krst zbog svoje vere u Jednoga Boga. Njih su ondašnji anti-teistički (bogoborni) pagani iskušavali pokušavajući, uglavnom bezuspešno, da ih primoraju da se odreknu Hrista i hrišćanske vere. Hrišćanskih Mučenika je bezbroj u istoriji Crkve, koja je, ustvari, istorija neprekidnog mučeništva, i oni - kao primeri krajnje vernosti Hristu - predstavljaju nepobitni dokaz besmrtne pobeđe Hrišćanstva, pobeđe koja nadilazi ovaj svet.

Hrišćani koji su, u to strašno vreme, nepokolebivo verovali u Boga i Njegovog Sina Isusa Hrista svakodnevno su se suočavali sa mogućnošću nasilne, mučeničke smrti. Za prve Hrišćane je, zaista, od životnoga značaja bilo to što im je omogućeno da upravo telom - koje je kadro da nosi Boga u sebi - istrpe muke mučeništva. Jedino je Hristos kao Ovploćeni Bogočovek Duhom Svojim Svetim, Koji je obitavao duboko u Hrišćanima, mogao da im da snage da pobednički prođu kroz studeni požar straha od smrti, kroz užase bola i stradanja kojima su bila izložena njihova tela i njihove duše tokom mučeništva. Ti hrišćanski Mučenici su kroz sve ove vekove svetleli, a svetle i danas, pokolenjima kao najuzvišeniji primer asketske borbe koju zovemo: **smrt za svet**. [63]

I posle više od tri veka užasa, tokom kojih je prolivena krv hiljada i hiljada hrišćanskih istinoljubaca, prestala je stravična agonija anti-

hrišćanskih progona. Iz bola i stradanja tih istinoljubaca svanulo je, konačno, i sunce slobode. U IV veku, vera tih "otpadnika" postala je "državna religija" tadašnjeg civilizovanog sveta. Nemoralne rimske zakone zamenile su zakoni ustanovljeni na moralnim vrednostima, mirotvornom duhu i milosrđu hrišćanske vere.

Ali, sa ozvaničenjem Hrišćanstva, počeo je da se javlja jedan drugi veliki problem. Više nije bilo stradanja i progona, i Hrišćani su sve više počinjali da prave kompromise sa ovim svetom. U svojoj slobodi i bogatstvu, počeli su da zaboravljaju da su stradanje i siromaštvo neophodni za istinski duhovni život. U hrišćansku misao je sve više prodirala ideja da će se spasti samo oni koji pripadaju "organizovanoj" religiji. Mnogi su počeli da shvataju Crkvu kao ovosvetsku političku instituciju, a ne kao sredstvo uzrastanja u savršenstvo Carstva Božijeg.

I ponovo su istinoljupci Božiji stupili na scenu kao akteri progona, ali to je bio sada dragovoljni samoprogon, zbog koga su, u očima sveta, izgledali kao lude. Hrišćani i Hrišćanke koji su tragali za Istinom više nego što su je mogli naći u Crkvi kao puko zemaljskoj instituciji počeli su da se povlače u divljine i pustinje. Beskrajna prostranstva egipatskih, sirijskih i palestinskih pustinja štitila su ih od uticaja ovoga sveta, kao što su - ne tako davno pre toga - zidovi katakombi štitili rane Hrišćane.

Ti drevni Hrišćani-pustinjaci su kroz post, devstvenost, nesprestano straženje, rad i podvig ponovo oživelili katakombni duh Hrišćanstva, ali sada u obliku dobrovoljnog samoprogona. Ti Hrišćani su živeli kao živi mučenici koji su se opredelili da ih svet smatra za svoje "otpadnike". Tako je započela **prva hrišćanasa pobuna protiv hrišćanskog sveta koji je počeo da se sekularizuje**. I ti prvi pobunjenici su se zvali - **monasi**. Sagledavši taštinu ovog umirućeg sveta i želeći da pobegnu od tiranije ovdašnjih moda, ti istinoljupci Božiji su se povlačili u pećine i jame, na planine, u kolibe gde su živeli u potpunom siromaštvu, nimalo ne mareći za svoje telo i svoj spoljašnji izgled. Oni su živeli samo za to da umru za ovaj svet, za svet kome su, ionako, bili dobri samo kao mrtvi.

Oni su se klonili gradova kao bolesti, jeli su jednom dnevno ili, čak, jednom nedeljno, više voleći život u gladi nego isprazan život u samozadovoljstvu i uživanjima. Spavali su samo par sati dnevno, i to

ne ležeći u krevetu, već sedeći na stolici. Oni su se odricali sna, jer su smatrali da ih san odvaja od svesne zajednice sa Bogom. Oni su se – u svojoj težnji ka savršenstvu - neprestano borili protiv svoje pale prirode, protiv svojih strasti i grehova.

U početku su ti "otpadnici" živeli sami, životom potpunog odricanja i tihovanja. Ali bilo je i drugih Hrišćana koji su - videvši podvig ovih prvih monaha i njihovo pravedničko odricanje od samorazarajućeg sveta - poželeli da i sami počnu da žive tim, spolja gledano, suludim načinom života. Tako su počele da niču velike monaške zajednice i pustinje su se pretvorile u velike monaške gradove sa stotinama i hiljadama građana - monaha i monahinja koji su imali samo jedan jedini cilj: živeti i umreti za Istinu Božiju. Crkva je vremenom počela da smatra te podvižnike **doživotnim mučenicima**. Zašto?

Zato što Mučenik u jednom trenutku pretrpi mučeništvo i posle toga umire, dok monah dobrovoljno strada čitavog svog života, raspinjući se i umirući svednevno i svenoćno za ovaj svet.

Ovaj način života, nazvav monaštvom, brzo se proširio na sav tadašnji hrišćanski svet, a monasi su postali čuvari izvornog duha hrišćanskog "andergraunda".^[64] Iz kratnjeg siromaštva ovih podvižnika izrasli su, vremenom, čitavi gradovi i društva. Najpre bi se jedan monah naselio u pustinji ili potpunoj divljini. Onda bi se drugi nastanjivali oko njega, i vremenom bi takva zajednica prerasla u seoce ili, čak, gradić. Monaštvo se na ovaj način širilo u Palestini, Egiptu, Vizantiji, Grčkoj, Srbiji, Rusiji, Rumuniji, Bugarskoj, Italiji, Etiopiji, Irskoj, Francuskoj, Americi, i širom sveta. I mada se ovaj uzvišeni monaški obrazac pravoslavnog Hrišćanstva proširio na sve četiri strane sveta, **ovaj svet tu činjenicu do danas skriva od ljudi kao jednu od svojih najbolje čuvanih tajni.**

Životopisi koji slede jesu istinite priče o Svetiteljima koji su živeli u raznim periodima hrišćanske istorije, o ljudima koji su žrtvovali čitav svoj život za Istinu Božiju. Ono što sledi predstavlja samo jedan letimičan pogled u prebogati svet Svetih, koji nam daju sveti primer svoje hrišćanske pobune - poslednje istinske pobune.

Sveti Antonije Egipatski (Veliki)

Sveti Antonije je bio Egipćanin koji je živeo u IV ve-u. Imao je bogate roditelje, i odrastao je u blagostanju i izobilju. Nije želeo da pohađa ovosvetske škole, te je ostao nepismen i jednostavan mladić. Kada je imao osamnaest godina, umrli su mu i otac i majka, ostavivši mu u nasleđstvo sve svoje bogatstvo.

Jednoga dana stojeći na službi u crkvi, čuo je sledeći reči iz Svetoga Pisma: **"Ako hoćeš savršen da budeš, idi prodaj sve što imaš i podaj siromasima i imaćeš blago na nebu"** (Mt. 19, 21).

Čuvši ovo, Antonije prodade sve što je imao i pokloni sav novac siromasima, ne zadržavši ništa za sebe. Zatim ode u egipatsku pustinju i naseli se blizu reke Nila. Živeći sam, često je obilazio pustinožitelje [65] koji su živeli sličnim životom. Gledajući njihove podvige i vrline, i sam se trudio da ih dostigne. Tako je živeo, mudro učeći od drugih, dok ih vremenom sve nije nadišao u vrlini.

Antonije je sam živeo u pustinji i bio izložen napa-dima mnogih iskušenja. Kada bi ga spopadalo sećanje na nekadašnje bogatstvo, Antonije bi se žestoko borio protiv takvih pomisli, neprestano vodeći rat protiv svoje palosti i stremeći ka savršenstvu za kojim je toliko čeznuo. On često nije spavao po čitavu noć, jeo je samo suvi hleb, so i vodu, pa i to tek na svakih nekoliko dana. Shvativši da podvizavanje tela razbuktava dušu, Antonije je revnovao sve više i predanije. Da bi se što više udaljio od sveta i ljudi, Antonije je svoje stanište preselio u grobnice u koje su sahranjivani mrtvi. Međutim, ljudi su ga i tamo pronašli i tamo mu dolazili u posetu.

Antonije je svojim podvizima dostigao do takvog duhovnog savršenstva da više nije imao iskušenja ni od požude, ni od tela, ni od sveta. Ali, tada su počela nova iskušenja. Počeli su da mu se javljaju i da ga napadaju demoni - pali angeli, pokušavajući da ga na taj način odvoje od neprestanog molitvenog razgovora sa Bogom. Demoni su ga mnogo puta fizički napali sa takvom silinom da je Antonije posle tih njihovih napada izgledao kao živi leš, nemoćan da se pomeri od bolova. [66]

Dešavalo se da ga sabrat, koji mu je donosio hleb, pronađe u tako rđavom stanju da je morao da ga prenese do obližnjeg sela. Kada bi

se osvestio, Antonije bi odmah zahtevao da ga vrate u njegovu grobnicu da tamo nastavi svoju borbu.

Posle nekoliko godina takve borbe, Antonije je odlučio da napusti grobnicu u kojoj je živeo i da se preseli na jedno još zabitije mesto da bi tamo mogao još žestće da nastavi svoju borbu za savršenu zajednicu sa Bogom. No oni - koji su hteli da krenu njegovim podvižničkim stopama - pronašli su ga i u planinama u koje se povukao i opet počeli da mu dolaze. Jednom prilikom, Antonije - želeći da bude neprestano sam sa svojim Bogom - nije hteo da im otvori vrata te su ih ovi razvalili.

Antonije je vremenom izrastao u pravog duhovnog gorostasa. I mnogo je onih koji su, videvši ga ili čuvši njegove pouke, poželeli da napuste ovaj svet i postanu monasi. Pustinjaci su se sabirali oko Antonija i njegova monaška zajednica se sve više razrastala. I pustinja oko Antonije se ubrzo pretvorila u pravi monaški gradić. Zahvaljujući njegovom nadahniteljskom primeru, pustinja je zavrvela monasima koji su neprestano pevali himne Bogu, proučavali hrišćanske spise, pos-tili, molili se i pomagali siromašnima. Neprestano stražeći vad svojom dušom i dušama drugih ljudi, ti monasi su stekli sposobnost da duhovnim vidom mogu da vide u dubine ljudskoga srca.

Antonije je duhovno poučavao monahe o tome koliko je ništavan ovaj svet u poređenju sa slavom sveta koji će doći. On ih je poučavao suštini i cilju duhovnoga života na zemlji sasvim jednostavnim, ali snažnim rečima: "Živi kao da nisi od ovoga sveta i imaćeš mir". On je svoje učenike upozoravao na brojne varke kojima se služe demoni, i svi su verovali njegovim poukama, jer je njegov život, kao živi dokaz, stajao iza svake njegove reči. On ih je savetovao da ne zapostavljaju u potpunosti svoje telo, već da mu daju onoliko koliko mu je potrebno ali ništa više od toga, jer je to pravi način na koji duša ostvaruje potpunu vlast nad telom.

Hrišćani su, u to vreme, u Egiptu bili izloženi progonima. Žarko želeći da postrada za veru, Antonije je odlučio da sam pođe u susret mučeništvu. Otišao je u Aleksandriju i na javnim mestima propovedao Hrista, ali ga je njegova neustrašivost sačuvala od smrti. Sudija, koji je prethodno mnoge Hrišćane već osudio na smrt, uplašio se same misli da bi se Antonije mogao pojaviti na sudu.

Kada se okončao period gonjenja, Antonije se vratio u samoću svojih planina.

Antoniju je, zbog njegove samožrtvene ljubavi prema Bogu, bio darovan mistički dar viđenja budućnosti. Jednom prilikom su dvojica braće putovali da se sretnu sa Antonijem, međutim na tom dugom putu oni usred pustinje ostadoše bez vode. Jedan od braće je umro, a drugi ležeći na zemlji čekao smrt. Tada Antonije posla dvojicu monaha da odnesu vode onom drugom bratu koji je još uvek bio živ, jer Bog otkri Antoniju šta se desilo sa braćom. Ti monasi su živoga brata napojili vodom, a drugog sahranili. Kada su ga pitali zašto ranije nije poslao monahe da spasu obojicu braće, Antonije je odgovorio da je takva bila volja Gospodnja, jer mu je Gospod dao viđenje kada je prvi brat već bio mrtav.

Jednom prilikom Antoniju je bilo dato da načas vidi drugi svet, da vidi šta se zbiva sa dušama posle njihovog izlaska iz tela. On je video da duša, posle smrti tela, izlazi iz tela i da joj pristupaju i dobri i zli angeli (bestelesna bića koja nisu ljudska bića). On je video da se dobri i zli angeli otimaju za dušu, ali da su, na kraju, zli angeli uspeli da dotičnu dušu odvedu sa sobom, zato što je život čoveka kome je ta duša pripadala bio zao i zato što se taj čovek još za života opredelio za zlo. Posle ovog viđenja Antonije voćima nije mogao da spava, već se neprestano molio sa suzama i jecajima.

Premda nije imao nikakvo svetsko obrazovanje, Antonije je bio izuzetno mudar čovek. Jednom prilikom su kod njega došli neki filosofi sa namerom da mu se izrugaju, jer su znali da je bio nepismen i neškoloivan. Antonije ih upita: "Šta ima prvenstvo - um ili učenost? I šta je uzrok čega: um - učenosti ili učenost - uma?". Kada mu filosofi odgovoriše da um ima prvenstvo nad učenošću, Antonije im odgovori: "Sada shvatate da čovek razvijenoga uma nema potrebe za učenošću".

U drugoj prilici, neki koji sebe smatrahu "mudrima" među paganskim filosofima dođoše kod Antonija, tražeći od njega da im objasni hrišćansku veru, ali sa namerom da u tom objašnjenju pronađu protivrečnosti zbog kojih bi, potom, ismejali i njega i njegovu veru. Žaleći ih zbog njihovoga neznanja, Antovije uzdahnu i odgovori im na njihovo pitanje, ovako:

"Šta je bolje - ispovedati veru u Krst ili u vaše poročne bogove? Veru u znak hrabrosti i prezira prema smrti, ili veru u nečiste filosofije? Ili, šta je bolje: reći da se Logos (Reč Božija) nije izmenio, već ostao isti, primivši ljudsko telo radi spasenja i dobra ljudi, i Sam učestvujući u ljudskome rođenju da bi omogućio ljudima da i oni mogu da učestvuju u božanskoj i duhovnoj prirodi... Ili uniziti Božansko do nivoa beslovesnih bića, i onda obožavati četvoronožna stvorenja i životinje i slike ljudi? Jer to je ono što vi, mudri, obožavate! Kako se usuđujete da nam se podsmevate zbog toga što ispovedamo da se Hristos javio kao čovek, vi koji - odvajajući dušu od neba - tvrdite da je duša odlutala i otpala od nebeskih visina pavši u telo? Vi ste u zabludi kada verujete da je duša nestvorena, govoreći da je duša slika uma. Treba da shvatite da vi ustvari bogohulite na Samog Oca uma kada na takav način razmišljate o umu.

A što se tiče Krsta, šta je, po vama, bolje: istrpeti Krst i ne plašiti se ni jednoga oblika smrti; ili prepričavati mitove o bogovima koji jedu svoju decu i ubijaju svoje očeve? Jer to je ono što vi smatrate za mudrost! I kako je moguće da se rugate Krstu, a da se ne čudite pred Vaskrsenjem? Da se ne pitate kako Hristos nije samo čovek, već i Bog?..."

To su bile Antonijeve reči, na koje paganski "mudraci" nisu znali šta da odgovore. Pozdravivši se sa njim, ovi ljudi otidoše, preobraženi istinom Hristovom, koja im se otkrila kroz Antonijeve reči.

Kada je već zašao u duboku starost, Antonije jer osetio da mu se bliži smrtni čas. Pozvavši one koji su mu bili bliski, Antonije reče: "Spremam se na put naših Otaca, jer me je pozvao Gospod. Neću više biti sa vama".

Pošto ovo reče, učenici se pozdraviše sa njim, i on izdahnu, a njegovo lice se obasja unutaranjom svetlošću. Takav je bio život monaha Antonija, oca monaštva, neustrašivog istinoljupca Božijeg.

Sveta Mučenica Evdokija – pokajana bludnica

Evdokija se rodila u Samariji, u Palestini, u I veku posle Hrista. U mladosti beše veoma lepa i zbog svoje lepote živela je krajnje nemoralnim životom. Zanimala su je samo uživanja ovoga života. Bila je opsednuta nečistotom raspusnog polnog života.

Vremenom su počeli da joj nude velike sume novca da bi time platili svoje požudno uživanje u njenom zagrljaju, i ona je ubrzo postala najbolje plaćena prostitutka u svom kraju. Jednom prilikom izvesni vrli monah po imenu German prolažaje kroz njen grad na svom putu u jednu udaljenu zemlju. On je prespavao u domu jednog svog prijatelja, koji se nalazio odmah pored Evdokijine kuće. Monah u određeno vreme poče da peva svoje molitvene pesme. Kada završi pevanje, on uzvadi iz svoje torbe svitke sa učenjima Svetih Otaca, velikih hrišćanskih duhovnika, i poče iz njih da čita o kraju sveta. Monah German je svom prijatelju, koji požele da čuje reč za spas duše, naglas čitao o kraju sveta.

Te večeri je prostitutka Evdokija, kroz otvoren prozor, čula monaha kako čita, i čula reči o kraju sveta. To što je čula potreslo ju je do temelja njenoga bića: suze su počele da oblivaju njeno lice, jer je shvatila kakvim odvratšm životom živi.

Budući prestravljena, Evdokija nije mogla zaspati cele noći, a ujutru posla po monaha Germana. Kada je monah došao u njeiu kuću, Evdokija ga upita: "Molim vas, recite mi koji je smisao onoga što ste čitali prošle noći. Molim vas, recite mi istinu!". Tada joj German reče: "Ako poslušаш moje reči, spašćeš se i bićeš proslavljena u vekove vekova. Nasledićeš besmrtni život posle smrti. Ali, ako želiš da se spaseš, moraš učiniti dve stvari. Najpre, moraš da se krstiš i time očistiš od svake nečistote. Zatim, moraš da razdeliš sve svoje bogatstvo ubogima i siromašnima".

Dok je slušala monahove reči, Evdokiju je preplavio užas od same pomisli da će morati da živi u siromaštvu, uzdajući se samo u Boga. Na ovo joj monah reče: " Ako želiš da proveriš moje reči, skini sa sebe skupu odeću i samo nedelju dana nosi sirotinjsku i ružnu odeću, zatvori se u svoj dom, posti i moli se Bogu sa suzama. Bog će ti otkriti šta treba da činiš".

Desilo se onako kako je German i rekao, i Evdokija je krajem nedelje primila sveto Krštenje, odrekla se sveg svog bogatstva i sve svoje imovine. Ona potom otide u jedan ženski manastir gde se zamonaši i započe dugi život podvizavanja u poslušnosti, dugotrpljenju, bdenju, molitvi i postu. Ona više nije marila za svoje telo, podvizavala se u studeni, lišavala se sna i hrane, kažnjavala sebe i svoje telo za svoj prethodni život, koji proveđe u čulnim uživanjima i nečistoti.

Posle nekoliko godina provedenih u manastiru, Evdokija je dostigla takav stepen čistote da je postala uzor za sve tamošnje pustinijske monahe i monahinje. Kada se igumanija i nastojateljica njenog manastira upokojila, sve monahinje su jednodušno izabrale Evdokiju za novu duhovnu voditeljku sestinstva.

U to vreme započe veliki progon Hrišćana: mučeni su i ubijani svi Hrišćani koji nisu hteli da prinesu žrtve idolima i paganskim božanstvima. Budući da se znalo da je Evdokija Hrišćanka, ubrzo dođoše vojnici i odvedoše je u tamnicu.

Evdokija, potom, bi izvedena pred upravitelja tamošnje oblasti, koji je stao da je ispituje o njenoj veri. Ona mu odgovori: "Ja sam Hrišćanka i sluškinja jedinog dobrog i sastradalnog Gospoda. U Njega verujem svim svojim srcem i ništa me ne može odvojiti od Njegove ljubavi. Stoga, nemojte gubiti vreme postavljajući mi dalja pitanja. Činite ono što ste naumili da činite i oslobodite me ovoga sveta".

Videvši Svetiteljkinu odlučnost, upravitelj naredi da joj se strgne odeća do pasa, da bude tučena i mučena. Evdokija je, sva oblivena krvlju, herojski podnosila muke. Videvši kako hrabro podnosi muke, upravitelj naredi da prestanu da je muče. Evdokija je ležala sva u krvi, ali još uvek živa. Tada joj upravitelj reče: "Ženo, sažali se nad sopstvenom lepotom i prinesi žrtvu bogovima". Evdokija mu odlučno odgovori: "Verujem u istinitog Boga". Guverner se zbog ovih reči razgoropadi i naredi da je obnaže do gole kože i okrutno išibaju. Međutim, videvši njenu ljubav prema Bogu i odlučnost pred licem smrti, upravitelju odjednom dođe nešto žao zbog toga što joj učini, i otpusti je polumrtvu.

Taj upravitelj, posle nekog vremena, umre i na njegovo mesto dođe drugi, još suroviji i okrutniji čovek koji je, takođe, progonio Hrišćane.

Kada ču za Evdokijinu hrabrost, posla vojnike da joj odseku glavu. Tako, ona svojom mučeničkom smrću uđe u večni život, kao nepobediva istinoljubiteljka Božija.

Sveti Mojsije Etiopljanin – pokajani razbojnik

U četvrtom veku živeo je čovek po imenu Mojsije. Mojsije je bio afričkog porekla, tačnije Etiopljanin, krupnoga stasa i izuzetne pameti.

Kao mladić, Mojsije je bio jedan od najopasnijih razbojnika u Severnoj Africi. On je bio vođa razbojničke bande i poznat po tome što je nožem klao ljude. Mojsijevi razbojnici su sejali pustoš i pljačkali kuće, otimali imovinu da bi je notom prodavali i od tog novca živeli rasmusnim razbojničkim životom. Kada nije bio u pljački, Mojsije je žestoko pijančio i provodio noći sa rasmusnim ženama.

Evo par rečenica koje opisuju sramni život koji je Mojsije vodio kao vođa razbojničke bande:

Mojsije je jako mrzeo jednog čoveka zbog toga što ga je ovaj, jedne noći kada je Mojsije krenuo u pljačku, oterao sa svog imanja, izašavši iz kuće sa psima. Da bi ubio tog čoveka, koji je živeo sa druge strane Nila, Mojsije se skinuo, stavio nož u zube, ušao u reku i - držeći odeću iznad glave - preplivao reku.

No, taj čovek je video Mojsija i, dok je ovaj plivao preko reke, uspeo da se sakrije tako što se zakopao u pesak. Mojsije nije mogao da ga pronađe, te se zadovoljio time što je ubio njegova četiri ovna, zavezao ih konopcem i odvukao vazad preko reke. Odneo ih je do jednog mesara gde ih je odrao, najbolje de-love mesa pojeo, a kožu prodao da bi mogao da kupi vina. Zatim je pijančio do besvesti, posle čega se vratio svojoj razbojničkoj družini.

No, desilo se da se u Mojsiju, "najgorem od svih razbojnika" Severne Afrike, odjednom nešto prelomilo i da je on odlučio da prestane da živi tim grešnim načinom života i da ostatak života proživi kajući se pred Bogom. Napustio je svoju bandu i otišao u egipatsku pustinju, gde je našao svetog starca, monaha Isidora. Mojsije je zamolio starca da mu dopusti da živi u monaškoj zajednici poznatoj kao "Skit".

Tako je Mojsije u pustinji započeo onu duhovnu borbu srca koja vodi ka Hristu. Budući da je fizički bio izuzetno snažan, Mojsije je vodio veoma strog način života: postio je danima, bdio noćima i vežbao svoj u um u čistim mislima. Zbog svog predašnjeg života, koji

beše ispunjen polnom raspusnošću, Mojsije bi izložen strašnim napadima bludne strasti. Da bi se izborio sa napadima požude, Mojsije je pojačao svoje po-dvižničke trudove gotovo do nadljudskog stepena. Sedam godina nije spavao, moleći se po celu noć i odmarajući se samo jedan sat u toku dana.

Mojsije, nekada koljač i ubica, naučio je vremenom šta je to sastradalna milost prema ljudima. Njegova ljubav prema bližnjima je toliko narasla da je sve ljude počeo da stavlja iznad sebe. Noću bi šetao kroz pustinju do svih monaških koliba, gde bi uzimao krčage za vodu, nosio bi ih do obližnjeg izvora i punio ih vodom. Najbliže kelije su od izvora bile udaljene oko tri kilometra, dok je bilo i ovih kelija koje su od izvora bila udaljene više od deset kilometara. Sve ovo je Mojsije činio u tajnosti, tako da ljudi nisu znali za njegovo delo, no samo Bog.

Uprkos Mojsijevim velikim trudovima i podvizima, demon bluda ga nije ostavljao na miru. Starac Isidor mu je govorio: "Odmori se, Mojsije, ne nasrći na demone, nemoj želeći da se tučeš protiv njih, jer u svemu treba imati umernosti, čak i u asketskom podvigu". Budući ognjenoga duha, Mojsije mu je odgovarao: "Ali, ja verujem u Boga, u Koga sam položio svu svoju nadu i verujem da - budući da me je naoružao - ne smem prestati da vodim rat protiv demona dok ovi ne odstupe od mene". Tada ga je starac blagoslovio, govoreći: "U Ime Isusa Hrista, od ovoga trenutka demoni će odstupiti od tebe. Dođi i pristupi Svetom Pričešću i bićeš očišćen od svekolike tvoje nečistote, kako telesne tako i duhovne. Tako će biti da se ne bi pogordio da si sam pobedio demona bluda, već da bi blagodario Bogu Koji te je oslobodio".

Mojsije je napredovao u duhovnom životu, a oko njega su počeli da se sabiraju mnogi ljudi koji su želeli da posvete svoje živote Bogu. Mnogi iz njegove bivše razbojničke bande, kao i drugi razbojnici napustiše svoj grešni način života i pođoše za Mojsijem, govoreći: "Ako se onaj koji je bio najgori od najgorih boji Boga, zar ne bi onda trebalo da se i mi bojimo Boga?". Jednom su četiri razbojnika napala Mojsijevo stanište, nadajući se da će kod njega naći neku vrednost. Međutim, Mojsije ih je - kao snažan čovek - savladao, svezao konopcem i odveo u crkvu. Nekada je Mojsije bio lopov koji je

potkradao stado, a sada je postade pastir koji traga za izgubljenim ovcama.

Mojsije Etiopljanin je, kasnije, bio udostojen i sveštenstva i prebogato obdaren mnogim darovima Božijim. U nje-govoj hrabroj duši nije bila trunke straha, jer ljubav izgoni svaki strah. Mojsije postade pravi Starac, istinski duhovni mudrac slavne skitske pustinje. Neposredno pred svoj odlazak iz ovog zemaljskog života Mojsije upozori svoje učenike govoreći: "Uskoro će doći razbojnička banda i uzeti mi život, tako da se ispuni istina da svako ko poseže za nožem, od noža i gine" (Mt. 26,52). Ubrzo potom dođoše neki razbojnici koji ubiše starca Mojsija i gotovo sve njegove učenike. Jedan Mojsijev uče-ik je uspeo da se sakrije u žbunju odakle je video kako su Mojsijeva duša i duše njegovih učenika, bile oslobođene tela i ušle u večni život.

Sveta Ksenija Peterburška – bezdomna bogotražiteljka

Sveta Ksenija se rodila u XVIII veku u Peterburgu, u Rusiji i do udaje živela lagodnim životom. Udala se za carskog pukovnika po imenu Andrej, sa kojim je živela u srećnom braku. Bila je srećno udata žena, verna svom suprugu, koji je živio ovosvetskim životom. Međutim, on jedne noći na pijanci iznenada preminu od pijanstva, iako je bio mlad i dobroga zdravlja.

Neočekivana smrt voljenoga muža srušila je čitav Ksenijin svet. Imala je dvadeset i šest godina i nije imala dece. Bolom ophrvana udovica sagledala je svoj besmisleni mali svet i ništavnost svega što je posedovala, i odjednom počela da shvata svu taštinu ovog prolaznog života i njegove isprazne sreće. Na opšte zaprepašćenje svojih prijatelja i rođaka, Ksenija je počela da razdaje sve što je imala. Novac i lične stvari razdelila je siromasima, a kuću je poklonila jednoj svojoj prijateljici. Konačno, njeni rođaci dođoše do zaključka da je ona sišla sa uma, tako da su se od tada prema njoj ponašali kao prema umno poremećenoj osobi.

Shvativši da za nju više nema stvarne sreće u ovome svetu, kao i da je materijalno bogatstvo samo prepreka za zadobijanje istinskog mira u Bogu, Ksenija je iznenada nestala i nije je bilo čitavih osam godina. Ksenija je sve te godine provela hodeći najtežim putem ushođenja ka duhovnom savršenstvu, putem podviga "ludosti (jurodstva) Hrista radi" (1. Kor. 4,10). "Ludi (jurodivi) Hrista radi" jesu oni koji se - gledano sa stanovišta ovoga sveta - ponašaju kao potpuno ludi ljudi, ali koji poniženje dostižu stanje najvišeg duhovnog savršenstva, nadilazi ovaj svet. Te "lude" (jurodivi) imaju, od Boga darovano, savršeno razumevanje života i smrti, dobra i zla, ljubavi i mržnje. Oni žive u potpunoj izmirenosti sa Bogom, a svet tu njihovu izmirenost nazivao ludilom.

Ksenija se, posle osam godina bezdomničkog lutanja, vratila u svoj rodni grad, obučena u oveštalu uniformu svoga poko-jvoga muža. Odazivala se samo na njegovo ime i ljudi su je sve do šrti zvali - Andrej. Ona je na sebe uzela preteški podvig: podvizavala se

životom skrivene vrline, ali ne samo za sebe, već i za svog supruga koji je umro pijan. Tugujući zbog njegovih grehova i sopstvene nesavršenosti, Ksenija je lutala ulicama najsiromašnijih krajeva Peterburga. Gde god su je sretali, ljudi su je terali i ismejivali, a nemalo puta čak gađali i kamenjem. No, i pored toga, ona je pred očima svoje duše, u potpunom smirenju i dugotrpljenju, držala lik Hristov, lik Onoga Koji je stradao bez rootanja, Koji je otrpeo sve optužbe, podneo sav progon, pretrpeo mučenje i raspeće na Krstu. Ugledajući se na Hristov primer, Ksenija je smireno i krotko istrpela sve teškoće svog podviga, govoreći jedino ovo: "Bog neka im oprost, jer ne znaju šta čine".

Oni koji bi osetili sažaljenje prema njoj davali bi joj čistu preobuku ili nešto odeće, međutim ona je - u svojoj nesebičnoj ljubavi prema ljudima - razdavala drugima sve što bi dobila, ne ostavljajući ništa za sebe.

Ksenija je pronašla mir u svojim stradanjima, jer je u siromaštvu Hrista radi otkrila najveće bogatstvo. Ona je svojim tajnim molitvenim životom zadobila beskrajno bogatstvo - bogatstvo neprestane molitvene zajednice sa Bogom. I Bog joj je darovao dar prozorljivosti. Mogla je da vidi budućnost kao da se dešava ovde i sada. Mogla je da prozire (vidi) u srca i misli onih koje bi sretala. Ponekad bi joj Bog otkrio da se nekome bliži smrtni čas, tako da je ona svakog takvog mogla na vreme da upozori kako ga smrt ne bi zatekla nepripremljenog. Jednom su videli Kseniju kako uznemireno trči hladnim i zavejanim ulicama, vičući iz sveg glasa: "Pecite palačinke! Pecite palačinke! Uskoro će čitava Rusija peći palačinke!". Mada su svi znali da je drevni ruski običaj da se u znak sećanja na upokojene peku palačinke,^[67] kao i obično niko nije mogao da shvati smisao tih njenih zagonetnih reči. No, samo dan posle toga ruska carica je pronađena mrtva u svojim odajama. Tek tada su svi shvatili zagonetne reči proročice Božije Ksenije.

Ljudi su vremenom počeli da prihvataju njeno čudno ponašanje kao neku vrstu Božijega znamenja, a ona se ponekad zaista veoma čudno ponašala. Jednom prilikom, Kseniju su videli kako plače ceo dan i celu noć. Kada su je pitali zašto plače, ona bi samo govorila: "Krv! Krv! Vidim reku krvi ovde!", posle čega bi nastavljala da plače još više. Niko nije mogao da shvati o čemu je govorila, inače, mirna

Ksenija, niko nije mogao da shvati smisao njenih zastrašujućih reči. Nekoliko dana kasnije u kraju se dogodilo krvavo ubistvo, koje su njene suze prorekle pre nego što se dogodilo.

Ksenija nije imala ništa osim svojih dronjaka. Kada bi ušla u dom nekog od svojih prijatelja, ona je radosno govorila: "Evo mene i svega mojega!". Dugo niko nije znao gde Ksenija provodi svoje noći. Jedne noći policajci iz njenoga kraja pratili su je i otkrili da ona noći provodi na otvorenom, moleći se Bogu do jutra, bez obzira da li pljušti kiša ili duva vetar.

Konačno došao je čas Ksenijog preseljenja u Carstvo Božije. Nije više bilo njenog svetloglica da obasjava peterburške sirotinjske uličice i udžerice, predgrađa i polja oko grada. Tako je živela i upokojila se u Bogu još jedna istinoljubiteljka Božija, koju je ovaj svet smatrao ludom.

Sveti Pajsije Veličkovski

Sveti Pajsije Veličkovski se rodio u jednom ruskom selu u XVIII veku. On je od najranije mladosti zavoleo čistotu i prostodušnost, razlikujući se po svemu od ostale dece svoga uzrasta. Čitanje Žitija Svetih je u njegovoj duši razbukvalo čežnju da napusti ovaj svet i postane monah.

Kao mladić bio je poslat na školovanje u Kijev. Tamo je nastavio da čita i podražava životima Svetih, tako da se vremenom sve manje zanimao za ovosvetsko obrazovanje. On je zbog toga potpuno zapostavio učenje i upravitelj škole je od Pajsija zatražio objašnjenje za rđavo učenje. Pajsije, koji je inače uvek bio stidljiv i skroman mladić, odgovorio je upravitelju sasvim otvoreno, govoreći:

"Prvi razlog je taj što nameravam da postanem monah, a znajući da ne znam kada će mi doći smrtni čas, želim da postanem monah što je pre moguće. Drugi razlog je taj što od tog spoljašnjeg učenja ne vidim nikakvu korist za dušu, jer učim samo o paganskim božanstvima i 'mudracima'. Od svog premnogog poznavanja paganske mudrosti današnji ljudi duhovno potpuno oslepeše i odstupiše sa pravoga puta. Paganski 'mudraci' govore visokoumne reči, a u duša im je puna mraka i neznanja, i sva im je mudrost samo na jeziku. Ne videći nikakvu korist od takvoga učenja i bojeći se da će me ono pokvariti, prestao sam da učim".

Videvši da je mladi Pajsije odlučan da istraje u svojoj odluci, upravitelj ga je nemilosrdno kaznio.

Pajsije je, u svojoj čežnji za monaštvom, prolio mnoge suze moleći se Bogu da ga uputi na pravi put. U to vreme njegovu dušu je zahvatio plamen čežnje za pokloničkim putovanjima po svetim mestima. Pajsije napušta školu i Kijev, i počinje da luta, gonjen tugom svoje duše, kao bedni tuđinac koji u ovom svetu traga za svojom Nebeskom Otadžbinom. Pajsije ide od manastira do manastira, i posle mnogih razgovora sa svetim starcima i monasima, donosi odluku da postane monah.

Međutim, Pajsije uskoro shvata da život u manastiru nije pravi put za njega, jer je manastir u kome je živeo bio is-kvaren licemerjem, a Pajsije je svim svojim bićem žudeo za čistotom neiskvarenog i

nelažnog monaštva. Opet je počeo da luta, opet tužna srca, ne nalazeći ono za čim je tragao, ali sada je barem bio ono što je oduvek želeo da bude – monah.

Tokom svojih tragalačkih lutanja, Pajsije ču da njegova majka jako pati što je on postao monah. Pajsijeva majka nije mogla ni da jede ni da spava, već je dan i noć jadikovala, uništavajući tako svoj život. Jednom prilikom Pajsijeva majka začu glas koji joj reče: "O, nesrećnice! Šta učini? Umesto da ljubiš Gospoda svoga i Tvorca svim svojim srcem svojim i svom svojom dušom, ti si zavolela Njegovu tvorevinu, svoga sina, više nego Tvorca, i zbog svoje bezumne i bogoprotivne ljubavi izabrala si da se ubijaš glađu, zbog čega ćeš zaslužiti večnu kaznu. Treba da se ugledaš na svoga sina, da se i ti odrekneš ovoga sveta i svega što je od ovoga sveta i postaneš monahinja. Takva je volja Božija". Pajsijeva majka odmah otide u ženski manastir gde primi monaški postrig, i uskoro se upokoji sa mirom Božijim u duši.

Lutajući u potrazi za duhovnikom koji bi mogao da ga podučava nevidivom duhovnom životu, Pajsije je proputovao svu Južnu Rusiju i Rumuniju. Svoje traganje je okončao na Svetoj Gori, malenoj monaškoj državi koja se nalazi na severoistoku Grčke, na poluostrvu Halkidik, okruženom Egejskim morem. Sveta Gora, sveta zemlja posuta brojnim manastirima, bila je mesto na kome je Pajsije pronašao istinsku duhovnu utehu. Pajsije je neprestano tragao za duhovnikom koji je iskusan u monaškom životu, koji dobro poznaje Sveto Pismo i učenje Svetih Otaca, i koji živi istinskim usamljeničkim životom, u tihovanju i siromaštvu, i kome bi mogao da se preda u potpunoj poslušnosti za spas svoje duše. Ali, još uvek takvoga nije nalazio.

Pajsije se nastanio u maloj keliji, gde je počeo da živi teškim podvižničkim životom posta, gladi i žeđi, molitve i suza. Prošao je kroz mnoga iskušenja, stradajući i duševno i telesno. Njegov post se sastojao u tome što je jeo samo suvi hleb i pio samo vodu. Njegovo siromaštvo je bilo potpuno. Nije imao čak ni čistu preobuku. Nosio je stalno jednu istu, prljavu odeću koju je povremeno krpio. U svojoj ljubavi prema Istini Božijoj, Pajsije je svojeručno prepisao mnoge svetoatačke knjige o duhovnom životu. Pajsije je prepisivao knjige, stojeći za stalkom za čitanje Jevandjelja da bi, na taj način,

predupredio dremež i gubljenje umne sabranosti. On je, na taj način, razvio duboko razumevanje duhovnoga života. Još uvek nije imao duhovnika, ali je počeo da shvata da je zapravo pronašao duhovnika za kojim je toliko tragao. Tog duhovnika našao je u drevnim Svetim Ocima i to kroz čitanje njihovih spisa.

Posle nekog vremena, koje Pajsije provede u ovim podvizima, dođe mu izvestan mladi monah po imenu Visarion. Taj monah je izrazio želju da živi sa Pajsijem i od Pajsija prima pouke o duhovnom životu. Pajsije mu odgovori ovako: "Brate! Primoravaš me da kažem nešto tužno što će iznova produbiti bol moga srca, zato što i sam, takođe, sa mnogo truda i žalosti, tragah za duhovnim učiteljem i ne nađoh ga. Kada je Hristos otišao u pustinju, odbacio je satanu postom, smirenošću, siromaštvom, bdenjem i molitvom. Hristos se suprotstavio satani Svetim Pismom. Hristos je izvojevao pobedu nad predvodnikom naše (pale) prirode, naučivši nas kako da ga pobeđujemo i davši nam moć da to činimo. Svako ko sledi svog Gospoda na taj način, u poniznosti i ljubavi, i prihvata poslušanje da se na taj način odnosi prema drugim dušama i da ih podučava Gospodnjim zapovestima, prima od Gospoda, zbog svog smirenja, moć da pobeđuje sve strasti".

Monah Pajsije je objasnio mladom monahu da ni sam nije uspeo da nađe duhovno iskusnog učitelja te da je stoga počeo da traga za za najvećim od svih duhovnih učitelja - za Samim Hristom Bogočovekom.

Dva mlada monaha, Pajsije i Visarion, živeli su i duhovno uzrastali zajedno, jednodušni u svemu. Da bi naučili da odsecaju svoju volju i zadobijaju Božiju volju, Pajsije i Visarion su uredili svoj zajednički život tako što su uveli pravilo uzajamne poslušnosti u svemu.

Međutim, nisu dugo mogli živeti takvim mirnim životom, ugodnim Bogu i korisnim duši. Uskoro su sa svih strana počeli da dolaze i drugi monasi koji su tragali za nelažnim manastirima i istinskim monaškim životom. Tako je u svetogorskoj divljini iznikla monaška zajednica, koja je izabrala monaha Pajsija za svog duhovnika. Pajsije je čitavog života tragao za duhovnikom, a sada je i sam postao duhovnik, koji je vodio i štitio svoje monahe.

Broj monaha koji su se sabrali oko Pajsija je, vremenom, toliko narastao da je on odlučio da osnuje još jedan manastir, ali sada u

Rumuniji. Pajsije je poveo sa sobom nekoliko učenika i osnovao novi manastir u divljini Moldavije koja se nalazi na severu Rumunije. I što se novi manastir više razras-tao, samožrtveni podvizi Pajsijevi su se uvećavali. On je čitave noći provodio na molitvi, prolivajući suze i moleći se za svoju duhovnu decu, i prepisivajući dela Svetih Otaca. Mana-stir je sve više rastao tako da su Pajsijevi monasi, vremenom, kaligrafski prepisali veliki broj retkih duhovnih spisa. Zahvaljujući tom Pajsijevom samožrtenom podvigu svet je dobio čuveni zbornik svetootačkih pouka o duhovnom životu poznat pod imenom **Filokalija** ili **Dobrotoljublje**.

Pajsije je nastavio svoj uobičajeni podvižnički život, a čas rastanka duše od tela se sve više približavao. Bog je Pajsiju otkrio dan u koji će se upokojiti, tako da je on počeo da se priprema za odlazak iz ovog sveta i ulazak u Carstvo Božije. Upokojio se u dubokoj starosti, proživевši svoj bogougodni život u molitvi, tihovanju i podvižničkim trudovima. Njegovi monasi su na dan njegovog upokojenja bili radosni, jer su znali da je Pajsije živeo kao Svetitelj Božiji, ali i tužni jer su se - i pored tog znanja - osećali kao siročići.

Tako se okončao zemaljski život još jednog istinoljupca Božijeg, koji - živeći ljubavlju prema Istini Božijoj - nije umro, već živi u vekove vekova.

Sveti German Aljaski - Apostol Pravoslavlja u Americi

U XVIII veku živeo je u Rusiji dečak po imenu German, koji je čeznuo za Bogom više nego za bilo čim drugim u ovom prolaznom svetu. Kada je imao dvanaest godina ovaj - za Boga već opredeljeni - dečak otišao je u manastir. Duhovnik tog manastira je bio čuveni starac Teodor Sanaksarski, prijatelj monaha Pajsija Veličkovskog.

Jednom prilikom neki ljudi, u potrazi za pečurkama, zađoše duboko u šumu i tamo nabasaše na malenu kolibu. Iz kolibe iziđe dečak: bio je to mladi German koji je već u tom uzrastu podvižnički živeo u besputnoj ruskoj divljini. German je čitavim svojim bićem voleo tihovateljski život u divljini, jer je upravo tu pronalazio Boga. Dok je još bio sasvim mlad, German se našao licem u lice sa smrću: oboleo je od opasne i bolne infekcije. I mada se - teško bolestan - već rastavljao sa životom, German nije hteo da ide zemaljskome lekaru, već se zaključao u keliju i sa suzama molio Bogu svome za isceljenje. Posle celonoćne molitve German je pao u nesvest od iscrpljenosti i besvesno ležao na podu. Kada se ujutru probudio, osetio je da je potpuno ozdravio. Ove Božije posete German se, kao svog najvećeg blaga, sećao do kraja života.

Posle mnogo godina jednostavnog monaškog života, monah German se preselio u veliki i čuveni valaamski manastir koji se nalazio na ostrvu usred jezera. U to vreme iguman manastira je bio pravedni starac Nazarije. On je podučavao Germana duhovnom životu, prigrlivši ga kao što bi otac prigrlio svog sina. Nazarije je ovako govorio mladom Germanu:

"Monah mora neodstupno ispunjavati Gospodše zapovesti, čeznuti za dostizanjem angelskoga stanja i poretka, uzrastati u bogopoznanju i ljubavi prema Bogu i blišnjima. Monah se u svemu mora držati reči Božijih i ne sme nimalo obraćati pažnju na glas koji ga zove na porok. Monah mora prosvetivati i svoj um višnjom svetlošću, mora čuvati svoje telo neokaljanim, njegova usta moraju biti okovana ćutanjem, a njegov jezik - čist. Monah se mora neprestano sećati smrti, mora neprestano umirati za ovaj svet. Takav

bi svaki monah trebalo da bude, i to je temelj koji bi monah trebalo da položi za ispunjenje svog zaveta, e da bi mogao da prinese Bogu ne samo darove svog vidivog podviga, već i žrtveni prinos svoje duše i svoga duha". [68]

Nazarijevi duhovni saveti i očinska ljubav ispunile su monaha Germana ognjenom revnošću. Videvši to, Nazarije dopusti Germanu da živi sam u divljini. Ova staza odvajanja i odricanja od sveta je samo za malobrojne i izabrane monahe, koji su u stanju da izdrže takav tegoban i usamljениčki život. Monah German je bio jedan od tih malobrojnih.

Posle mnogo podviga i borbe u samoći, došlo je vreme da German okonča svoj otšelnički život, jer je starac Nazarije zatražio od Germana da ide u daleku zemlju i tamo misionarski propoveda Hrista. German je prihvatio krst samožrtvenog misionarskog podviga i, sa sedmoricom monaha, napustio Otadžbinu da bi pomogao ljudima koji stradahu bez Hrista na tuđoj zemlji. Njih osmorica otidoše za Ameriku.

1794. mala grupa pravoslavnih monaha stigla je u severozapadnu oblast Amerike, zvanu Aljaska. Posle tegobnog putovanja kroz sibirsku divljinu i opasne plovidbe preko okeana, oni stigoše do Aljaske gde nastaviše svoja misionarska putovanja. Oni su učili običaje i jezik domorodaca, živeli sa njima i nikada se nisu postavljali kao viši od domorodaca kojima su propovedali Hrista.

Domorodačka plemena bila su krajnje divljačkog ponašanja, tako da su ih German i njegovi monasi, uz velike teškoće, učili Hristovome miru i sastradalnoj milosti. Učili su domoroce dugoočekivanoj Istini Hristovoj, koju su mnogi domoroci prihvatili bez oklevanja. Aljaski domoroci su sasvim prirodno prihvatili Hrista zato što su odavno već čekali na otkrivenje pune Istine Božije, koja je trebalo da bude objavljena svetu. Oni su tu istinu prepoznali u Hristu.

Monah German se nastanio na ostrvu Sprus Ajlend (Ostrvo smreke), blizu Kodiaka, dok su ostali monasi nastavili svoja misionarska putovanja. German je tu počeo da živi istim pustinjačkim životom, kojim je živeo u divljini svoje rodne Rusije. On je pronašao odgovarajuće mesto u gustoj šumi i sagradio svoje novo stanište po uzoru na "barabara"- kolibe[69] tamošnjih domorodaca. On je svoj

novi dom nazvao "Novi Valaam" po manastiru, koji je ostavio u rodnoj Rusiji, jer mu je Otadžbina mnogo nedostajala.

Tamo, u neprohodnoj šumi, potpuno sam na pustom os-trvcu, German se molio, postio i živeo u miru i ćutanju. Živeo je u svom svetu Svetitelja Božijih i angela, prolivajući mnoge suze ljubavi prema Bogu. Domoroci, videvši njegov samožrtveni i bogonosni život, zavoleše ga veoma i dolažahu mu u posetu da slušaju njegove priče o Rusiji i o životima Svetitelja i pravednika Božijih.

U to vreme su na Aljasku dolazili i tamo se naseljavali mnogi Rusi sa namerom da zarade novac na račun aljaskih domorodaca. German je za te pohlepne i agresivne doseljenike dredstavljao prepreku tako da su oni rešili da ga uklone. Oni su ga često napadali zbog toga što je branio domoroce, kao i nisu mogli da podnesu primer njegovog bogougodnog života. Oni su mnogo puta pokušali da ga zastraše, ali German je znajući da tako mora da bude - istrpeo sve teškoće sa otmenom hrišćanskom hrabrošću.

German je video da među domorocima ima mnogo siročadi i vanbračne dece, te počeo da ih dovodi na svoje ostrvce gde se o njima brinuo kao pravi otac. On se starao da ih nahrani i telesno i duševno, pripravljaio im je perece i pite od lososa, podizao ih u bogopoznanju. On je bio njihov jedini zaštitnik.

U pismu Sergiju Janovskom, upravitelju Ruskih kolonija, čiji su se stanovnici užasno ophodili prema domorodcima, monah German piše: "Ja, najponizniji sluga ovdašnjeg stanovništva, stajem pred vas sa krvavim suzama i pišem moj zahtev: budite otac i zaštitnik naš! Utrite suzu bespomoćnoj siročadi, olakšajte žalost u napaćenim srcima, dajte nam da osetimo šta je uteha".

Monah German je živeo životom potpunog sebeodricanja: podizao je siročad, ali - u isti mah - držao sva monaška pravila o postu, molitvi i tihovanju. Nosio je istu odeću i leti i zimi, trpeći strašne krajnosti aljaskog podneblja. Preko odeće je nosio samo kožu jelena, koju nije skidao niti menjao čitavih osam godina.

German je spavao u mrtvačkom sanduku, da bi se, na taj način, i kada spava sećao smrti. Kamen koji je koristio umesto jastuka bio je prekriven jelenskom kožom tako da posetioci nisu mogli videti na čemu stvarno spava. Jeo je vrlo malo, a svoje telo podvrgavao je najstrožim podvizima, odričući se svake lagodnosti ovoga sveta koja

bi odvlačila njegovu pažnju od Boga. Da bi umrtvio svoje telo i podvizavao se još više, nosio je oko vrata lanac sa velikim metalnim krstom koji je bio težak oko osam kilograma. Niko te lance nikada nije video tokom njegovog života, jer ih je German brižljivo skrivao ispod svoje odeće - bila je to tajna koju je znao samo Bog.

Najveći deo svog vremena German je provodio kao pravi monah, moleći se u tišini svoje kolibice. Neko ga je jednom prilikom upitao: "Kako uspevate da živite sami u šumi? Zar vam nije dosadno?". Na ovo pitanje starac je odgovorio ovako:

"Ne, ja nisam tamo sam. Tamo je Bog, jer Bog je svugde! Tamo su sveti Angeli! Kako nekome može biti dosadno sa njima? Sa kim je bolje i ugodnije razgovarati, sa angelima ili sa ljudima? Naravno, sa angelima!".

Sergije Janovski, upravitelj Ruskih kolonija, počeo je da dolazi kod starca Germana da bi razgovarao sa njim. Sergije, kasnije, piše o tim svojim razgovorima sa Germanom: "Bio sam dobro obrazovan, poznao sam mnoge nauke i mnogo pročitao. Ali, zakon Gospodnji sam teško razumevao. Bio sam slobodni mislilac, deista. Kada sam razgovarao sa Germanom, on je - na moje iznenađenje - govorio tako silno, tako smisljeno da mi se činilo da se nikakvo obrazovanje ni zemaljska mudrost ne bi mogli meriti sa njegovim rečima. Razgovarali smo o ljubavi Božijoj, o večnosti, o spasenju duše, o hrišćanskom životu. Tako sam se promenio i vratio na put Istine".

Taj Sergije ne samo da je, kasnije, i sam postao monah, već je i tri svoje kćerke i sina usmerio ka monaštvu.

Jednom prilikom su starca Germana pozvali na brod, koji je doplovio iz Peterburga. Na brodu su ga dočekali kapetan i dvadeset i pet oficira. Svi oni su bili visokoobrazovani ljudi koje je postavio ruski Carski admiralitet. Bio je to zaista prizor: među svima njima sedeo je monah malenoga rasta, u odrpanoj monaškoj rasi, koji je svojim mudrim rečima doveo one što su ga slušali dotle da nisu znali šta da mu odgovore.

Monah German im je postavio sledeće pitanje: "Šta je to, gospodo, što volite iznad svega i što bi svako od vas poželeo kao ostvarenje svoje sreće?". Jedni su želeli bogatstvo, drugi slavu, treći lepu ženu. "Nije li istina", reče potom starac, "da bi se sve vaše različite želje mogle svesti na ovo - da svako od vas želi ono što on po

sopstvenom mišljenju smatra najboljim i najvrednijim ljubavi?". "Da, upravo tako", odgovoriše svi uglas. Tada im starac reče:

"Recite mi, onda, ima li ičega boljeg i višeg, što nadilazi sve ostalo i što je - uopšte uzev - vrednije ljubavi čovekove od našeg Gospoda Isusa Hrista, Koji nas je stvorio, Koji nas je obdario takvim savršenstvom, Koji daje život svemu, Koji sve drži, Koji o svemu brine i Koji sve voli, Koji je Sam Ljubav i Koji je neuporedivo bolji od svih ljudi? Zar onda ne bi trebalo da volimo Boga iznad svega i da iznad svega čeznemo i tragamo za Njim?".

Oni mu odgovoriše: "Pa, naravno! To se podrazumeva! To jasno samo po sebi!". Tada ih starac upita: " A volite vi Boga?". Svi uglas odgovoriše: "Naravno da volimo Boga! Kako iko može ne voleti Boga?".

Tada monah German reče:

"A ja, grešni, više od četrdeset godina trudih se da zavolim Boga i još uvek ne mogu reći da Ga volim savršenom ljubavlju".

Zatim poče da ih poučava kako bi čovek trebalo da voli Boga:

"Kada nekoga volimo, onda neprestano mislimo na njega, trudimo se da mu ugodimo, danju i noću naše je srce zaokupljeno onim koga volimo. Da li tako, gospodo, i vi volite Boga? Da li Mu se često obraćate, da li često mislite na Njega, da li Mu se stalno molite i ispunjavate Njegove svete zapovesti? Zato, za naše dobro i našu sreću, obećajmo sebi makar ovo - da ćemo se **od ovoga dana, od ovoga časa, od ovoga trenutka truditi da volimo Boga iznad svega i ispunjavati Njegovu svetu volju!**".

Bilo je slučajeva da je starac German govorio i kao prorok. Jednom prilikom on je rekao da će doći dan kada će se jedan monah, ostavivši slavu ovoga sveta, nastaniti na Sprus Ajlendu. To njegovo proroštvo se ispunilo u naše dane, kada se u napuštenu divljinu Germanovog "Novog Valaama" doselio mladi jeromonah Gerasim. Ovaj jeromonah je, saglasno drevnom pra-voslavnom običaju, iskopao kovčeg starca Germana, premestio njegove svete mošti u kivot i preneo ih u manastirsku crkvicu da bi se na taj način stalno sećao koliko su nam Svetitelji i Carstvo Božije uvek blizu.

Bez trunke straha pred onima koji imaju vlast, monah German je radio za Gospoda revnosno do same smrti. Neposredno pred svoje upokojenje, German je proročki rekao jednom od svojih siročića:

"Ovde će jednoga dana nići manastir". U to vreme, te njegove reči su zvučale neverovatno budući da je mesto na kome je živeo bilo pusto ostrvo, daleko od svake civilizacije. Međutim, sto pedeset godina kasnije njegovo proroštvo se obistinilo, jer je na njegovom Sprus Ajlendu, u Monaškoj laguni osnovan manastir čime je ispunjena njegova sveta želja.

Došao je čas da sveti monah German napusti ovaj svet. Ležeći na samrtnoj postelji, starac German je zatražio od jednog od svojih siročića da mu zapali sveću i, iz Svetog Pisma, čita Dela Apostolska. Njegovi voljeni siročići su, kroz suze u očima, gledali nebeski spokojno lice svog upokojenog oca, koje je svetlelo u noćnoj tami...

Starac Mihajlo – branitelj Vere Pravoslavne

Budući starac Mihajlo rođen je 1877. u Litvaniji. Nije imao ni godinu i po dana kada mu je umrla majka, a kada je imao šest godina umro mu je i otac. Mihajlo je živeo žalosnim životom siročeta, tako da u njegovom detinjstvu nije bilo ničega vrednog pamćenja. Ni kasnije on nikada nije govorio o detinjstvu, tako da se o tom periodu njegovoga života malo zna.

Kao mladić, doneo je odluku da napusti ovaj svet i postane monah. Međutim, moralo je prođe izvesno vreme da bi svoju odluku sproveo u delo. Njegovi rođaci su pokušavali da ga odgovore od njegove namere, savetujući mu da nađe neki pristojan posao i vodi normalan ovosvetski život.

U fabrici, u kojoj je Mihajlo radio, jednom prilikom, dogodila se nesreća, koja ga je potresla do srži, jer je prvi put shvatio šta znači iznenadna smrt. Jedan mehaničar je, želeći da zaustavi određenu mašinu, prišao mašini isuviše blizu. Mašina je dohvatila kraj njegovog mantila i za trenutak od njega više ništa nije ostalo. Osećanje da je smrt uvek blizu bilo je ono što je Mihajla konačno nagnalo da donese odluku da postane monah.

Trećega dana posle Vaskrsa iste godine, Mihajlo je, tiho i ne rekavši nikome ništa, prebacio maleni zavežljaj preko leđa i neopaženo napustio svoj dom. U zavežljaju je nosio Sveto Pismo i dva odela. Imao je samo osamnaest godina.

Hraneći se onim što bi mu poslao Bog, spavajući u šumi pod otvorenim nebom, odbacujući sve zemaljske brige, Mihajlo je sa molitvom na usnama išao od manastira do manastira, u potrazi za saznanjem volje Božije o sebi. Jednom prilikom mu je u umu sama od sebe iskrsla misao: "**Budi nepokolebiv u odbrani čistoga Pravoslavlja.** Moraćeš da istrpiš mnogo, ali ostani nepokolebiv, čak i do smrti".

1902. Mihajlo napusti ovaj svet zauvek. Otišao je u Valaamski manastir. Tamo je, iza drevnih kamenih zidova manastirskih, proživeo mnoge godine u tihovanju i miru, u svakodnevnom molitvenom izvijanju svoga srca ka Bogu. Ali, taj mir je morao da bude prekinut: 1917. godine na Rusiju se sručila ne-zadrživa lavina

krvavih boljševičkih progona, od koje čitav svet zadugo neće moći da se oporavi. Tada je nad Rusijom uspostavljena strahovlada režima zasnovanog na bogoborstvu zvanom komunizam, tokom

koje je su zverski pobijeni milioni Hrišćana. Znajući da se zločini tog novog "koloseuma" i progoni Crkve, koja je ponovo morala da siđe u katakombe, još zadugo neće okončati, starac Mihajlo je prolio bezbrojne molitvene suze za svu prolivenu krv nevinih.

Jednoga dana, usred zime, monasi videše čoveka koji je, preko zaleđenog jezera, trčao prema manastiru. On je dotrčao da bi upozorio monahe da se komunistički vojnici približavaju manastiru. Monasi su brzo natovarili manastirske vredvosti na saonice i konje, i krenuli na svoj žalosni put preko preko zaleđenog jezera prema Finskoj. U to vreme bratstvo Valaamskog manastira brojalo je oko trista monaha. Pošto su se skoro posmrzavali, monasi odlučise da zapale vatru. Dok je vatra gorela monasi su u daljini gledali svoj voljeni manastir sa velikom žalošću u duši. Suze su im kapale sa lica i odmah se pret-varale u led na zimskoj studeni. Monasi su na kraju, ipak, uspeli bezbedno da stignu do Finske, u kojoj nije bilo progona, i da tamo, ni iz čega, podignu novi manastir.

Ali, u tim teškim i mračnim vremenima, došlo je i do previranja unutar samog novog manastira u Finskoj. Među monasima su se javili oni koji su hteli da "reformišu" drevno Predanje Pravoslavlja i prilagode ga duhu ovog palog sveta. Svi kmonasi koji su se usprotivili takvoj "reformi" i "prilagođavanju" našli su se na udaru manastirske uprave. Monah Mihajlo je ispunio svoje poslušanje - da "bude nepokolebiv u odbrani čistoga Pravoslavlja" i zbog toga pretrpeo progon od strane manastirske uprave.

Kada su ga, zbog vernosti čistoti istinskoga Pravospavlja, izveli na manastirski sud, on je rekao: "Možete me živoga sahraniti, ali ja neću odstupiti od zaveta koji mi je dat od Boga". Posle manastirskog suđenja, Mihajlo je proteran na uvusto ostrvo.

1957. Mihajlo je bio primoran da - zbog progona od strane manastirske uprave, koji nikako nije prestajao - napusti i to manastirsko ostrvo, i on se, sa mnogo tuge u duši, preselio ju Pskovski peštarski manastir, koji se nalazio na samoj grani-.da sovjetske države. Starac Mihajlo je poslednje godine svoga života

proveo u potpunom ćutanju i zatvorništvu, živeći samo Jmolitvom i za molitvu.

Ono što sledi jesu kratki opisi susreta i razgovora sa Starcem Mihajlom tokom poslednjih godina njegovoga života. Njegove pouke su uvek otvarale vrata Carstva Božijeg.

Pogledao me je svojim prodornim, sjajnim i jasnim očima. Odjednom osetih da o. Mihajlo čita moje misli i vidi u moju prošlost. 'Oče', pitao sam ga, 'šta mislite o smrti?'. Ogarac odgovori:

"Nema smrti. Ima samo prelaska iz jednog u drugi život. Za mene lično, život Carstva Božijeg mnogo je stvarniji od mog ovdašnjeg života. Što Hrišćanin više živi unutarnjim životom, on se više udaljuje od ovoga sveta i neprimetno se sve više približava Carstvu Božijem. Zato njemu nije teško kada dođe kraj, jer tada ta tanka koprena (između ovog sveta i Carstva Božijeg - prim. prev.) jednostavno iščezava. Tajna greha deluje odavno, no smatram da se delovanje te tajne u današnjoj istoriji kreće u drugom pravcu. Jer zaista, setimo se koliko smo, ne tako davno, imali Mučenika, i koliko ih ima čak i u ove naše dane. To pokazuje koliko još uvek ima živih Svetitelja. Ali, u poslednjim vremenima neće biti mučenika, jer će bogoodstupništvo biti strašno".

„Da li je teško živeti unutarnjim životom?', pitao sam starca. "Ne, ako ideš pravim putem. U unutarnjem životu nema prave linije. Čovek pada i ustaje. Niko ko teži uživanju neka ne očekuje da će zadobiti unutarnji mir. On uopšte i ne zna šta je unutarnji mir. U svetu ima mnogo ljudi koji unaokolo hodaju kao živi mrtvaci, koji i ne misle ni o čemu drugom no samo o uživanju. Dok je mlad ili srednjih godina, čovek može da sakrije svoje pravo 'Ja. Starac to ne može. Često se zapanjimo kada se pred našim očima razotkrije nečije pravo 'Ja'.

Važno je da čovek izbegava da ponavlja iste padove bez obzira da li se radi o pijančenju, kockanju, nečistoti ili nečem sličnom. Naše pokajanje slabi posle svakog našeg novog pada. Privikavamo se na svoje grehe i počinjemo da zaboravljamo Božansku Blagodat i, najpre, postajemo ravnodušni prema hrišćanskom životu, a potom u

nama počinje da raste i otvoreno neprijateljstvo prema Bogu. Kada čovek zapadne u ovakvo stanje, on gubi sposobnost da prepozna svoje grehe i postaje pokvaren čovek. S druge

strane, oni koji se zaista kaju, makar i iznova padali u isti greh, počinju najpre da osećaju ravnodušnost prema tom grehu, a potom počinju i da ga mrze. Njima postepeno svi gresi počinju da bivaju odvratni i oni vremenom postaju Svetitelji Božiji.

Svako je slobodan da se opredeli ili za pravi ili za lažni put. Oni koji izaberu pravi put moraju da znaju da što se pre krene tim putem, to bolje. Teško je pobediti pređašnje navike. Čovek se ne rađa kao kriminalac i ubica. Kriminalci i ubice su se rodili kao i svi drugi, ali se nisu, od početka, kajali za "lake" grehe, tako da su, na kraju, završili u najtežim gresima.

Starac Mihajlo mi je jednom prilikom dao list papira na kome je bilo napisano sledeće: "Sreća i nesreća, uspon i pad, zdravlje i bolest, slava i sramota, bogatstvo i siromaštvo, e dolazi od Boga i sve se mora prihvatati kao takvo".

Pogledao sam starca i rekao: "Ovo je tvrda hrana, oče".

Starac mi odgovori: "Mnogi ljudi pogođeni nesrećom postaju ili očajni, smatrajući da je sve izgubljeno, ili počinju da ropću, verujući da stradaju nepravедno. Istina je, naravno, da Bog upravlja našim životima na Svoj način, koji je uvek najbolji za sve nas.

Naša vera je uglavnom mrtva vera. A takvu veru imaju i demoni. Oni znaju da ima Boga, ali Mu se - i pored toga - protive. Uvek se sećaj da su sve životne nevolje tu da bi nam pomogle da se oslobodimo od ovoga sveta. One nas, dakle, vode ka boljem životu.

Vidiš, dok ne steknemo mir uma ne možemo videti Boga. Sposobni smo da razumevamo prošlost u granicama u kojima nam Bog dopušta da je razumevamo, ali ne znamo šta da činimo sada i šta da planiramo za budućnost. Ako nemamo duševni mir, to znači da iznutra još uvek nismo dostigli stanje celovitosti, da smo zaslepljeni strastima koje nas onemogućavaju da sagledamo svet u njegovom istinskom svetlu. Kada zadobijemo unutarnji mir, tada su naše strasti savladane i mi možemo jasno da sagledavamo ko smo i kuda idemo. Vidiš, nemoguće je da budemo dobre sluge Božije i da uspešno obrađujemo Njegov vinograd, ukoliko prethodno ne zadobijemo

unutarnji mir. Ljudi cene taj mir iznad svega, no očigledno je da ljudi taj mir ne mogu dobiti od onih koji ga sami nemaju. Sve te bezbrojne propovedi, knjige i vežbe ne daju nikakvoga ploda zato što nisu izrasle iz tog unutarnjeg mira, sazrcanja i odricanja od sveta. Ali, kada stekneš unutarnji mir, sve dođe na svoje mesto, jer je tada Bog sa tobom. Jedino u tom dubokom unutarnjem miru možemo videti Boga i razumeti Njegovu volju".

"Oče, kako da steknem unutarnji mir", pitah zatvornika Mihajla. On mi odgovori: "Kroz pokajničko dugotrpljenje i čistu molitvu".

Novomučenici ruski Jerotej i Serafim

Evo kratkog opisa života i stradanja monaha Serafima i njegovog bliskog prijatelja, episkopa Jeroteja. Oni su živeli u krvava vremena, kada je Ruski narod stradao pod udarima razornog i bogobornog komunističkog režima. Preko šezdeset miliona nevinih ljudi pobijeno je zbog svoje vere u Boga Živoga. Hrišćani su bili proglašeni za "narodne neprijatelje" i zverski istrebljivani. No, Crkva od Hristovoga vremena trpi progone i ti progoni se nastavljaju i danas.

(Budući jeromonah) Serafim se rodio 1897. Atmosfera koja je vladala u njegovoj porodici bila je vrlo slična atmosferi koju je čuveni ruski pisac Fjodor M. Dostojevski opisao u svom romanu "Braća Karamazovi". Serafimov otac je bio površan čovek, koji je od svoje mladosti vodio raspusan život, zbog čega je neprestano dolazio u sukob sa svojom suprugom, Serafimovom majkom. To je dovodilo do neprijatnih scena, koje su čitavu porodičnu atmosferu činile teško podnosivom.

Sve ovo je veoma potresalo izuzetno osetljivog dečaka Serafima. On je shvatao da je njegov otac potpuni rob strasti. Budući da nije želeo da živi na taj način, Serafim je počeo da se bavi jačanjem svoje volje. Neko vreme se bavio jogom, ali ga to nije zadovoljilo. Kasnije je počeo da čita spise Svetih Otaca, koji su ga podstakli da počne da vodi strog način života. Počeo je da spava na golom podu. Često je putovanja do Valaamskog manastira da bi tamo utolio žeđ svoje bogožedne duše.

U međuvremenu, strašni vetrovi revolucije odneli su u smrt Serafimovog oca i majku. U to vreme Serafim je sreo svog budućeg bliskog prijatelja mladog episkopa Jeroteja. Episkop Jerotej je ubrzo rukopoložio Serafima za jeromonaha. Tako je Serafim započeo svoj kratki život slugе Božijeg. Bogoborna revolucija je u međuvremenu, sve više dobijala na svom satanskom zamahu, ubijajući stotine hiljada vernika, sveštenika, monaha i episkopa.

Na jednom od svojih putovanja, otac Serafim je bio uhapšen kao "narodni neprijatelj" i podvrgnut uobičajenom mučenju kome je bogoborna komunistička vlast podvrgavala Hrišćane Serafimo zdravlje je - što od mučenja što od zatvorskih uslova - bilo potpuno

narušeno te je dobio i tuberkulozu. Na kraju su ga pustili iz zatvora "da umre kod kuće", što se ubrzo i desilo. Jeromonaha Serafima je, na smrtnoj postelji, njegov bliski prijatelj episkop Jerotej postrigao u veliku shimu, koja goedstavlja najviši stepen na lestvici monaškog ushođenja ka savršenom hrišćanskom životu. Velikoshimnik Serafim je tmp samo pvadeset i šest godnna kada se upokojio. Jedan njegov oodak na sledeći način opisuJe Jeromonaha Serafima: "Imao je duboke, tamnoplave oči, u kojima je sijao sjaj, koji nije bio od ovoga sveta."

Serafimov bliski prijatelj, episkop Jerotej je bio prvi mučenik Ruske katakombne Crkve, koji je postradao za čistotu i slobodu Crkve Hristove. Episkop Jerotej je bio poznat i omiljen među vernicima Njegova jednostavnost i njegovo odbijanje da se potčini bezbožnim komunističkim vlastima odveli su ga ka mučeničkom vencu.

Maja 1928. izdao ga je jedan njegov "prijatelj", otkrivši vlastima Jerotejevo skrovište. Kada su boljševici došli da ga uhapsu skupilo se mnogo ljudi koji su hteli da spreče da episkop Jerotej bude uhapšen. Međutim, oni koji su došli da likvidiraju ubili su ga na licu mesga, pucajući mu u glavu.

Taj pucanj je označio početak novog kruga gonjenja istinoljubaca Božijih.

Šezdeset Sveštenomučenika ruskih

Priča koja sledi jeste svedočenje očevica o šezdeset ruskih Hrišćana-Novomučenika koji su postradali od bezbožnih komunista, ostajući - i pred licem smrti - nepokolebivi u svojoj hrišćanskoj veri. Evo te priče:

"Tridesetih godina proputovao sam čitav Sibir kao član naučne ekspedicije. Put kojim smo se kretali nalazio se u potpunj divljini u kojoj nije bilo naselja, osim konc- logora. U brojnim konc-logorima širom Sibira vladao je stravični užas. Ljude su tukli, mučili i ubijali bez ikakvog razloga. Bilo je to vreme tiranije ateističke sovjetske države nad Rusijom.

Životni uslovi u logorima su bili užasni, u barakama je bilo od šezdeset do osamdeset ljudi, koji su spavali u dva reda drvenih kreveta. U slučaju da logoraš nije ispunio svoje dnevne dužnosti, logorski stražari su imali pravo da sa njim učine šta im je volja. Ljudi su masovno umirali od gladi i hladnoće.

Bila je jasna i tiha noć nad dolinom. Dok budem živ neću zaboraviti tu dolinu. Uvek ću je se sećati! Žalosno ljudsko ječanje nas je probudilo iz slatkog jutarnjeg sna. Skočili smo na noge i videli u daljini grupu ljudi, koja se kretala u našem pravcu. Zbog žbunja je bilo teško videti šta se tačno događa.

U grupi je bilo šezdeset logoraša. Kada su nam prišli bliže videli smo da su potpuno iznemogli od gladi i preteranog rada. Svaki je bio vezan konopcem oko grudi: vukli su saonice - saonice u julu! Na saonicama se nalazilo bure puno ljudskoga izmeta. Tačno smo čuli šta je jedan od stražara komandovao: „Lezi dole i ne mrdaj!“. Jama je već bila iskopana. Tih šezdeset mučenika su bili ruski sveštenici.

U tiho julsko jutro, jasno smo čuli slabe glasove tih sveštenika-novomučenika. Ubice su, na ivice jame, jednom po jednom svešteniku, govorile sledeće: 'Kucnuo ti je sudnji čas. Reci nam - ima li Boga ili ne?'. Svaki od tih Mučenika odgovarao je odlučno i nepokolebivo: 'Da, ima Boga!'.
Začuo se prvi pucanj. Sedeli smo u šatorima, a srce je htelo da nam iskoči iz grudi... Zatim se začuo drugi, pa treći, četvrti, peti pucanj... Ubice su dovodile jednog po jednog sveštenika na ivicu

jame i postavljali sledeće pitanje. „Ima li Boga? “. Šezdeset puta se čuo isti odgovor: 'Da, ima Boga!'

Jeromonah Gavriilo – stradalnih Hrista radi

Gavriilo se rodio u zemlji Gruziji, koja se nalazi blizu Crnoga mora i koja se doskora nalazila pod tiranskom vlašću bogobornih komunista. Ono što sledi jeste kratak prikaz progona, koje je monah Gavriilo istrpeo zbog Istine Božije. Taj progon se zbio u ovom veku, u našem vremenu.

Desilo se to 1953, neposredno po Staljinovoj smrti. Gavriilo je tada bio mladi jeromonah. Na glavnom trgu u Tbilisiju (glavnom gradu Gruzije) održavao se skup na kome su govorili predstavnici vlasti. Iznad njih, na zidu zgrade, visili su, kao i obično, ogromni plakati sa portretima partijskih lidera, veličine dva sprata.

U trenutku kada je skup dostigao svoj vrhunac, kada je čitav trg bio prepun ljudi, a predstavnik gradske vlasti držao komemorativni govor, ogromni Staljinov portret je buknuo i za tili čas nestao u plamenu. Monah Gavriilo je prethodno nekako uspeo da uđe u vladinu zgradu, otvorio prozor, polio kerozinom poleđinu tih ogromnih plakata i zapalio ih. Odmah zatim i Lenjinov portret je, takođe, nestao u plamenu. Ljudi na trgu su bili užasnuti: zavladao je opšti muk, svi su pretrnuli od straha. Dok su plakati sa likovima partijskih lidera goreli, sa prozora na drugom spratu otac Gavriilo je, vičući, održao ovo slovo:

Gospod je rekao - ne činite sebi idola, niti kakva lika... Nemojte imati drugih bogova! Ljudi, urazumite se! Narod ove zemlje je uvek bio hrišćanski narod. Zašto se onda klanjate idolima? Isus Hristos je umro i treći dan vaskrsao iz mrtvih... A vaši mrtvi idoli nikada neće vaskrsnuti. Oni su, čak, i za života već bili mrtvi...".

Bilo je jasno da mu se nije smelo dozvoliti da izrekne više ni jednu jedinu reč! Vrata vladine zgrade su bila iznutra zaključana. (Monah Gavriilo je prethodno uspeo da se sakrije u potkrovlju zgrade, gde je čekao da skup počne).

Brzo su ga skinuli sa prozora: dovezli su vatrogasna kola, popeli se preko protivpožarnih merdevina i šćepali ga.

Kada su ga spustili na zemlju, rulja je - porušivši sve barikade - jurnula na njega. Šutirali su ga, udarali kundacima, tukli vatrogasnim crevima, urlajući: "Dokrajčimo vašku!". Svako iz te pomahnitale rulje

je hteo da lično izgazi tog "neprijatelja naroda" i na taj način izrazi svoju lojalnost (komunističkom režimu). Vatrogasci su Gavriila polumrtvog odneli sa trga.

Glavni razlog što nije bio streljan na licu mesta jeste to što su mislili da je mrtav. Lice mu je bilo obliveno krvlju i isprovredivano do neprepoznativosti. Lobanja mu je naprsila i imao je sedamnaest preloma kostiju. Ležao je bez svesti skoro mesec dana, lebdeći između života i smrti, ali nije umro. Posle nekoliko godina robije pušten je iz zatvora i otišao kod svoje majke gde je, pogom, živio nekoliko narednih godina. Javno su ga proglasili za ludaka. Niko nije hteo da mu da posao, niti da ga pusti u svoj dom da bi zaradio bar nešto novca za život. Svi su ga znali i svi su ga se plašili. Ni on ni njegova majka nisu smeli po danu da se pojave na ulici, jer su znali da bi njihovi sugrađani pustili pse na njih. Godinama su ga viđali kako sedi na stepenicama crkve i prosi.

Gavrilo je mnoge godine proživio na ovaj način, odbačen, napušten i omrznut od svijeta, ali za sve to vreme nikada nije posustajao u svojoj veri. Povlačio se u rupu, koju je sam iskopao u jednoj steni i tu se često molio sa suzama. Da sve ovo nije činio zbog svoje besmrtno ljubavi prema Bogu, on bi najverovatnije poludeo. Mnogo godina pošto je spalio portrete vrhovnih komunističkih bezbožnika, starca Gavriila su pitali da im objasni smisao tog svog spaljivanja "idola". On je rekao sledeće:

"Oni su načinili idola i zahtevali od naroda da se klanja tom idolu. Taj idol je bio svojevrstan antihristovski simbol - slika čoveka, tačnije zveri, a oni su hteli da mu ukazuju počasti koje pripadaju samo Bogu. Nisam mogao da dopustim da se to i dalje čini".

Kada se završilo vreme progona Hrišćana i kada je u srcima ljudi počela da se rađa čežnja za duhovnim odgovorom na pitanje ovog krvavog sveta, mnogi su počeli da dolaze jeromonahu Gavrilu po duhovni savet. On je postao starac i duhovnik mnogim ljudima, uključujući tu i monahinje jednog ženskog manastira u Gruziji. I upravo su stradanja kroz koja je prošao i koja je istrpeo sa ljubavlju, bila ono što mu je otvorilo dveri Carstva Božijeg. Kroz stradanja koja je pretrpeo Istine Božije radi, Bog Istiniti je došao Svom slugi Gavrilu i otvorio mu dveri duhovnoga sveta.

Evo nekoliko pouka starca Gavrila koje otkrivaju duhovnu snagu izniklu iz njegovog stradalničkog života i njegove samožrtvene ljubavi prema Istini Božijoj:

"Sve loše u čoveku je slučajnoga karaktera. Nikada ne preziri nikoga: ni kukavice, ni prljave, ni pijane, ni one koji najgore psuju. Ikona Božija (bogolikost) je sačuvana u svima njima, u dubini njihovoga bića, i pored toga što je oni najčešće nisu ni svesni. Neprijatelj čovekov je taj koji kalja tu bogolikost i zatrpava je prljavštinom.

Teško je videti Ikonu Božiju (bogolikost) u onima koji vam se rugaju, koji se javljaju u obličju zveri. Ali, čovek tim više mora da ih sažaljeva zato što su njihove duše unakažene, možda čak i nepovratno, do stepena večne muke... O, kako je teško voleti svoje neprijatelje".

Starac Gavriilo je mnogo stradao za veru hrišćansku i nastavlja da strada kao redak primer savremenog Hrišćanina, koji istrajava na putu Istine Božije bez obzira na cenu tog svog podviga.

Sveti Jovan Šangajski

(Budući arhiepiskop) Jovan se rodio 1896. u jednom selu u južnoj Rusiji. Tokom ranih revolucionarnih godina, Jovan je sa porodicom izbegao u Srbiju, gde je primio monaški postrig i ubrzo bio rukopoložen za jeromonaha.

Jeromonah Jovan je u trideset i osmoj godini hirotonisan za episkopa, naslednika Svetih Apostola, posle čega je poslat u Kinu, u grad Šangaj da bi pomogao ljudima koji su tamo stradahu. Videvši koliko je siročića u Šangaju, vladika Jovan je, gotovo ni iz čega, podigao sirotište. On je sakupljao bolesnu i izgladnelu decu po ulicama, mračnim šangajskim ćumezima i predgrađima, hranio ih, oblačio i brinuo se o njima sa očinskom ljubavlju.

Bilo je slučajeva da psi u šangajskim predgrađima rastrgnu novorođenče, koje bi bilo bačeno na đubrište. Jednom prilikom, vladika Jovan je, krenuvši u potragu za takvom stradalnom dečicom, kupio flašu rakije i krenuo u svoju hrabru potragu po opasnim ulicama šangajskih predgrađa. Čovek koji je krenuo sa njim bio je potpuno zbunjen, jer mu nije bilo jasno zašto je Jovan, monah, kupio flašu rakije. Vladika Jovan se zaustavio ispred jedne napuštene kuće, ušao unutra i pronašao novorođeno dete koje je plakalo na gomili đubreta. Kada je došao do deteta, čuo je pijani glas kako mu preti iz mraka. Jovan je

odmah krenuo ka pijancu i ponudio mu flašu rakije u zamenu za dete. Vladika Jovan se te noći vratio u sirotište sa dvoje dece na rukama.

Vladika Jovan je svoj tadašnji život u toj meri posvetio siroti i odbačenoj deci da su ljudi govorili da se razapeo za svoje siročice. Jednom je jedan mali dečak došao u sirotište takoreći niotkuda. Dete je videlo kako su mu bezbožnici ubili oca i majku, i na njegove oči ih iskasapili na komade. Dečak je zbog ove traume izgubio moć govora. Izgledao je kao zverka uhvaćena u zamku, koja se plaši svakoga i veruje još samo svojim zubima. Vladika Jovan je seo pored dečaka, koji se još uvek sav tresao od šoka, zagrlio ga i rekao mu: "Znam da si izgubio oca, ali si sada natao novoga oca - mene".

To je rekao sa takvom duhovnom snagom da je dečak briznuo u plač i odmah progovorio!

Drugom prilikom, jedna od žena, koje su vladiki Jovanu pomagale oko siročića, popela se na zvonik usred noći. Bila je ledena i vetrovita zimska noć. Kada je otvorila vrata zvonika ugledala je vladiku Jovana kako - smrzavajući se i drhteći na ledenom vetru – stoji sabran u dubokoj molitvi. On se podvizavao moleći se, na ovaj način, za svoje siročiće. Dok je svet spavao, vladika Jovan se molio za spas čitavog sveta, koji je stradao u strašnim gresima.

Posle mnogo godina sastradalnog života sa napaćenim kineskim narodom, od arhiepiskopa Jovana zatraženo je da ode za Kaliforniju da bi tamo nastavno da izgrađuje Pravoslavnu Crkvu. Uz mnogo poteškoća, arhiepiskop Jovan je uspeo da iz Šangaja prebaci u San Francisko i sve svoje siročiće.

Samu srž vladikinog podvižništva činili su post i molitva. On je jeo samo jednom dnevno, negde oko 11 časova uveče, a često nije jeo ništa po čitavih nedelju dana. Noći je obično provodio na molitvi. Dešavalo se da, tokom molitve, od iscrpljenosti padne bez svesti na pod i tako "ukrade" po par sati sna. No, i tada bi ujutru bilo dovoljno ga neko samo ovlaš dotakne po ramenima i on bi odmah ustajao, umivao se hladnom vodom i za nekoliko minuta izlazio iz svoje kelije, potpuno svež i oran.

Uprkos negodovanju "važnih" crkvenih ličnosti arhiepiskop Jovan se često igrao sa decom. On je više voleo da bude sa decom nego sa tim i takvim "važnim" crkvenim ličnostima. Ukratko govoreći, on nije mnogo mario za to što ljudi misle o njemu. Hodao je bos po kiši i snegu, nije vodio računa o svojoj dugoj sedoj kosi koja je uvek bila prljava, i nije nimalo brinuo o svom spoljašnjem izgledu. On je brinuo za svoj unutarnji svet.

Arhiepiskop Jovan je često činio stvari koje su u očima sveta izgledale kao potpuna ludost. Nije nimalo mario za to šta ljudi misle o njemu, već je živeo kao da nije od ovoga sveta. Jednom prilikom, na putu kroz Evropu, on je, u francuskom gradu Marseju, stao nasred jedne prometne ulice i počeo da služi pravoslavno opelo za mrtve. Ljudi su se okupili oko njega ne shvatajući šta se događa, a uskoro je stigla i policija koja je, potom, zaustavila saobraćaj da bi vladika mogao da završi zaupokojenu službu. Kada su ga kasnije pitali zašto

je učinio taku čudnu stvar, on je odgovorio da je na tom mestu na ulici ubijen jedan Hrišćanin[70] i da je on želeo da se baš na tom mestu pomoli za spas njegove duše.

Budući da je živeo kao onaj koji nije od ovoga sveta, arhiepiskop Jovan je ovima čija su srca bila ograničena samo na ovaj svet često izgledao kao luckast, pa čak i potpuno lud čovek. Zbog svoje samožrtvene molitve i ljubavi prema Bogu i ljudima, Jovan je od Boga dobio dar prozorljivosti - sposobnosti da vidi u ljudska srca i duše. Često je umeo da odgovori na neko pitanje pre nego što je ono uopšte i bilo postavljeno. Bilo je ne malo slučajeva da je sa velike daljine umeo da oseti ono što je nekome preko potrebno i da tu potrebu, na neočekivan način, i ispuni, zapanjujući sve ljude oko sebe.

Jednom prilikom tokom rata u Šangaju, žena koja je poznavala vladiku Jovana nalazila se na samrti. Čudesni događaj se dogodio negde između 10 i 11 časova noću. Napolju je besnela oluja sa jakim vetrom i kišom. Ta žena je, u predsmrtnoj agoniji, dozivala vladiku Jovana da dođe i pomogne joj na samrti.

Dežurni doktor je došao ženi i rekao joj da je to nemoguće, budući da je tada napolju bio policijski čas a da je bolnica te noći bila zaključana. Ona je i pored toga nastavila da doziva vladiku Jovana. Međutim nije bilo načina da mu iko te noći prenese njenu poruku.

A onda se, u gluvo doba noći, u vreme najžešće oluje, otvoriše vrata bolnice i na njima se pojavi, sav moker, vladika Jovan, i s vrata priđe svojoj umirućoj prijateljici. Budući da je čitav događaj imao u sebi nečeg čudnog, žena nije bila sigurna da li joj se to stvarno dešava. Vladika Jovan se blago osmehnu i tiho reče: "To sam stvarno ja!". Žena tada pade u dubok san.

Kada se, osamnaest časova kasnije, probudila osećala se sasvim dobro. To poboljšanje je pripisala čudesnoj poseti vladike Jovana, koja se zbila prethodne noći. Naravno, niko joj nije verovao, govoreći da on, po takvoj noći, nije mogao doći do bolnice i ući u nju jer su vrata bolnice bila zaključana. Ona je tada pitala bolesnicu, koja je ležala kraj nje da li je videla oca Jovana i bolesnica je potvrdila da je te noći, zaista, videla vladiku Jovana.

Još jedan čudesni događaj zbio se dok je vladika Jovan boravio u Francuskoj. Pre nego što se neočekivano pojavio kod jedne svoje

prijateljice, ona je sa prozora videla da se, ispred ulaznih vrata njene kuće, nalazi čudan predmet, koji joj je ličio na komad cevi. Taman što je krenula da vidi o čemu se radi, začulo se zvono na ulaznim vratima. Otvorila je vrata i ugledala vladiku Jovana.

Vladika je ušao u kuću, prošao kroz predsoblje, ušao u salon i bez reči seo u fotelju. Vladika je ćutao i ona je ćutala, ne znajući šta da mu kaže. Pošto je tako posedeo nekih pet minuta, vladika ustade i ode iz kuće. Ona je stajala zapanjena, ne shvatajući šta se dogodilo.

Tada ponovo pogleda kroz prozor i vide pred svojom kućom policijski kamion i policajce kako nešto rade. Jedan od policajca je veoma pažljivo podigao upravo onaj predmet koji je ona sa prozora videla ispred svoje kuće, stavio ga u kamion, koji je, potom, krećući se sporo, otišao niz ulicu.

U to vreme u Parizu je bilo mnogo teorističkih napada podmetnutim bombama i predmet, koji je ona videla pred svojom kućom, bio je ustvari - bomba! Kada je izašla napolje i videla o čemu se zapravo radi, shvatila je smisao tajanstvene posete vladike Jovana - on se tu pojavio ćuteći da bi joj spasio život. Bog mu je otkrio ono što je trebalo da se desi.

Kada je vladika Jovan već bio u dubokoj starosti zbio se još jedan čudesni događaj koji je otkrio mnogo o njegovom unutarnjem životu. Da bi u tajnosti svog unutarnjeg sveta neometano opštio sa Bogom, vladika Jovan je imao običaj da se zatvori u oltar gde bi, iza zatvorenih carskih dveri provodio sate i sate na molitvi. Desilo se, jednom prilikom, da je neko od ljudi iz vladičine crkve, ušavši u crkvu, video otvorene carske dveri i krenuo u oltar da nešto pita vladiku Jovana. Kada je ušao u oltar, skamenio se od zaprepašćenja. Video je vladiku Jovana - malog čoveka Božijeg - kako stoji u mraku, obasjan nevozemaljskom svetlošću, pri čemu vladičina stopala nisu doticala zemlju! Video je vladiku Jovana u nestvorenoj svetlosti, koja je predobraženje sveta koji će doći - Carstva Božijeg.

Ovakvim čudesnih događaja bilo je, zaista, bezbroj u životu vladike Jovana Šangajskog. Koliko su samo puta videli njegove molitvene suze, koliko je samo puta vladika Jovan spasio nekome život, koliko su samo puta ljudi bili svedoci strogosti njegovog podvižničkog života i snage njegove besmrtnne ljubavi prema Istini Božijoj. Vladika

Jovan je ovaj svet napustio 1966. godine, a njegovo telo je - bez upotrebe ikakvih ljudskih sredstava za očuvanje - do danas ostalo netrulo.

Vladika Jovan je kroz svoje stradalništvo dostigao tako visok stepen čistote i pravednosti da je Bog njegovoj svetoj duši darovao spasenje, a njegovom svetom telu – nepropadivost.

Monah Serafim Rouz – borac Hristov u Americi

(Budući monah) Serafim se rodio u tipičnoj američkoj porodici srednje klase u San Dijegu 1934. godine. Posle završene srednje škole počeo je da traga za istinom. Ne našavši je u društvu u kome je odrastao, otpočeo je svoju istinotragateljsku pobunu.

Odbacio je američko "hrišćanstvo", koje je smatrao ovosvetskim, raslabljenim i lažnim, jer je smatrao da to i takvo "hrišćanstvo" Boga smešta u epruvetu. Zato se okrenuo knjigama ludog proroka Fridriha Ničea, koje su ubrzo počele da razdiru njegovu dušu paklenim trzajima. Pao je u potpuno očajanje, koje je kasnije opisivao kao živi pakao.

Osećao je da ne može da se uklopi u moderš svet, čak ni u svoju sopstvenu porodicu koja ga nije shvatala. Osećao se kao onaj koji je rođen u pogrešno vreme i na pogrešnom mestu. Voleo je da se šeta noću, pod ozvezdanim nebom, ali je osećao da nema ničega što bi njegovom životu moglo dati smisao, da nema Boga, da nema ničega. Počeo je da pije da bi umrtvio taj bol. Krenuo je stopama Džeka Keruaka, jednog od osnivača "bit generacije", čoveka sa kojim se jednom prilikom i lično sreo. Po-tonji monah Serafim se u to vreme napijao i pijan posrtao po ulicama, urlajući na Boga da ga ostavi na miru. Jednom prili-kom, kada se napio na vrhu jedne planine podigao je pesnicu ka nebu, počeo da proklinje i izaziva Boga. Tražio je od Boga da njega, Serafima, osudi na pakao. U očaju u kome se nalazio, činilo mu se da bi mu više vredelo čak i da bude osuđen na večnu muku, ako bi to bio način na koji bi saznao da Boga

ima, nego da ostane u stanju očajničke ravnodušnosti, koja ga je uništavala. Serafim je razmišljao ovako: kada bi me Bog osudio na paklene muke onda bih - ako ništa drugo - bar u tom blaženom trenutku osude, osetio Božiji dodir i uverio se da je Bog čoveku dostižan!

Mnogo godina kasnije monah Serafim piše:

"Ateizam, istinski "egzistencijalni" ateizam, koji bukti mržnjom prema – spolja gledano - nepravednom ili nemi-losrdnom Bogu jeste jedna duhovna pojava. Takav ateizam je stvarni pokušaj čovekov da

se uhvati u koštac sa Bogom, Čiji su putevi potpuno neobjasniivi, čak i najpobožnijima. Pokazalo se da se takav pokušaj ne jednom završio u zaslepljujućem susretu sa Onim za Kojim stvarni ateista u stvari očajnički traga. Hristos je Onaj Koji dela u takvim dušama. Antihrista ćete uvek pre naći u dušama liliputanskih klimoglavaca, kojima je Hristos samo na usnama, nego u dušama velikih poricatelja. Niče je, nazvavši sebe antihristom, time ustvari pokazao svoju ogromnu žeđ za Hristom...

Serafim je potom otišao kod jednog od osnivača andergraund-kulture pedesetih i šezdesetih, Alana Votsa i postao budistički "boem" u San Francisku. Naučio je odlično kineski jezik da bi mogao da proučava Teo Te King i druge drevno-istočnjačke tekstove u originalu, nadajući se da će na taj način ući u samu srž istočnjačke mudrosti. Ali, ni tu nije uspeo da pronade punotu istine za kojom je toliko čeznuo. Sve do čega je došao bilo je saznanje da budistička "nirvana" ne može ispuniti čežnju njegove duše.

Serafim se, u svojoj potrazi za istinom, oslanjao na svoj ljudski um, ali taj ga je taj um stalno obmanjivao. Tragajući za istinom, kroz proučavanje drevnih religijskih tradicija, Serafim je, jednom prilikom, posetio i jednu pravoslavnu crkvu. Kasnije o toj poseti piše sledeće:

Godinama sam se u svojim traganjima zadovoljavao time što sam osećao da sam 'iznad svih tradicija', a istovremeno na neki način veran svima njima...

Kada sam, pak, prvi put ušao u pravoslavnu crkvu, osetio sam da mi se dogodilo nešto što nisam nikada pre toga osetio ni u jednom budističkom ili istočnjačkom hramu. Ne-što mi je u srcu reklo da sam došao u svoj dom, da je moje traganje završeno. Nisam shvatio šta to znači... Kada sam počeo da upoznajem Pravoslavlje i Pravoslavce, nova misao je počela da obuzima moj um: da istina nije nikakva apstraktna ideja, za kojom se traga umom i koja se saznaje umom, već da je istina - lična, štaviše da je istina - Ličnost, za kojom tragamo i koju volimo svim svojim srcem. Eto kako sam sreo Hrista".

Serafim je ubrzo postao pravoslavni Hrišćanin, a u njegovom srcu se samo još više pojačala odbojnost prema zlu modernoga sveta. Serafim je znao da kao Hrišćanin nema više čemu da se nada od ovoga sveta: jedina njegova želja je bila da se što više udalji od tog i takvog sveta. Serafim je čeznuo za podvižničkom verom, koja se

odriče svih zemaljskih želja i lagodnosti, i traga za iskupljenjem kroz dugotrpeljivo podnošenje stradanja na zemlji.

U svom časopisu otac Serafim piše:

"Mi koji bi trebalo da budemo Hrišćani, ne treba da očekujemo ništa drugo nego da budemo razapeti (u ovom svetu). U ovom svetu mi moramo biti razapeti, jer Hristovo Carstvo nije od ovoga sveta, i svet ga zato ne može prihvatiti, ni za jedan jedini čas. Svet može da prihvati samo antihrista: danas ili u bilo kom drugom trenutku".

Pre nego što je pronašao Istinu Božiju, Serafim je stradao, jer nije znao Istinu Božiju, a sada kada ju je pronašao, on je počeo da strada za Istinu Božiju. On je do kraja života živeo za tu Istinu, podvižnički se odričući sebe da bi drugima mogao da preda tu Istinu. Zajedno sa Germanom, mladim pravoslavnim Rusom, Serafim je osnovao Bratstvo Svetog Germana, koje je nazvao po Svetom Germanu Aljaskom - misionaru Pravoslavlja u Americi. Namera im je bila da jednoga dana osnuju manastir na Sprus Ajlendu onako kako je to prorokovao Sveti German Aljaski. Serafim i German su počeli da žive za ideju, koju je Sveti German doneo u Ameriku dva veka pre toga.

Dva prijatelja su živela u San Francisku, gde im je duhovnik bio sveti vladika Jovan Šangajski. Zahvaljujući nje-govim molitvama i blagoslovu, dva prijatelja su započela rad svog misionarskog bratstva. Otvorili su knjižaru i počeli da prevode na engleski, dotad neprevedene, drevne svetootačke tekstove. Uspeli su da nabave jednu polovnu štamparsku mašinu na ručni pogon i počeli da štampaju te duhovno moćne spise. Nadahnuće za svoj nesebični rad crpli su iz života hrišćanskih Svetitelja kao što su bili Sveti Antonije Egipatski, Sveti Pajsije, Sveta Ksenija Peterburška i njihov savremenik Sveti arhiepiskop Jovan Šangajski.

Arhiepiskop Jovan je, pre svog upokojenja, prerekao da će u Kaliforniji izniknuti misionarski manastir. Ove njegove reči su se pokazale kao istinsko proroštvo.

Serafimu i Germanu je bilo dosta velegrada i ovoga sveta, te su kupili nešto zemlje u divljini Severne Kalifornije, blizu grada Platine, gde su preselili svoju štampariju. Počeli su da žive kao pustinski podvižnici drevnih hrišćanskih vremena. Živeli su bez tekuće vode,

telefona i struje. Sami su sagradili svoje stanište i živeli sa medvedima, slepim miševima i zvečarkama.

Serafim i German su 1970. postali monasi, umrevši tako zanavek za ovaj svet. Podvizavajući se kao monah u divljini, Serafim je sve više duhovno uzrastao. On jednom prilikom piše:

"Grad je za one koji su prazni i zato grad izgoni iz sebe one koji su puni. Pustinja čuva one koji su puni i omogućava im da uzrastaju".

Podvizavajući se u divljini, daleko od vreve ovoga sveta, Serafim i German su se, kao jedna duša, žrtvovali za svoj sveti cilj - da drevno, apostolsko i neovosvetsko Hrišćanstvo zaživi i u Americi. Zato su osnovali pravoslavni misionarski manastir i time ispunili proroštvo arhiepiskopa Jovana.

Monah Serafim je, uz svetlost sveće, u svojoj maloj keliji napisao mnoge knjige o duhovnom stanju savremenoga sveta i preveo mnoge drevne hrišćanske spise o duhovnom životu na engleski jezik. U pravoslavnim zemljama koje su se u to vreme nalazile iza Tvozdene zavese", njegovi spisi o stanju modernoga čoveka, o smislu stradanja i duši posle smrti izvršili su ogroman uticaj na milione ljudi. Njegovi spisi su, u pravoslavnim zemljama pod komunističkom okupacijom, tajno prevedeni, umnožavani na pisaćim mašinama i rasturani ilegalnim kanalima. Čovek je mogao vrlo loše da prođe ako bi kod njega bila pronađena neka od knjiga oca Serafima, da ne govorimo o tome šta bi mu se desilo ako bi se otkrilo da ih pomno čita i živi po njima.

Pouke monaha Serafima o novom katakombnom Hrišćanstvu, o stradanju za Istinu i progonima, koje Hrišćani moraju da pretrpe u ovom svetu, duboko su potresale duše Hrišćana koji su trpeli teror bezbožničke komunističke države. Ali, njegove pouke se ne odnose samo na njih, već žestoko raskrinkavaju i sve one Hrišćane koji su zadovoljni ovim svetom i njegovim institucijama. Evo svedočenje jednog studenta koji je sreo oca Serafima na svom koledžu 1982. Ubrzo posle susreta sa ocem Serafimom, ovaj mladić se pridružio Serafimovom bratstvu i postao monah.

"Sreo sam oca Serafima godinu i po dana pre njegovog upokojenja. I ja sam, poput njega, tragao za istinom kroz pro-učavanje istočnjačkih religija, ali sam nalazio samo očaj. Jednoga dana otac Serafim je došao u naš koledž. Dovezao se u rasklimatanom

kamionetu. Pojavio se u svojoj iznošenoj crnoj rasi, sa dugom kosom i veoma dugom posedelom bradom. Kasnije sam saznao da se nije okupao od dana kada je postao monah. Bio je prava slika potpunoga siromaštva.

Sledeće čega se sećam jeste da se šetam sa ocem Sera-imom kroz koledž. Svi gledaju u njega, a on korača tako prirodno kao da se nalazi kod svoje kuće.

Otac Serafim je, usred tog progresivnog koledža, izgledao kao neko ko je vremeplovom upravo doleteo iz egipatske pustinje četvrtoga veka. Otac Serafim je ušao u učionicu i održao predavanje na temu "Znaci dolaska kraja sveta". Video sam da je bar jednako obrazovan, ako ne i obrazovaniji od mojih profesora, a opet bilo je jasno da je čovek koji je došao iz divljine. Tek kasnije sam saznao da je otac Serafim, kao profesor, jedno vreme predavao kineski jezik na Berkliju.

Ono što me je najviše zapanjilo kod oca Serafima bilo je to što se taj čovek očigledno i potpuno žrtvovao za Boga. On nije bio univerzitetski profesor koji zarađuje puno novca, niti je, pak, bio, religijski lider koji žudi za vlašću nad ljudskim dušama. On je bio jednostavni monah koji je, iznad svega, čeznuo za Istinom. Znao sam da bi on i umro za Istinu, jer je za nju već sada umirao. [71]

U najvećem zamahu svog spisateljskog i prevodilačkog rada, otac Serafim se iznenada smrtno razboleo. Jedne večeri, posle izuzetno napornog dana, otac German je otišao kod oca Serafima koji je ležao u svojoj keliji. Otac German je počeo da se jada, govoreći o tome kako se oni toliko trude da šire Pravoslavlje a kako niko za to ne mari. Otac German se ovako jadao: "Nema nikoga da mi pomogne", a videvši loše stanje u kome se nalazio otac Serafim, reče i ovo: "Nemam više čak ni tebe". Otac Serafim pridiže glavu i prošaputa: "Imaćeš me u Carstvu Božijem".

Došla je 1982. godina i život oca Serafima se sasvim približio svojoj zemaljskoj končini. Njegovi dani su bili na izmaku. Otac German je došao ocu Serafimu, koji je u mukama umirao u bolničkoj postelji i zatražio od njega dopuštenje i blagoslov da osnuje manastir na ostrvu Svetog Germana na Aljasci, što je bio njihov zajednički životni cilj. Otac Serafim je, kroz samrtne bolove, radosno prošaputao: "Bog neka te blagoslovi...".

Otac Serafim se ubrzo i upokojio, ostavivši svog prijatelja samog. Serafimova celoživotna potraga za Istinom Božijom počela je i trajala kroz stradanje, a završila se ulaskom u večni život i Carstvo Božije.

Novoomučenic ruski Nestor – branitelj Svetih Ikona

Nestor Savčuk se rodio 1960. na Krimu, u Južnoj Rusiji. Nikada nije imao baš neki naročito blizak odnos sa svojom porodicom. Kao mladić trošio je svoju energiju kroz rvanje, boks i borilačke veštine. Posedovao je izoštrenu svest, kojom se izdvajao od svojih vršnjaka.

Nestor je, takođe, bio umetnička duša, imao je dara za slikanje. Kada je imao nešto preko dvadeset godina otputovao je za Odesu da bi tamo radio kao pomoćnik kod majstora, koji su slikali freske. U Odesi se sprijateljiio sa starijim umetnicima, koji su ga nadahnjivali svojim pričama o pravednicima i pravednicama Božijim koji su svojim hrabrim podvizima proslavljali Boga u ruskim manastirima preko hiljadu godina.

Početakom osamdesetih, Rusija se već sedmu deceniju nalazila pod komunističkom okupacijom tako da su mnogi Rusi, u manjoj ili većoj meri, zaboravili svoju pravoslavnu hrišćansku veru. Nestor je, tih dana u Odesi, osetio kako mu se u srcu razbuktava neki tajanstveni oganj. Osetio je u sebi čežnju da napusti svu taštinu ovoga sveta i da se vrati svojim drevnim hrišćanskim korenima.

Donevši odluku da sav svoj život posveti Bogu, Nestor napušta Odesu i odlazi u drevni Počajevski manastir iz XIII veka. Tu Nestor primi monaški postrig i trudoljubivo započe svoj monaški put. Vođen Božijom Rukom, Nestor u manastiru sreće dvojicu svojih davno "nestalih" deda-ujaka. Jedan je bio oženjeni sveštenik koji je živeo sa porodicom u obližnjem gradu, a drugi je bio veoma poštovani starac, koji je nadaleko bio poznat po svom pravednom životu.

U tadašnjoj Rusiji pod komunističkom okupacijom manastirima je upravljala bezbožnička vlast. Bezbožnička država je zahtevala da svi monasi budu zvanično registrovani. Nestor je, kao žestoki protivnik komunističkog bezbožništva, odbio da se registruje. Sredinom osamdesetih, Počajevski manastir se našao pod udarom bezbožničkih vlasti. Neki monasi su oterani u konc-logore, dok su drugi jednostavno "nestali". Budući da nije bio registrovan kod države, monah Nestor je znao da postoji mogućnost da bude bačen

u tamnicu ili, čak, ubijen ako ga bezbožničke vlasti otkriju neprijavljenog u manastiru. On je nastavljao svoju duhovnu borbu, krijući se kao "ilegalni" monah i živeći u gotovo ratnim uslovima. Mladi monah Nestor je zbog svoje nepokolebive i hrabre duše ubrzo bio rukopoložen za jeromonaha.

Posle nekog vremena, uslovi u Počajevsom manastiru su postali tako nepodnosivi da je većina monaha ili otišla iz manastira, ili oterana u konc-logore, ili ubijena. Ne znajući šta da čini, jeromonah Nestor se obratio svom duhovniku, starcu Jovanu Krestjankinu. Ovaj posavetova Nestora da ode u zabačeno selo po imenu Žarki. Poslušavši starčev savet kao glas Božiji, Nestor se zaputi na dalek put preko ogromnih prostranstava ruske provincije.

Posle dugog putovanja, Nestor stiže u Žarki. Selo Žarki se nalazi u potpunoj divljini i put koji vodi do njega se veći deo godine nalazi pod vodom, tako da se u Žarki može ući samo tokom letnjih meseci. U Žarkom je, u vreme Nestorovog dolaska, bilo samo još nekoliko Hrišćana. Čim je stigao u to zabačeno selo, izgubljeno u ruskoj divljini, Nestor je otišao pravo do crkve u kojoj je trebalo da služi kao sveštenik. Bila je to stara i oštećena crkva, ali puna drevnih ikona. Ikone su bile te koje su podstakle mladoga Nestora da se opredeli za podvižnički život, a - kako će se kasnije pokazati - ikonoljubac Nestor je mučenički postradao, štiteći upravo ikone Hristove i ikone Svetitelja Božijih. Od trenutka kada je postao monah, njegovo srce je buktalo za Hrista i Carstvo Božije, koje predobraženo sija sa ikona. Nestor je ikone Hristove doživljavao kao pravi Hrišćanin. On u njima nije video samo drvo i boju, već je njegovo - verom preobraženo - srce, gledajući ikone, sazercavalo u njima večno Carstvo Božije. On je znao da shvatiti tajnu ikone Hristove znači shvatiti tajnu Ovploćenja Božijeg.

Jednom davno, dvojica pravednih jurodivaca Hrista radi postradah mučenički u žarkovskoj crkvi. Pre nego što su bili ubijeni izrekli su proroštvo da će "sveštenik koji u toj crkvi bude služio do kraja - biti spasen". Nestor nije znao za to proroštvo, ali je otprve osetio mističku atmosferu drevne žarkovske crkve, zavoleo je svim svojim srcem i poželeo da u njoj ostane do kraja života.

Kao i većinu onih koji idu putem pravedničkim i Nestora su čekala stradanja. Policija ga je upozoravala na opasnost koja pretila od

kradljivaca ikona - mafijaša iz Odese, koji su organizovano krali ikone iz seoskih crkava i prodavali ih na crnom tržištu za velike pare. Gotovo sve crkve u toj oblasti su bile opljačkane.

S druge strane, otac Nestor je imao probleme sa lokalnim huliganima koji su ga maltretirali zbog toga što je sveštenik. Jednoga dana, otac Nestor je krenuo na put, trudeći se, kao što je to uvek činio, da bude što je moguće manje zapažen. Otišao je do autobuske stanice noseći u tašni neka važna dokumenta. Na stanici su mu prišla tri pijana mladića i počela da ga vređaju. "Pokaži nam tvoj krst", začikavali su ga, pokušavajući da mu raskopčaju kaput i dođu do naprsnog krsta. Otac Nestor ih je odgurnuo, jer nije mogao da dopusti da se kosnu njegovog naprsnog krsta. Ne znajući da je otac Nestor vešt u borilačkim veštinama, mladići krenuše u napad. Međutim, otac Nestor lako odbi njihov napad, a ta njegova odbrana je više ličila na igru nego na borbu. U trenutku kada se sagnuo da sa zemlje podigne dokumenta koja su mu ispala iz ruke dok se branio, jedan od mladića ga udari pesnicom u lice. Ubrzo je stigla i policija koja je pohvatala pijane mladiće. Međutim, otac Nestor je zamolio policajce da puste mladiće. On nije zaboravio da je ne tako davno i on sam prolazio kroz krajnosti buntovničke mladosti. Mesec dana kasnije ti isti mladići su došli kod oca Nestora i izvinili mu se. Posle razgovora sa ocem Nestorom, jedan od te trojice mladića, po imenu Andrej, odlučio je da se pridruži ocu Nestoru, preselio se u njegovu kuću i počeo da živi podvižničkim načinom života.

Otac Nestor je svojim mladalačkim poletom i hrišćanskom revnošću uneo živost u život zabačenog Žarkog. On je, takođe, opsluživao nekoliko crkava u toj oblasti, pomažući svima kojima je pomoć bila potrebna, kako Hrišćanima tako i nehrišćanima. Mladi otac Nestor je svojim primerom u dušama tamošnjih Rusa obnavljao sećanje na drevne hrišćanske korene Ruskoga naroda. Pored svog nesebičnog rada za bližnje, Nestor je vodio strog molitveni život. Pošto bi preko dana putujući obišao svoju duhovnu decu, otac Nestor bi se noću vraćao pešice kući. Nije voleo da se vozi kolima, a te noćne šetnje su bile jedino vreme koje je mogao da odvoji za sebe. Čak i zimi, otac Nestor je po snegu pešačio više od dvadeset kilometara da bi stigao kući. To su bili trenuci u kojima je mogao da bude nasamo sa Bogom: pešačio je i za to vreme se pogružavao u

molitvu... Kada bi stigao kući, nastavljao bi sa svojim strogim molitvenim pravilom, koje se sastojalo od višesatnog pevanja drevnih crkvenih pesama i molitvenog klečanja sa suzama.

Posle nekog vremena, otac Nestor je otputovao za Abhaziju,^[72] u kojoj je besneo rat, da bi pomagao tamošnjim stradalnicima i među njima širio svetlost i istinu Hristovu. Živeći u ratnim uslovima, otac Nestor je ubrzano duhovno sazrevao i u njemu je počela da se rađa želja da i sam podnese najveću hrišćansku žrtvu - da mučenički postrada za svoju veru u Hrista. Znajući da je u neprijateljskoj zemlji Abhaziji, Pravoslavnom Rusu smrt uvek blizu, otac Nestor je odlučio da tamo i ostane. Međutim, njegov duhovnik mu je iz Rusije poručio da se vrati u Žarki, govoreći: "Da li majka napušta svoju sopstvenu decu da bi odgajala tuđu?". Nestor je shvatio da mora da se vrati svojoj duhovnoj deci.

Po povratku u Rusiju, otac Nestor se suočio sa još većim teškoćama, pa čak i sa progonom. Njegova crkva je nekoliko puta bila opljačkana, jednom je čak bio podmetnut i požar, a i on sam je mnogo puta stradao od zavisti i zlosti svojih meštana. Otac Nestor se, nekom prilikom, jednom svom prijatelju poverio da su mu najviše muka zadali upravo oni kojima je najviše pružio.

1993. godine su ubijena tri monaha u čuvenom Optinskom manastiru koji se nalazi u centralnoj Rusiji. Optina pu-stinja je u XIX veku bila duhovna prestonica pravoslavne Rusije, nadaleko poznata po čitavom nizu staraca, koji je počinjao od Svetog Pajsija Veličkovskog. Bezbrojni ljudi - uključujući tu i Dostojevskog, Tolstoja i druge poznate Ruse - dolazili su u Optinski manastir da bi čuli pouke velikih staraca.

Tri optinska monaha izbodena su na smrt u noći Vaskrsenja Hristovog 1993, i to za vreme vaskršnjeg bogoslužjenja. Autopsija je pokazala da se, po svoj prilici, radilo o ritualnom ubistvu: svoj trojici je bio prerezan grkljan, a tela su im bila izbodena po satanističkom obrascu. Policija je na manastirskom imanju pronašla okrvavljeni nož na čijem sečivu je bio urezan satanistički broj 666. Kasnije je uhapšen čovek koji je priznao da je počinio ta ubistva, i da su ona bila deo satanističkog kulta, kao i da je ubistvo počinio sa namerom da ubije trojicu najboljih monaha u manastiru.

Otac Nestor je često govorio o tim optinskim novomu-čenicima sa velikim poštovanjem i bilo je jasno da i on sam žarko želi da krene njihovim stopama, da i sam postrada muče-ničkom smrću za Hrista. Jedan Nestorov prijatelj je pokušao da ga posavetuje da bi možda, ipak, bilo korisnije da dugotrpeljivo istrajava na putu beskrajnih životnih nevolja. Na ovo mu je otac Nestor odgovorio: "Prijatelju moj, imam žarku želju da primim mučenički venac zato što sam u mladosti vodio rđav život i živeo samo za sebe. Kako da uzvratim Gospodu za sve ono što mi je darovao?". Prijatelj ga je upozorio: "Suviše je smelo želeći mučeništvo, moraš da budeš spreman na dugotrpljenje". Otac Nestor mu je opet odgovorio: "Znam da jeste, no moliću se Bogu za mučeništvo, i možda ću uspeti da to i izmolim od Njega".

Nestor je sav buktao ognjem vere koja nadilazi ovaj svet. On smrt nije smatrao krajem, već početkom istinskog života. Njegova vera je bila ognjena i on se sve više molio Bogu da mu podari stradanje, pa čak i smrt, ali ne kao bekstvo od ovoga sveta, već kao mističko saraspeće raspetom Hristu.

Nestorova crkva je u međuvremenu ponovo bila opljačkana. Ovoga puta je ocu Nestoru, zaista, prekipelo - njegova sirota crkva se opet našla na udaru pljačkaša. Morao je da učini nešto. Izašavši iz crkve, ugledao je na snegu tragove automobilskih guma koji su vodili do puta što je zamicao u šumu. Počeo je da sledi te tragove. Posle nekog vremena u daljini je ugledao parkirana kola. Da ga pljačkaši ne bi prepoznali kao monaha, otac Nestor je skinuo kamilavku i rasu, i krenuo ka parkiranim kolima, teturajući se i vičući kao pijanac. Pljačkaš je odmah iskočio iz kola i napao oca Nestora. Još jednom je ocu Nestoru dobro došlo poznavanje borilačkih veština, tako da je uspešno odbio kriminalčev napad i, u međuvremenu, uspeo da zapamti broj registarskih tablica banditovih kola. Policija je potom uhapsila pljačkaše i vratila ikone u crkvu. Ubrzo su do oca Nestora doprle glasine da će ga mafija ubiti ukoliko pokrene tužbu protiv pljačkaša. Njegovi bliski prijatelji su ga nagovarali da odustane od tužbe.

Otac Nestor je otišao do pljačkaša koji ga je napao i pitao ga: "Zašto si opljačkao crkvu?". Pljačkaš mu je odgovorio: "Zbog novca". Otac Nestor ga je potom pitao: "Da li ti je žao što si oplja-

čkao crkvu crkvu?". Međutim, pljačkaš mu je bez trunke griže savesti odgovorio: "Ne kajem se ja ni zbog čega". Otac Nestor je znao da mora da zauzme čvrt stav prema mafiji. On je bio svestan da ne sme da dopusti da ga mafija zaplaši, jer bi to bilo na štetu njegove sirote crkve. Jednom od onih koji su pokušali da ga odgovore od pokretanja tužbe, otac Nestor je odgovorio:

"Da su oni moji lični neprijatelji ja bih im oprostio, međutim ti ljudi su neprijatelji Hrišćana i Boga. Oni se ne kaju za zla koja su počinili. Ne mogu da ih pustim tek tako".

Usledilo je nekoliko pokušaja atentata na oca Nesto-ra, u kojima je on za dlaku izbegao smrt. Krađe ikona su učestale u čitavoj oblasti. Svaka crkva u okolini bila je opljačkana bar jedanput. Otac Nestor je počeo noću da drži stražu kod svoje crkve. Ali, mafija više nije htela ikone, ona je sada tražila život oca Nestora.

Jedne noći otac Nestor je čuo lupanje na vratima svog doma. Otvorio vrata i našao se oči u oči sa banditom, koji mu je uperio pištolj u glavu. Međutim, nije se uplašio, već je neustrašivo pogledao razbojnika u oči, okrenuo se, ušao u svoj dom i zaključao vrata. Razbojnici su počeli da lome prozore. Otac Nestor je zgrabio signalni pištolj i ispalio nekoliko hitaca da bi ih zaplašio.

Međutim, razbojnici - znajući da je Nestor monah i sveštenik i da neće pucati u njih - počеше da upadaju u kuću kroz polomljene prozore. Otac Nestor je utrčao, potom, u svoju sobu i zaključao vrata za sobom, i kroz drugi prozor je, na brzinu, povezao nekom krpom i otrčao u mrak. Trčao je kroz noć, a njegova krv je kapala po zemlji - istoj onoj zemlji na koju će se ubrzo proliti i njegova mučenička krv.

Znajući da mu svaki dan može biti poslednji, otac Nestor je udvostručio svoj misionarski rad. Jedan njegov bliski prijatelj se seća: "Svakome je davao celoga sebe. I svi su priticali k njemu. U nekim trenucima mu je bilo veoma teško. On bi se tada zatvarao u kuću, postio i molio se po dva-tri dana. To je bio način na koji se okrepljivao. Poslednje godine života, postao je tako dubok... Iz njega je izbijala neka dublja jednostavnost, koja dolazi od pouzdanja u Boga. Nije se plašio nikoga. Bio je neobičan čovek koji se sav predao volji Božijoj. Bio je neustrašiv".

Otac Nestor je, još za života, prošao kroz zid koji razdvaja Boga i čoveka, i Bog je postao živa sila u njemu. Jedan bliski Nestorov

prijatelj se priseća svog poslednjeg razgovora sa potonjim novomučenikom Nestorom: "Razgovarali smo o ne-prijateljima Crkve. Otac Nestor mi reče: 'Zašto da ih se plašimo?.'

Ja mu rekoh: 'Ali, ti opaki pljačkaši haraju na sve strane! 1 . On mi tiho odgovori: 'U svemu neka bude volja Božija. Postradati za Hrista je najveća radost!'. Govorio je o duhovnom ratu koji se vodi udanašnjem svetu... Bio je već spreman za smrt".

31. decembra 1993. jeromonah Nestor je pronađen mrtav ispod prozora svoje kuće, prerezanog grkljana i sav izboden nožem. Meštani veruju da se nije radilo samo o pukoj osveti, već o strateškom potezu u duhovnom ratu koje se danas širom sveta vodi protiv Crkve Hristove.

No, što sile tame postaju sve jače, to postaje i vidivija svetlost Hristova. Život i smrt jeromonaha Nestora nisu poraz, već pobeda pravde Božije. Mučeništvo za Istinu Božiju je najviše ljudsko iskustvo.

Jeromonah Nestor je otišao iz ovog zemaljskog života u svojoj trideset i trećoj godini: toliko godina je imao i Gospod Isus Hristos kada je bio razapet.

Hrišćanska pobuna – poslednja istinska pobuna

Hrišćanska pobuna – poslednja istinska pobuna

Od dana kada se Bog ovaplotio i bio raspet pa sve do danas, **"Carstvo Nebesko snaporom se uzima i podvižnici ga zadobijaju"** (Mt. 11, 12). Odgovor na pitanje "Zašto?" otkriven je i sada moramo da zadobijamo Carstvo Nebesko sa naporom: u veri, nadi i ljubavi. Danas je vreme za **hrišćansku pobunu - poslednju istinsku pobunu**.

Mi više nismo deca čovekovog rata protiv Boga, zato što sada znamo put, istinu i život. U našim srcima je završen taj strašni čovekov rat protiv Boga. U nama više nema nasilja, već je ostala samo sila odlučnosti naše volje da živimo i umiremo za Istinu Božiju. Sada počinje naša nevidiva borba. To je borba protiv strasti i poroka u nama, koja će trajati do kraja života. To je rat protiv greha čiji je cilj zadobijanje vrlina. Ova nevidiva borba započinje i završava kao **hrišćanska pobuna - poslednja istinska pobuna**.

Odvajanje od ovoga sveta jeste prvi korak te hrišćan-ske pobune na putu ka istinskoj slobodi, a ključ koji otključava vrata tog puta jeste asketizam (podvižništvo). Asketizam je praksa zadobijanja vrlina kroz duhovni i fizički podvig: post, molitvu, bdenje, tihovanje i odricanje. Suština hrišćanskoga podviga je u odricanju od ovog prolaznog sveta i njegovih uživanja sa ciljem zadobijanja večnog mira drugoga sveta - mira Carstva Božijeg. Ta hrišćanska pobuna protiv ovog sveta započinje na poprištu našeg srca, naše duše i našeg tela i upravo ona predstavlja jedini izvor istinske slobode čovekove. [73]

Da bismo shvatili šta je to hrišćanska pobuna kao poslednja istinska pobuna, moramo najpre da naučimo šta su telo i duša, šta su čula, šta su strasti a šta vrline, šta je molitva i šta je stradanje. Poćemo od onoga što se tiče same ljudske egzistencije.

Dva su osnovna vida ljudskoga života - **telesni i duševni**. Oba ova vida funkcionišu u skladu sa čovekovom voljom. Telo je ono čime se izražava duša, a duša je ono čime telo živi. Ako želimo da naše

odvajanje od sveta bude uspešno onda ono mora biti i na duševnom i na telesnom planu.

Život tela je u zajedničkom radu različitih organa, od kojih svaki ponaosob vrši svoju pojedinačnu funkciju, koja je neophodna za ukupni život tela. Postoje tri osnovna sistema: sistem za varenje, mišićno-skeletni sistem i nervni sistem. Kada ovi sistemi funkcionišu pravilno i u međusobnoj vezi, telo je zdravo i život nije ugrožen, ali kada se taj poredak poremeti, telo se razboljeva i život biva ugrožen. Ovo pravilo važi i za dušu.

Život duše se sastoji od tri dela: uma, volje i srca, odnosno duha.

Um obuhvata mentalni život čovekov i čovekovo mišljenje. Čim čula nešto opaze, um sa svojim mišljenjem i pamćenjem počinje da funkcionise. Ništa ne može da uđe u dušu bez mišljenja i pamćenja. Ako nečega nema u pamćenju, čovek nije u stanju da ga zamišlja, niti da o njemu razmišlja. Misli nikada ne dolaze direktno iz duše. Misao u dušu uvek dolazi spolja i deluje u skladu sa zakonima duše.

Drugi deo duše jeste **volja**, najveći dar koji nam je Bog darovao. Obdareni darom slobodne volje mi donosimo najsudbinskiju odluku: da li ćemo verovati u Boga ili ćemo verovati u Ništa. I kao što telo može da umre i da se raspadne, tako može i duša. To se dešava kada čovek svojom slobodnom voljom odluči da odbaci Boga. U toj i takvoj potpunoj slobodi čovek je u početku, svojim grehopadom, sam sebe bacio u lance palosti i do danas, okovan u te lance, još uvek traga za slobodom. Zato je sloboda savršen, ali zastrašujući dar.

Treći deo duše jeste **srce** ili središte čovekovog bića. Ono se još naziva i duh (najviši aspekt duše). Nije slučajno što je duhu, takođe, dato i ime - srce, jer taj telesni organ predstavlja središte čovekovog tela. Duh ili srce jeste ona sila koja dolazi od Boga, koja poznaje Boga, koja traga za Bogom i je-dino u Njemu nalazi sebi pokoja. Duh čovekov najunutarnijim duhovnim osećanjem oseća da je poreklom od Boga, oseća da potpuno zavisi od Boga i da ima obavezu da ugodi Bogu u svemu, i živi samo za Njega, i samo Njim.

Još tananije projave srca (duha) jesu **strah Božiji, savest i bogočežnjivost.**

Strah Božiji:

Svi ljudi, bez obzira na to u kojoj su meri pobožni, znaju da postoji Bog - Koji je stvorio sve, kao i da svi zavisimo od Njega. To je ona

prirodna vera koja je utisnuta u srce svakoga čoveka.

Savest:

Moderno mišljenje o savesti jeste da je ona ustvari jedan zastareli i društveno uslovljeni element u čoveku, koji treba što pre uništiti. Reći ovo znači reći da treba nemilosrdno da ubijemo sopstvenu dušu, jer savest je glas Božiji u našem srcu, glas krji nam nečujno otkriva šta je dobro a šta zlo i šta je ugodno Bogu a šta nije. U ovim žalosnim vremenima čovekove porobljenosti svetom, postali smo gluvi za glas svoje savesti, i više ne čujemo jasno glas koji nam govori kako da razlikujemo dobro od zla. Zato je naš hrišćanski cilj da ponovo postanemo sposobni da čujemo glas sopstvene savesti.

Bogočežnjivost:

Bogočežnjivost se ispoljava kroz svakome čoveku svojstvenu čežnju čovekovu za Dobrom. Bogočežnjivost se, takođe, ispoljava kroz čovekovo nezadovoljstvo ovim svetom. Šta znači to nezadovoljstvo? Ono znači da ništa u stvorenom svetu ne može da utoli bogožednost srca čovekovog.

Srce (duh) dolazi od Boga, srce traga za Bogom, ono želi da okusi Boga, ono želi da obitava i živi u zajednici sa Bogom i da počiva u Bogu. Kada srce to postigne, ono dostiže svoj mir, a sve dok to ne postigne, ono ne može imati mira.

Čula

Čovekov život je veoma složen, a u isti mah i veoma jednostavan. Čovek je hram Božiji. Našom slobodnom voljom možemo obesvetiti taj hram ili ga, pak, sačuvati svetim.

Sveti Ignatije Brjančaninov, pravoslavni ruski filosof iz XIX veka, otkriva tajnu čoveka kao hrama Božijeg, govoreći:

"Kada um i srce postanu Božije obitalište, tada, duša i telo, takođe, postaju Božije obitalište. No, taj Božiji hram biva prljan i razrušavan svaki put kada telo pada u čulnu pohotu i kada u um i srce počnu da ulaze zle pomisli".^[74]

Da bismo shvatili smisao čovekove duhovne borbe pro-tiv obesvećenja hrama Božijeg koji se nalazi u njemu samom, neophodno je da shvatimo smisao reči - "čulnost". Ona označava fizička čula - čulo vida, sluha, mirisa, ukusa i dodira, ali i duševnu ostrašćenost koja nastaje kroz potčinjenje duše čulima. Sveti Nikodim Agiorit, monah koji je u XVIII veku živeo na Svetoj Gori, govori:

"I premda je telo po prirodi sklono čulnim uživanjima, um - i pored toga - vodi, upravlja i zauzdava telo".^[75] Sveti Jovan Damaskin, monah koji je IX veku živeo u hrišćanskoj Palestini, govori:

"Ovo je razlika između razumne i nerazumne duše: nerazumnu dušu vode i njome upravljaju telo i čula, dok razumna duša vodi i upravlja telom i čulima. Tvoje istinsko biće nije u vidivom telu, već u nevidivoj duši".

Znajući sve ovo, jasno je da telesna čula - čulo vida, sluha, ukusa, mirisa i dodira – jesu dveri duše. Kada se čovek njima koristi nepravilno, te dveri postaju tamničke dveri za dušu. Sveti Ignatije govori: "Um je oko duše".^[76] To znači da čovek mora neprestano da straži kako nad svojim čulima, tako i nad svojim umom.

Hrišćanska istina o nevidivoj, tj. duhovnoj dimenziji života postala je, u našem vremenu, ne samo nešto što se proglašava "zastarelim", već i objekat stvarne mržnje. Omrznuvši duhovno načelo života, ovaj svet je skliznuo u površni život čulnosti. Moderni čovek je obesvetio i do temelja spalio svoju dušu. Ali, kada jednom shvatimo i prihvatimo to duhovno načelo kao svoje životno načelo, onda postajemo

obavezni da svoju dušu izgrađujemo straženjem nad čulima, umom i srcem.

Kada gledamo zle stvari očima, mi to zlo upijamo u dušu; kada slušamo zlu muziku, zvuci zla prodiru duboko u našu dušu, i naše misli i mašta nam, potom, ne daju mira. A zle misli vode ka zlim delima. Kratko rečeno, zlom upotrebom čula mi uništavamo i naše telo, i našu dušu, i naše srce.

Sveti Jovan Kronštatski, ruski mistik, koji se upokojio početkom ovoga veka, pisao je sa izuzetnim duhovnim pronicanjem o čulima i njihovom delovanju na dušu čovekovu. On je tako pisao, jer je i sam - uz pomoć blagodati Božije - dostigao takvu duhovnu osetljivost da je mogao da vidi u ljudsko srce, pa čak i ljudske misli. O uticaju muzike na dušu, Sv. Jovan Kronštatski piše sledeće:

"Nemoj dopustiti da te opčaraju melodični zvuci instrumenta ili glasa, već po njihovom delovanju na dušu, ili po rečima same pesme, rasuđuj o tome kakav je duh te muzike. Ako muzika izaziva tiha, čestita i sveta osećanja u tvojoj duši, onda je slušaj i hrani svoju dušu njima. Ali, ako muzika u tvojoj duši uzburkava strasti, nemoj je slušati: odbaci i telo i duh takve muzike". [77]

Straženje nad čistotom srca jeste suština nevidive hrišćanske borbe. Stražeći nad čistotom srca, čovek ustvari straži nad mestom gde obitava Bog. Sveti Teofan Zatvornik, ruski asketa iz XIX veka, ukratko izlaže suštinu duhovne borbe, sledećim rečima:

"Ima samo jedan način da čovek započne duhovnu borbu: a to je - kroćenje strasti. Strasti ne mogu biti dovedene pod vlast duše nikako drugačije osim budnošću i straženjem nad srcem. Stoga, čovek sve svoje vreme može da posveti molitvi i borbi protiv pomisli tek kada očisti srce od strasti. Tek tada čovek može gledati ka Nebesima svojim fizičkim očima i sazrcavati Nebesa duhovnim očima svoje duše, moleći se u čistoti i istini". [78]

Strasti

Kao što lanci sputavaju čovekovu slobodu, tako i strasti sprečavaju onoga koji ljubi Istinu Božiju da opšti sa Bogom. Govoriti danas o strastima nije nimalo laka stvar, budući da se strasti i poroci danas smatraju vrlinama, a vrline – porocima.

Reč "strast" (engl. "passion") dolazi od latinskereči passio, što znači - "stradanje". U današnjoj upotrebi, reč "strast" je dobila značenje romantične ljubavi, jer "strast", takođe, znači i izuzetno snažno i sveobimajuće osećanje. No i pored toga, pravo značenje reči "strast" jeste - stradanje. Stradanje od strasti jeste stradanje čovekovo do koga dolazi tako što ovaj pali svet čoveka iznutra neprestano preplavljuje izuzetno snažnim i sveobimajućim osećanjem sklonosti ka grehu. Kratko rečeno, mi stradamo zbog greha i zato više nismo slobodni, nego postajemo robovi.

Da bismo razumeli šta je strast a šta bestrašće, moramo prethodno shvatiti šta je ropstvo a šta je sloboda, kako u vidivom tako i u nevidivom smislu. Kada postanemo žrtve strasti, postajemo robovi naše sopstvene ploti i živimo ropski potčinjeni ovome svetu. A kada se oslobodimo strasti, onda našoj slobodi vema granica, kako u ovom svetu, tako i u našem srcu.

Duh Božiji je Duh Slobode. To je ta istinska sloboda i istinski mir, koje svet čoveku niti može dati, niti ih može razumeti. Bog je Istina, i kada "poznamo Istinu, Istina će nas osloboditi" (Jn. 8,32). Odgovor i ključ na pitanje smisla ljudskoga života leži u slobodi da gledamo, poznajemo i ljubimo Boga.

"Čovek čezne za onim što voli, a ono za čim čovek čezne jeste ono što čovek teži i da zadobije", govorio je Avva Evagrije, monah i mistik iz IV veka. To je prvo načelo koje mora prihvatiti svako ko želi da pobedi strasti i poroke. Čovek ili želi i voli Boga ili želi i voli ono što je protiv Boga. Neophodnost te nevidive borbe sa strastima i porocima sasvim je očigledna: pred nama se uvek nalaze samo dve mogućnosti - moramo se opredeliti ili za strasti ili za bestrašće, ili za ropstvo ili za slobodu, ili za ovaj svet ili za Boga.

Ima osam osnovnih strasti, koje se javljaju ovim redom:

1. proždrljivost,

2. pohota,
3. pohlepa,
4. gnev,
5. malodušnost,
6. očajanje,
7. taština i
8. gordost.

To su osnovne strasti koje rađaju bezbrojne druge po-oke i grehe što gospodare ovim svetom. Ovih osam strasti predstavljaju karike jednog istog lanca čovekovog ropstva. Uopšte uzevši, svaka od ovih strasti - kada čovek poklekne pred njom - rađa sledeću, i tako sve do kraja lanca strasti. One su međusobno povezane, mada ve na jednom zasvagda utvrđen način, jer svaka duša na strasti reaguje različito.

Strast ima svoje poreklo u pomisli, koja je njen glavni pokretač.

Pre no što da svoj krajnji rezultat - porobljenost porokom, strast - u svom "razvoju" - prolazi kroz šest faza.

No, samoj pomisli iz koje se rađa strast prethodi, kako je govorio Sv. Pajsije Veličovski, jedna suštinska stvar: **slabost vere** (maloverje). U duši malovernog čoveka počinje proces padanja duše u ropstvo strastima koji ima sledećih šest faza: [79]

1) **Predlog**

jeste prosta pomisao koja dolazi u um spolja i koja predlaže greh. Najčešći način dolaska predloga jeste našaptavanje od strane demona (zlih duha). Kada dolazi nezavisno od čovekove slobodne volje, protiv čovekove želje i bez ikakvog čovekovog učešća, predlog tj. sam dolazak pomisli ne smatra se grehom, niti strašću. Ako čovek sam i svojom voljom nije dozvao pomisao, ona još uvek nije greh, i jedino što treba činiti jeste - odbaciti je.

2) **Vezivanje za predlog**

jeste ključna faza zato u njoj čovek stupa u razgovor sa zlom pomišlju, čime joj dopušta da uđe u njegov um. Čovek prima pomisao i počinje da je drži u svom umu. Njegova pažnja se vezuje za pomisao i počinje da uživa u njoj. Da bi se sprečio dalji razvoj grešne pomisli, da bi je odbacio i izbacio iz uma i tako stao na put

daljem bujanju zle fantazije, čovek mora da – naporom slobodne volje - pribere pažnju svoga uma.

3) Sjedinjavanje sa predlogom

Jeste prihvatanje pomisli i to je trenutak čovekovog poraza. Čovekova volja više ne funkcioniše, on više nema snage da odbaci pomisao, i greh pomoću svojih zlih umnih predstava (slika) sve više porobljuje čovekov um. Čovekov um sve više uživa u tim predstavama. U tom trenutku ruši se sva duševna ravnoteža čovekova, duša se ropski predaje demonskoj pomisli i gubi svoju slobodu. Greh je već počinjen u nameri, iako se još nije ostvario kao čin.

4) Borba sa pomišlju

Jeste rolazno protivljenje grehu pre no što se on pot-puno projavi kao čin. Često u ovoj fazi nema vidnog napretka strasti, pogotovo ako se čovek redovno predaje zlim pomislama predstavama. To su trenuci u kojima se greh ukopava duboko u dušu.

5) Porobljenost Grehom,

koji je proizašao iz primljene pomisli, jeste već strast. To je potčinjenost grehu i zaposednutost grehom. Volja više nema nikakve vlasti nad zlom pomišlju, već pomisao upravlja voljom, trošeći na strast svu čovekovu pažnju i energiju. Tako čovek celoga sebe počinje da troši na strast koja ga fatalno privlači, i ta zlokobna privlačnost postaje njegova navika. Strast postaje smisao svakodnevnog života, a čovek počinje potajno da mrzi sve što ima veze sa ljubavlju prema Bogu i čoveku. Tamnica greha postaje sve hladnija i mračnija, a sam greh iz dana u dan razara dušu sve dublje i dublje. Hrišćanin ne bi smeo da dopusti da se ovako nešto dogodi. On, stoga, mora da se uči borbi protiv strasti - tom najtežem od svih ratova, tom ratu koji se može uporediti sa nošenjem krsta.

Sveti Isak Sirin, pustinjač iz VII veka, govori:

"Ovakvo nošenje krsta ima dva vida: prvi je telesno odricanje, koje je nužni preduslov za borbu protiv strasti. Drugi je molitveno razmišljanje o Bogu, i obitavanje u molitvi i zove se sazrcanje. Prvi vid - telesno nošenje krsta očičuje strasni deo duše, dok drugi vid – duhovno sazrcanje unosi svetlost u dušu". [80]

Vrlina

Čovek koji se, po blagodati Božijoj, potpuno i svagda posvećuje Bogu dostiže najviše dobro. Ali, na putu ka tom dobru potrebno je praktikovati mnoge i različite vrline. Hristov učenik, apostol Pavle u svom učenju nabroja najviše hri-šćanske vrline i naziva ih "plodovima Duha Svetoga". To su: ljubav, radost, mir, dugotrpljenje, blagost, dobrota, vera, krotost, uzdržanje (Gal. 5, 22).

Reč vrlina dolazi od latinske reči virtus koja ima dvostruko značenje: najpre, znači "sila", a potom i ono što je njeno uobičajeno značenje - uzvišeni duhovni i moralni kvalitet ličnosti. Eto zašto dobro uvek odnosi pobjedu nad zlom: zato što je vrlina najveća sila.

Sveti monah Isak Sirin napisao je o vrlini sledeće:

"Strah Božiji je početak vrline i rečeno je da je izvor vere. Vrlina izniče u srcu čovekovom kada čovek udaljuje svoj um od nemira ovoga sveta da bi ga usredsredio na bogougodne misli kroz molitveno razmišljanje o svetu koji će doći. Vrline izviru jedna iz druge, tako da put vrlina nikada nije jednoličan niti dosadan. Čovek se, stičući vrline, vremenom sve više prosvetljuje. Čovek bi teškoće pretrpljene radi sticanja vrlina trebalo da ceni kao i samu vrlinu. [81]

Mada ima mnogo vrlina, četiri su osnovne vrline koje dolaze neposredno od duše. Sveti Petar Damaskin, monah koji je u XI veku živeo u jednoj maloazijskoj pustinji, piše o te četiri vrline:

"Četiri su oblika vrlinske mudrosti: Prvi je **duhovno rasuđivanje** ili znanje o tome šta bi trebalo a šta ne bi trebalo činiti; znanje koje je združeno sa **straženjem uma**. Drugi je **uzdržanje**, kojim štitimo našu duhovnu celovitost, držeći je u slobodi od svih dela, misli i reči koji nisu ugodne Bogu. Treći je - **hrabrost**, odvažnost i dugotrpljenje stradanja, neprilika i iskušenja sa kojim se čovek susreće na putu duhovnoga uzrastanja. Četvrti je - **pravednost**, koja se sastoji u držanju prethodna tri oblika u pravilnoj ravnoteži.

Ove vrline izniču iz tri vida ili moći duše na sledeći način: iz uma duše dolaze vrline duhovnoga rasuđivanja i pravednosti, iz dušine volje dolazi - uzdržanje, a iz srca duše dolazi hrabrost". [82]

Hrabrost srca jeste ono što je neophodno da bi čovek odneo pobjedu na putu sticanja vrlina. K. S. Luis kaže da bez hrabrosti

nijedna druga vrлина ne može postojati osim slučajno. Bez hrabrosti u stremljenju ka vrlini čovek može ne samo da liši sebe same vrline, već neizbežno biva primoran da čini i greh. Teško je dostići vrlinu i zbog toga je za sticanje vrline neophodna hrabrost.

Sveti Grigorije Palama, monah koji je u XIV veku živeo na Svetoj Gori, u vezi sa ovim govori: " Da li je toliko teže dosegnuti dobro (nego zlo), i vrline toliko teže zadobiti nego poroke? Ne vidim stvari na takav način! Činjenica je da pijan čovek, koji nema vlasti nad sobom, mnogo teže radi nego onaj koji je sebi gospodar". [83]

Čovek koji gospodari samim sobom, zadobio je najvišu vrlinu: izvor vrlinske moći, a to je ljubav. Govoriti o ljubavi znači govoriti o Bogu, jer Bog jeste Ljubav. Ili kako veli Sveti Isak Sirin:

"Malopre govorismo o duhovnom stremljenju i traganju, a sada je došlo vreme da objasnimo o čemu se tu zapravo radi. Radi se o neobjasnivoj moći koju ljubav pokreće u srcu čovekovom. Ljubav prema Bogu ognjena je po svom karakteru, i kada natpriridno silazi u čoveka, duša čovekova ushodi u mističko istupljenje (ekstazu).

Monahu Isaku Sirinu postaviše sledeće pitanje:

"Koji je najsavršeniji od svih darova Duha Svetoga?".

Sveti Isak Sirin odgovara: "Onda kada se čovek udostoji savršene ljubavi Božije".

Svetom Isaku, zatim, postaviše ovo pitanje: "A kada će čovek znati da je dostigao to stanje?".

Sveti Isak odgovara: " Kada u umu čovekovom plamti sećanje na Boga, onda se i srce njegovo razbuktava ognjem ljubavi Božije, a njegove oči postaju vrelo preobilnih suza. Čovek koji se nalazi u ovom stanju nikada nije bez suza, jer ono što ga nagoni da se neprestano seća Boga svagda buktu u njemu. Takav čovek razgovara sa Bogom čak i kada spava. Jer ljubav zahteva da sve bude ovako. To je savršenstvo koje započinje još u ovom životu. Onaj koji je zadobio ljubav, predokuša Hrista svakoga dana i svakoga časa, čime postaje besmrtan. Ljubav je mnogo slađa od života. Onaj koji je zadobio ljubav oblači se u Samoga Boga".[84]

Molitva

Ljubav vodi ka molitvi. Sveti Grigorije Palama, veliki svetogorski monah ovako govori o dubinama umnosrdačne molitve:

"U vrši molitve savršava se tajna našega jedinstva sa Bogom. Molitva je veza (ljudi kao) umnih bića sa Tvorcem".

Tri su stepena molitve i oni podsećaju na tri karike jednoga lanca. Prvi stepen vodi ka drugom, a ovaj ka trećem: tim putem se molitvenik kreće ka čeznutoj savršenoj molitvi. No, malo je onih koji dostignu do savršene molitve. Tačnije, malo je čak i onih - koji u ovim rastrzanim vremenima - dostignu i prvi stepen molitve.

Vera prethodi molitvi. Moramo shvatiti da je molitva stvarni razgovor čoveka sa Bogom. Kada se srce molitvom očisti od greha, Bog se naseljava u njemu. Bog se nastanjuje u čoveku i zato se telo čovekovo naziva hramom Duha Svetoga. Zato je Hristos rekao da se "**Carstvo Božije nalazi unutra u nama**" (Lk. 17,21).

Molitva je početak ostvarivanja Carstva Božijeg u onima koje čeznu za Bogom. Istinska molitva zahteva veru koja nije od ovoga sveta. Sveti Teofan Zatvornik o ta tri stepena molitve piše sledeće:

"Prvi stepen jeste **telesna molitva**, koja se sastoji u čitanju pisanih molitava i psalama. U ovoj fazi potrebno je strpljenje, trud i znoj, jer pažnja u molitvi lako odluta. A kada pažnja odluta srce postaje neosetljivo i gubi želju za molitvom. No, i pored lutanja pažnje, ispunjavaj svoje molitveno pravilo. To je aktivna molitva.

Drugi stepen je **sabrana molitva**: um se sabira u vreme molitve i moli sabrano, bez lutanja pažnje. Um se usredsređuje na reči pisane molitve i izgovara ih kao da su njegove sopstvene.

Treći stepen jeste **umnosrdačna molitva**: srce se razbuktava sabranošću uma tako da ono što je, u prvi mah, bila samo misao sada postaje i osećanje. Molitva je najpre bila u izgovaranju reči, zatim je postala sama vrlina a ono što je bilo iskanje rečima sada se preobražava u osećanje potpune neophodnosti. Onaj koji je prošao prvi stepen - stepen aktivne molitve, i drugi stepen - stepen umne sabranosti, i došao do istinskog molitvenog osećanja, moliće se bez reči, jer Bog je Bog srca.

Okreni se k Bogu, spusti sabranost uma u srce i tamo prizivaj Boga. Kada ti se um čvrsto utemelji u srcu, stoj pred Bogom sa trepetom, strahopoštovanjem i vernošću. Kada bismo mogli da do kraja ispunimo ovo malo pravilo nikada se u nama ne bi javila strasna osećanja i želje, niti bilo kakva druga strasna pomisao". [85]

U molitvi se zbira sav smisao ljudskoga postojanja. Molitva je početak i kraj života, molitva je najviši cilj kome čovek treba da stremi svakog dana svoga života. Sv. Teofan Zatvornik o molitvi kaže sledeće:

"Osnovna stvar u životu jeste umom i srcem stajati pred Bogom i istrajavati u tom stajanju pred Bogom neprestano, danju i noću, sve do kraja života".

Molitva je jedini put ka savršenstvu, ali molitva u ovom iskvarenom i nesavršenom svetu dolazi isključivo od Bola srca.

Bol srca

Ako ima ičega što danas povezuje sve ljude, to je onda patnja. Ljudi svih rasa, klasa i nacija pate. Jednostavno govoreći, patiti znači - biti čovek.

Tiranija nihilističkog sveta jeste glavni izazivač te sveopšte patnje. Čovek se buni protiv takvog sveta i time samo još više produbljuje bol, koji gospodari njegovim bićem, što pak vodi samo još većem stradanju. Međutim, najteže stradanje jeste stradanje od neznanja, koje ljude baca u trku za ispraznim uživanjima ovoga sveta.

Pitanje glasi:

Kako čovek da se oslobodi stradanja?

Odgovor glasi:

Čovek u ovome svetu ne može da pobegne od stradanja.

Raspeti Hristos uči da čovek mora da se suoči sa stradanjem i da kroz to stradanje uđe u život večni, u kome više ne-će biti stradanja. Ali, stradanje mora biti za Istinu Božiju. Ako stradamo nas samih radi - stradamo uzalud, ali ako stradamo Istine Božije radi, onda stradamo za Boga.

Bog je izvor milosti i čovek - po Premudrosti Božijoj - ne može izbeći stradanja u ovome svetu. Ali, stradanje je jedan od najvećih duhovnih učitelja čovekovih. Monah Serafim Rouz, Hrišćanin koji je bio istinski filosof i koji je znao i shvatao dar sgradanja, rekao je jednom prilikom:

"Zašto se ljudi uče kroz bol i stradanje, a ne kroz ugodnost i sreću? Vrlo jednostavno, zato što se kroz ugodnost i sreću čovek navikava da se zadovoljava stvarima ovoga sveta, dok bol i stradanje nagone čoveka da traga za dubljom srećom, koja nadilazi ovaj svet".

Bog se otkriva čoveku upravo onda kada se čoveku čini da strada bez ikakvoga razloga. Hristos je upravo i došao na zemlju zbog ugnjetenih i palih. Hristos je došao da izbavi ljudski rod duhovnoga ropstva, da robove učini slobodnima. Bog se vrlo često upravo kroz stradanje neposredno otkriva srcu čovekovom. Kao čovek koji je i sam mnogo stradao u životu, monah Serafim Rouz govori iz ličnoga iskustva:

Proces otkrivenja Istine (čovjeku) zbiva se na vrlo jednostavan način: čovjek strada, čovjek je u nevolji i tada mu se otvaraju dveri Carstva Božijeg. **Što više stradaš i prolaziš kroz nevolje, što očajničkije tragaš za Bogom, više će ti Bog pomagati, više će ti otkrivati Sebe, više će ti pokazivati izlaz.**

Kada čovjek prihvati Hrista u svom srcu, mrak životnih stradanja počinje sve više da se pretvara u svetlost. Tada se stradanje preobražava u duhovnu hranu, uz pomoć koje cvetaju vrline.

Prva vrлина kojoj stradanje uči čovjeka jeste **smirenje**. Oni koji su mnogo patili znaju da je ljudska snaga nedovoljna da se izdrži bol ovoga života. Čovjek taj bol može izdržati samo snagom koju mu daje Bog, bez obzira da li taj bol dolazi od spoljnog izvora - kao što je bolest, telesna povreda, ili čak mučenje - ili, pak, od unutarnjeg izvora, kao što je usamljenost, očajanje, žalost, napuštenost i tuga. Bog kroz stradanje poučava ljude da bi im otkrio slabost čovjekovu e da bi oni, onda, počeli da tragaju za silom Hristovom.

Sledeća vrлина koju rađa stradanje jeste **dugotrpljenje**. Kroz istrajno trpljenje bolova i muka životnih stiče se duhovna snaga. Zajedno za dugotrpljenjem dolazi i sposobnost sagledavanja stvari koje nadilaze ovaj svet i to u "jasnom viđenju". Premudrost Božija daje stradalniku da vidi Večnost, gde više nema bolesti, žalosti ni uzdisanja. Držeći večnost u srcu, stradalnik dugotrpeljivo podnosi sve prolazne patnje ovoga sveta i oseća blagodarnost Bogu što mu je darovao priliku da i sam nosi svoj krst. Kroz istrajno trpljenje stradanja smiruje se duša čovjekova: Bog kroz stradanje čovjeku daje priliku da postane stvarni Hrišćanin i da istinski uzrasta u veri.

Treća vrлина kojoj se čovjek uči kroz stradanje jeste **samilost**. Jedino onaj koji je i sam stradao može imati sastradalne samilosti prema drugom stradalniku. Ova vrлина može se razviti do takve mere da čovjek bukvalno može osetiti bol drugoga čovjeka, pa čak i bol svih ljudi, nad čijim žalosnim stanjem onda proliva mnoge suze. Sveti Isak Sirin ovako govori o samilosti:

"A šta je to milostivo srce? To je srce koje drhti za svu tvar, za sve ljude, ptice, životinje, pa čak i za demone, tj. za sva stvorenja. Čim čovjek pomisli na njih i počne da razmišlja o njima, u njegove oči naviru suze velike i silne samilosti, koja obuima čitavo srce.

Srce čovekovo postaje u toj meri osetljivo da ne može više (bez suza) da podnese da čuje ili vidi da se bilo kom stvorenju nanosi bol, da se bilo koje stvorenje muči.

Milostivo srce se neprestano moli čak i za one koji drugima nanose bol, da i njih Bog sačuva i očisti.

Što čovek postaje sličniji Bogu, to u njegovom srcu sve beskrajnije izvire takva milost".

Iz ove tri vrline, koje se zadobijaju "nošenjem krsta" Hristovog, rađa se stanje koje se zove "**bol srca**". Bol srca jeste izvor iz koga stradalnik Hrista radi crpe svoju snagu, ono što mu daje snagu da izdrži sve, da prođe čak i kroz samu smrt i dostigne Večnost. Osnov bola srca jeste **sećanje na smrt**, na prolaznost zemaljskoga života i stradalno stanje u kome se čovek nalazi na ovoj zemlji. Ovakve smirene misli magnoveno vode stradalnika k sećanju na Boga.

Sveti Marko Podvižnik, veliki monah koji je u IV veku živeo u Palestini, jednostavnim rečima a jezgrovito, kazu-je šta je to hrišćanski bol srca:

"Sećanje na Boga jeste bol srca, krji se podnosi u duhu vernosti. Onaj ko zaboravlja Boga postaje samopopustljiv a time i neosetljiv".

To i takvo sećanje na Boga jeste ono što zaokružuje hrišćansku pobunu protiv ovog sveta - poslednju istinsku pobunu. Nošenje sopstvenog krsta u duhu vernosti jeste put na kome se duša čovekova očišćuje i priprema za prolazak kroz telesnu smrt u život večni.

Tri glavna neprijatelja

Ukratko iznesosmo hrišćansko viđenje sveta kroz sažeto izlaganje o hrišćanskom shvatanju tela i duše, čula, strasti i vrlina, molitve i stradanja, i sada nam je potpuno jasno šta je to poslednja istinska pobuna o kojoj govorimo.

Sveti Pajsije u svojim spisima govori da se ta hrišćanska pobuna sastoji u pobuni protiv tri glavna tiranina čovekova: (palog) sveta, (palog) tela i đavola. Poslednja istinska pobuna o kojoj govori jeste upravo pobuna protiv ta tri tiranina:

Svet:

Prva faza hrišćanske pobune i borbe jeste borba protiv sveta. Ona započinje time što se odvajamo od sveta i odričemo njegovih slatkih uživanja, kao i prelestnih lepota njegovih prolaznih bogatstava i njegove prolazne ispraznosti: naša pobuna započinje time što dragovoljno sledujemo primeru Hristovoga siromaštva. Prijateljstvo prema svetu jeste neprijateljstvo prema Bogu (Jakovlj. 4,4). Stoga beži od ovoga sveta u život tihovateljski. Odreci se sveta i njegove obmane, napusti ga nepovratno. Tako ćeš pobediti prvog neprijatelja.

Telo:

Pobedićeš telo ako se uzdržavaš od prejedanja ukusnom hranom i napnjanja pićnma. Posteći, ti ćeš ugasiti želju za grehom i umrtviti pohotne želje telesne. Bdenjem ćeš pobediti lenjost. Uzdržanjem i telesnom čistotom po bedićeš želju za nečistim polnim odnosima.

[86] To su oružja uz pomoć kojih telo vodi rat protiv duše.

Naše sopstveno telo je, u izvesnom smislu, naš neprijatelj, zato što se svojim grešnim željama bori protiv naše duše.

Ali, naše telo je i naš prijatelj, onda kada pomaže duši u onome što je dobro. Svojim telom, uz Božiju pomoć, mi postimo, lijem suze i prinosimo (Bogu) darove. Ne bismo mogli to da činimo samo golom dušom.

Ako pogledamo na ovaj donji svet, to jest na naše telo, vidimo da je čovek prolazan, smrtn, naslednik vatre i tame paklene.

Ako pogledamo umnim očima na gornji svet, vidimo da smo večni, besmrtni i naslednici nebeske svetlosti. Stoga vas molim, kao sluge Hristove, da ne budete robovi donjega sveta, sveta tela i smrti, već da živite za gornji svet, za besmrtnost.

Đavo:

Ako pobediš svet i telo, tada ćeš lako uzeti u ruke oružje borbe protiv samoga đavola,

protiv gospodara ovoga sveta, kneza tame.

Naoružaj se sveoružjem Božijim: oružjem vere, dugotrpljenja i molitve. Ovako ćeš pobediti đavola i njegovu moć: gordost - smirenjem, taštinu - smernošću, blud - celomudrenošću. Ali iznad svega, (pobedićeš đavola) krstom dugotrpeljivosti, raspinjući sebe za ovaj svet i, time, umirući za grešni život ovog sveta.

Tada će se tvoja pobjeda pojaviti kao pun mesec po danu, blešteći večnom slavom. Anđeli Božiji će ti pristupiti i Hristos večni Car slave će te primiti i proslaviti, darujući ti mesto u Svome večnome Carstvu"

[87]

Završna reč

Deca Apoakalipse će postati so svetu

Živimo u haotičnom svetu, koji se nalazi na samrti i sada nam je takoreći sve jasno. Kao Hrišćani mi smo oni koji su se pobunili i odbili da dalje učestvuju u čovekovom ratu protiv Boga. Mi više nismo deca rata, koja zaspivaju u suzama zbog toga što misle da je Bog umro. Mi više nismo deca tame, već smo deca svetlosti jer sada znamo svoje poreklo. Mi živimo kroz našu smrt i mi ćemo vaskrsnuti.

Sada znamo razliku između lepote i nakaznosti, dobra i zla, ljubavi i mržnje. Sada znamo da govoriti o ljubavi znači govoriti o Bogu, jer Bog jeste Ljubav. Bog nije mrtav, jer ko bi mogao ubiti Ljubav? Ljubav je ono za šta vredi umirati svakodnevno. Bog je Onaj za Koga vredi da stradamo do kraja, jer Bog je Onaj Koji je prvi postradao za nas.

Opstali smo, živeći u paklu ovog umirućeg sveta i sada znamo da je Carstvo Božije unutra u nama. I dok svet nastavlja da se survava ka smrti, mi stupamo smelo, noseći svoj životni krst. Jasno vidimo sav taj pakao, koji buktu oko nas i donosimo hrišćansku odluku da se i sami mistično sarazapnemo Hristu, jer znamo da je Krst jedini put ka Vaskrsenju.

Hristos je Svojim Vaskrsenjem razrušio vrata Ada (pakla) i oslobodio one koji su čamili okovani u njemu. Hristos je smrću uništio smrt i darovao život onima koji behu mrtvi u grobovima. Sve ovo je Hristos učinio u sili Božijoj, ostavivši nam ova jednostavna uputstva za našu hrišćansku pobunu - poslednju istinsku pobunu čovekovu:

"Blaženi siromašni duhom, jer je njihovo Carstvo Nebesko.

Blaženi koji plaču, jer će se utešiti.

Blaženi krotki, jer će naslediti zemlju.

Blaženi gladni i žedni pravde, jer će se nasititi.

Blaženi milostivi, jer će biti pomilovani.

Blaženi čisti srcem, jer će Boga videti.

Blaženi mirotvorci, jer će se sinovima Božijim nazvati.

Blaženi prognani pravde radi, jer je njihovo Carstvo Nebesko.

Blaženi ste kada vas uzasramote i usprogone i kažu protiv vas svakojake rđave reči lažući, Mene radi“ (Mt. 5, 3-11).

Ispunjavajući ove istine deca Apokalipse će se uzdići iznad tame kraja i postati svetlost svetu.

"A sada ostaje Vera, Nada i Ljubav, ovo troje ali je od njih Ljubav najveća"

[1] Apokalipsa znači, pre svega, Božije Otkrivenje krajnje istine o smislu istorije, a to je - spasenje sveta, do koga će doći na kraju istorije, prilikom Drugog Dolaska Hristovog u slavi. Pravoslavno shvatanje Apokalipse je, stoga, pre svega, radosno, kako i ispoveda Crkva na kraju Simvola vere: " Čekam vaskrsenje mrtvih i život budućega veka". Konačno spasenje sveta i čoveka, konačna pobeda Ljubavi Božije, konačna zajednica Boga i čoveka - to je za nas pravoslavne Apokalipsa, a ne mračni smak i uništenje "prljavog" i zlog sveta, što smo kao predstavu o Apokalipsi primili sa latinskoga srednjevekovnoga Zapada, i što do danas predstavlja opšte mesto neznanja mnogih pravoslavni Hrišćana, a time i izvor nepravoslavne i antiistorijske "duhovnosti (teologije) straha". Istina, kada autori u prvom delu knjige, metaforično govore o današnjoj

omladini kao o "deci Apokalipse", oni pojam "Apokalipsa" koriste u zapadnjačkom i sekularnom smislu, kao vreme i mesto sveopšteg uništenja civilizacije, da bi - u drugoj polovini knjige - čitaoce sve više uvodili u tajnu pravoslavnog shvatanja Otkrivenja (prim. Prev.)

[2] Fridrih Niče. „Volja za moć“, tom prvi, Sabrana Dela Fridriha Ničea, Njujork, Makmilan Komp. 1909. str.6

[3] Namerno smo se u prevodu koristili pojam "križari", a ne krstaši. Kri-žari su bvlv pripadnici srednjevekovnih papsko-osvajačkih vojski, koje su, navodno, išle da oslobađaju Hristov grob od nevernika, a ustvari vršile nemilosrdne napade i osvajanja teritorija pravoslavnog Vizantvjskog carstva v drugih pravoslavnih kraljevstava, brutalno rušeći, pljačkajući i oskvrnjujući pravoslavne crkve i svetinje... Zapadni križari su, čak, 1204. privremeno srušili i samo Vizantijsko Carstvo, kada je - po rečima jedvog zapadnog vstoričara - "došlo do pljačke kakvu svet nije video od pada Rvma 476." - a po zlu je, u istoriji, ostalo čuveno i oskvrnjenje Časne Trpeze sabornog hrama Svete Premudrosti (Sofije) u okupiranom pravoslavnom Konstantinopolju, koji počinije zapadni "vitezovi". Pravi krstaši, tj. oni koji se bore pod znakom Krsta Časnog a za Slobodu Zlatnu jesu pravoslavni hrvstoljubivi vojnici. Tako su zavetni Srbi od Boga dobili poslušanje da budu čuvari Krsta Časnog i Slobode Zlatne u istorii. Zapadnohrišćanski, papski križ je, nažalost, mvogo puta u istoriji, od Srednjeg Veka pa sve do vaših dana, ratovao i ratuje protiv pravoslavvog Krsta Časnog (prim. prev.).

[4] O.Serafim Rouz „Nihilizam“, izdanje Bratstva Svetog germana, Platina, Kalifornija, 1994. str.92

[5] Vidi Pol Lafarg, Socijalizam i intelektualci

[6] Ričard Vumbrant „Marks i satana“, Krosvej Buks, Vestčester, str. 85

[7] Nemački filkosof Frifrih Niče je svoj pobunjenički život okončao u duševnoj bolnici, u potpunom pomračenju uma, a jedina „životna“ razonoda mu je – po svedočenju bolničkog osoblja ustanove u kojoj je bio smešten – bila da sa prozora svoje bolničke sobe, svakoga dana u tačno određeno vreme, nemo posmatra u daljini voz koji je tuda stalno prolazio. (prim.prev.)

[8] Postoji podatak da je Adolf Hitler Musoliniju lično poklonio jednu Ničeovu knjigu.

[9] To su reči Džona Lenona, lidera „Bitlsa“ koji je tu svoju, planetarnu popularnost, platio glavom, jer ga je – samo desetak godina kasnije – 1980. na ulici revolverskim hicima usmrtio poremećeni obožavatelj (prim.prev.)

[10] Rejvi Zaharijas: „Slomljena slika: pravo lice Ateizma“, Bejker Buks Haus, Grand rapids, 1990. str. 22-23

[11] Autori knjige u prvim glavama knjige koriste pojam „Apokalipsa“ u smislu „sekularizovane Apokalipse“, tj. sveopšteg propadanja i propasti sveta i čoveka, dakle nako kako se taj opšte razumeva i koristi na Zapadu. Oni svesno to čine, jer knjigu pišu za zapadnu omladinu (prim.prev.)

[12] F.M.Dostojevski, „Braća Karamazovi“, Pingvin Buks, 1984. str. 764

[13] Andergraund (underground), znači u prevodu - podzemlje, a u žargonu savremene omladine, kao i (post)moderne kulturologije to je pojam koji označava pobunjenički život mladih koji se odvija mimo zvanične kulture i društva, koji za svojim izgubljenim identitetom traga kroz pobunu protiv tiranije svih sekularnih establišmenta i njihove beživotnosti i jalovosti. Andergraund-getoi su delovi grada (obično siromašna predgrađa) gde vladaju zakoni onih kojn su "van zakona", u prenosnom i bukvalnom smislu. Druga je stvar, što su se današnji pod-kulturni i andergraund pokreti već ustanovili kao paralelvi establišmenti, kao biznis i moda, što samo pokazuje da su kultura i pod-kultura, establišment i andergraund tj. anti-establišment postali deo jednog istog sekularnog i bogobornog sistema civilizacije pod vlašću kneza tame. O tome, iz svoje perspektive, naročito svedoči istoimeni film "Podzemlje" E. Kusturice koji je 1995. dobio Zlatnu palmu u Kanu i doživeo ogromni uspeh na ovim prostorima, jer je bezbožnički i anaciovalni jugokomunizam, pod čijom se okupacijom Srbski pravoslavni varod nalazv već više od pola veka (a za kojvm taj film zapravo tuguje!) ustvari, podzemlje na zemlji, orgavizovava i okupatorska teorija, praksa i sistem koji planski sabija srbsko Nebo i srbsku zemlju u podzemlje bezbožništva i anacionalnosti (prim. Prev.).

[14] "Psihodelično" znači - ono što razara dušu, dušerazorno, dušegubno. Od latinske imenica psycha - duša i latinskog glagola delere - uništavati. "Psihodelija" je postala sastavvi deo i jedna od

glavni ideoloških teza (post)moderne kontra-kulture: Tako imamo psihodeličnu... muziku – muziku koja razara dušu, psihodelične droge - droge koje razaraju dušu, psihodeličnu umetnost - umetnost koja razara dušu, a odvedavno i i tzv. "psihodelični trans" - vrsu igranja na reyv- žurkama koja, kako joj sam naziv kaže, razara dušu tako što je baca u demonski trans ... Možemo prošvriti ovaj uvid i reći da, ustvari, živimo u psihodeličnoj civilizaciji - civilizaciji koja na svim svojim nivoima, svojom "duhovvošću", politikom, ekonomijom v kulturom razara i uništava hrišćansku i bogoliku dušu čovekovu (prim. prev.).

[15] Radi se o klasičnom dvoliku iz engleske moderne književnosti. Doktor Džekil je bio ugledni londonski lekar, sređenog ličnog i društvenog života, ali koji se noću - pod uticajem crnomagičnog napitka, koji je sam napravio - pretvarao u opakog i nakaznog mistera Hajda. Mister Hajd je noću harao ulicama Londona i vršio svakojaka demonska zlodela. Sindrom "doktor Džekila i mister Hajda" jeste sinonim za shizofreniju ili rascepljenost ličnosti. Tema omiljena i hipertrofirana u anti-hrišćanskoj metafizici frejdovske psihoanalize, u modernoj (psihoanalitički orijentisanoj) zapadnoj umetnosti, a naročito u holivudskoj "industriji (zlih) svova", s kraja XX veka u njenim bezbrojnim filmovima "po istinitim događajima", o običnim ili, čak, uglednim ljudima, koji preko noći postaju manijaci i ubice- psihopate (prim. prev.).

[16] Mindušama, zihernadlama, privescima i alkama svih vrsta, kojima se probadaju uši, nos, obraz, jezik, pupak i druga mesta na tela (prim. prev.)

[17] Black Sabbath – u prevodu znači crni šabat, crnomagijska veštičija subota (prim. Prev.)

[18] Koliko danas brzo napreduje post-moderno obezličenje možemo videti na primeru poređenja pankerske „šutke“ koja je još uvek zadržavala tragove nekog međuličnog odnosa i opštenja (makar kroz uzajamno „šutiranje“) i „psihodeličnog transa“, načina igranja na reyv žurkama, gde svako za sebe – bez ikakvog, opštenja sa drugim – satima reyvuje, tj. „besni“ satima... („to rave“ na engleskom znači pre svega „besneti“) – (prim. prev.)

[19] Pomenimo samo još jednu od MTV reklama: iz ekrana televizora pred kojim sedi mladić i devojka, izleće sedmoglava avet-

aždaja u obliku slova MTV, koja potom nasrne na ovo dvoje ladih ljudi, proždere ih žive i potom povrati samo njihove kosti i ponovo se vrati u ekran televizora. Ili, pak, onu , u kojoj post-moderni Adam i Eva stoje pred televizorom i prihvataju predlog zmije (satane) uzimaju i zagrizu jabuku na kojoj piše MTV, posle čega sve nestajeu hasou. (prim.prev.)

[20] Political correctness – „politička ispravnost“, pojam koji označava novosvetsku moralno- političku podobnost: milješnje i ponašanje propisano ideologijom mundijalističkog Sekularizma. Ta parola jeste jedno od osnovnih oruđa za planetarno širenje „američke demokratije i zapadnog pogleda na svet“. (prim.prev.)

[21] Radi se o šokantnom filmu i velikom svetskom hitu „Kad jaganjci utihnu“ (1991.) koji je 1992. dobio Oskara za najbolji film, i koji je kod naše bioskopske publike, u Srbiji i Crnoj Gori, postigao veliki uspeh. Lik Hanibala Lektora, demonski poremećenog, a intelektualno genijalnog doktora- kanibala (ljudoždera), odglumio je Antoni Hopkins, koji je za tu ulogu, takođe, dobio Oskara. (prim.prev.)

[22] Autori aludiraju na naslov kultne pesme „Još jedna cigla u zidu“ („Another Brick in the Wall“) kultne rok grupe Pink Floyd (prim.prev.)

[23] Džeri Mender, Četiri argumenta za eliminaciju televizije

[24] Autori ovde aludiraju na hit Rolingstounsa, jedne od najpopularnijih rok grupa svih vremena, koji nosi istoimeni naziv „Simpatija za đavola“ („Sympathy for the Devil“) – (prim.prev.)

[25] Ričard Vumbrant, Marks i satana, str. 107

[26] Ovde sledi psovka koju autori knjife, iz razumljivih razloga, nisu preneli, već je samo nazvali tačkicama, pa i mi, u prevodu, postupamo na isti način (prim.prev.)

[27] U mnogim obrazovnim sisitemima dela F.Ničea predstavljaju obaveznu srednješkolsku literaturu.

[28] Kada govore o "revolucionarnosti" zapadne omladine, autori misle ne samo ia njihovo često političko levičarstvo (zanošenje marksizmom i socijalizmom, davanje podrške komunističkim revolucionarnnm pokretvma širom sveta...), već pre svega na duhovno, ontološko levičarstvo čitave zapadne civilizacije, koje mladi projavljaju kroz sekularnu "pobunu" protiv sekularnih autoriteta civilizacije tj. lažnosti sekularizovane "tradicije", porodice, društva,

napretka, uspeha... No ta se pobuna, budući isključivo ljudska, na kraju, po pravilu, uklopi u "sistem" protiv koga se bunila i postaje sastavni deo ozakonjene civilizacijske pobune protiv istine i života, protiv Boga Živoga... (prim. Prev.)

[29] F.Niče, „Volja za moć“, str. 92

[30] Pojam "ateizam" (bezbožništvo) se često - pod uticajem bogoborne (anti-Teističke) kulture i njenog obrazovanja - pogrešno kornsti umesto tačnijeg pojma -"antiteizam" (bogoborstvo). Jer istorija poslednjih triju vekova, a naročito XX veka, pokazala je da nema ateizma koji se, pre ili kasnije, ne pretvara u antiteizam. Posle Hrista svaki "ateizam" je, po svojoj suštini, uvek satanistički anti-teizam, te stoga nema "neutralnih" ateista, jer oni svojim privatnim i društvenim životom - bili oni toga svesni ili ne - učestvuju u civilizacijskom aktu kolektivnog i ozakonjenog bogoborstva i bogoubistva, što je suština tzv. "Novog svetskog poretka" (prim. prev)

[31] O.Serafim Rouz. „Nihilizam“, izd. Bratstva Svetog Germana, 1994.

[32] Nihil, na latinskom znači – „ništa“. Nihil-generacija je, dakle, pokoljenje ontološkog Nihilizma, pokoljenje rođeno, vaspitano i odraslo u bogobornoj i nihilističkoj civilizaciji: civilizaciji koja veruje u Ništavilo i besmislenost svega na ovoj paloj zemlji, koje živi ništavilom, koje se kreće u Ništavilu. (prim.prev.)

[33] Vidi O. Serafim Rouz, „Nihilizam“, Bratstvo Svetog Germana Aljaskog

[34] Autori parafraziraju poznatu Hajdegerovu rečenicu sa početka njegove fundamentalne knjige Uvod u metafiziku, rečenicu u kojoj je zbrano osnovno pitanje filosofije i zapadne duhovnosti kao metafizike (prim.prev.)

[35] Stiven Hoking, Kratka istorija vremena, Bantam Buks, 1992. str. 172

[36] Iako se varijable menjaju, princip ostaje apsolutno nepromenljiv.

[37] Lao Ce, Staza života, Sajnet Klasiks, Njujork, 1955. str. 68

[38] Sveti Atanasije Veliki, „O Ovploćenju“, Akademija Svetog Vladimira, Njujork, str. 38

[39] Kada se govori o "Izabranom narodu" treba skrenuti pažnju da ni u kom slučaju ne bi trebalo mešati starozavetni, mojsijevski Izrail, ondašnji "Izabrani narod", sa daiašnjim Izraelom, Jevrejima talmudskog judaizma, niti sa sekularno-ateističkim Jevrejima, kako to, po neznanju, čini većiva zapadnih „hrišćana“, ali i nemalo Pravoslavaca. Od Hrista - od Njegovog Ovaploćenja, Krsta, Vaskrsenja, Vaznesenja i Pedesetnice - Crkva Hristova, Narod Crkve, Narod Božiji, tj. Hrišćani jesu, do kraja vremena, Novi Izrail, novi bogovidci i bogonosci, novi Izabrani Narod Božiji, Narod od Boga izbran da kroz Crkvu kao Telo Hristovo učestvuje u tajni Ovaploćenja, Krsta i Vaskrsenja, narod koji verno čeka Drugi dolazak... Hristov, koji čeka "vaskrsenje mrtvih i život budućega veka". Izabrani narod je, dakle, onaj narod preko koga Bog proglašuje Svoju volju o svetu i istoriji, a to je, od Hrista do kraja vremena, Crkva Hristova, jer jedino ona, i niko drugi, čeka Drugi Hristov dolazak, drugi i konačni dolazak jedinoga Mesije, jedinoga Spasitelja. Zato nije pravilno govoriti o "judeo-hrišćanskoj" tradiciji, jer su Hrišćanstvo i judaizam (posle Hrista) dve suprotne vere i dva suprotna izabranstva, već je pravilno tu tradiciju zvati starozavetno-hrišćanskom (novozavetnom) tradicijom, zato što novozavetni monoteizam, otkriven u Ovaploćenom Bogočoveku Hristu kao vera u Svetu Trojicu, jeste nspunjenje starozavetnog mojsijevskog monoteizma.

[40] Bog Spasitelj u Ličnosti, Bog Spasitelj kao Živa Ličnost, a ne više Bog kao ideja ili kao religijski zakon ili kao gnevni Sudija (prim.prev.)

[41] Otuda i pojam „Ovaploćenje“, kao jedan od ključnih bogoslovskih pojmova hrišćanske vere (prim.prev.)

[42] Bogočovek znači: i Bog i čovek u isto vreme i za sva vremena. Hristos je pun i ceo Bog Koji je postao puni i celi Čovek, primivši sve ljudsko osim greha. Sin Božiji v Sin Čovečiji - Jedini "Novi pod suvcem", jedini Bog Spasitelj Koji je postao čovek da bi čovek mogao da postane bog po blagodati Božijoj. Sin Božiji Koji vas je usinovio - da svaki čovek može da postane sin Božiji i mi smo svi "braća Gospodnja", jer je Hristos vaš Brat. I niko ne uzvisi čoveka toliko kao sam Bog (prim. Prev.).

[43] Ako je samo čovek (prim.prev.)

[44] Ako je Bogočovok, kao što Isus Hristos jeste. (prim.prev.)

[45] Reč „religija“ prihvaćena u svim evropskim jezicima (indoevropskog porekla) potiče od latinske imenice „religio“, izvedene od glagola religere, koji upravo znači to – „ponovo povezati, sjediniti“ (prim. prev.)

[46] Sveti Atanasije Veliki, „O Ovploćenju“

[47] Odricanje od "ovog sveta" u Hrišćanstvu ne znači odricanje od života u stvarnom svetu, bekstvo u nekakav nestvarni "duhovni" život koji vema veze za "prljavštinom" istorije i realnog života u kome živimo. Hrišćansko odricanje od sveta jeste odricanje od palog sveta kao jedinog mogućeg sveta, od njegove palosti i lažnosti, od robovanja toj palosti, tj. smrtnosti. Hrišćanski stav prema svetu je u protivrečnosti potpunog odricanja od palog sveta i potpunog prihvatanja u Hristu obnovljenog sveta, "protiv sveta, za svet" i takav stav uvek podrazumeva borbu protiv zla i nepravde u svetu, za spasenje sveta, što je i osnovni zadatak Crkve u istoriji (prim. prev.).

[48] Odricanje od posedovanja ne znači da čovek ne treba ništa da poseduje, jer Bog zna da čovek mora da ima i odeću i obuću, i hranu i piće, i stan ili kuću gde da živi... Odricanje od posedovanja jeste odricanje od porobljenosti posedovanjem, tj. Odricanje od stanja u kome čovek više ve poseduje stvari, već one povratno poseduju njega, tj. Od stanja u kome se čovek "postvario", postao "stvar među stvarima", rob hrane, rob pića, rob odevalja, rob novca, rob bogatstva, rob karijere, rob slave... prestavši da bude duhovni domaćin vasseljene koji ima sav svet, jer je slobodan Bogom i u Bogu (prim. Prev.)

[49] Optužili su Hrista da huli na Boga zbog toga što je rekao za Sebe da je Sin Božiji (prim.prev.)

[50] To je bio levi razbojnik, koji je visio razapet sa Hristove leve strane i koji se n i pred licem smrti nije pokajao (prim.prev.)

[51] Desni razbojnik, koji je bio razapet sa Hristove desne strane i koji se u tom predsmrtnom času iskreno pokajao za svoje grehe, videvši Hrista kako nevin strada i prepoznavši Ga kao Boga (prim.prev.)

[52] Pomazivanje umrloga kao pogrebna običaj onoga vremena, vršilo se mirisavim uljem ili mirom, zbog čega crkva ove učenice i

verne revnosnice Hristove zove „mironosicama“, onima koje nose miro (prim.prev.)

[53] U trenutku kada su mironosice došle do groba Gospodnjeg, zatreskla se silno zemlja, jer je anđeo Gospodnji sišao sa neba, odvalio kamen od vrata grobnih i seo na njega. I kako Jevanđelje kaže „lice njegovo bijaše kao munja i odeća njegova bela kao sneg“ (Mt. 28:3). Od tog prizora uplašiše se rimski stražari i „postadoše kao mrtvi“ (prim.prev.)

[54] Sveti Jovan Damaskin, Tačno izloženje Pravoslavne vere, knjiga prva, str. 166-167

[55] Isto, str. 167

[56] Sveti Grigorije Bogoslov, Omilija 31, O Duhu Svetome, glave 31-33, Erdemanovi Nikejski i post-Nikejski Oci, drugo kolo, tom 7, str. 328

[57] o.Mihail Pomazanski, Pravoslavno dogmatičko bogoslovlje, Bratstvo Svetog Germana, 1983. str. 73-102

[58] Sveti vladika Nikolaj (Velimirović), Prolog, str. 239

[59] Ovaj naziv je prvi put, u novijoj istoriji, upotrebljen za Hrišćane (sveštenike, movahe, vernike...) u Francuskoj anti-hrišćanskoj revoluciji, a obilato je korišćen u Boljševičkoj revoluciji i kasnije u staljinizmu, kao i svim ostalim bezbožničkim, komunističkim revolucijama. Kod nas je u revoluciji 1941-45. i neposredno po njenom završetku bezbožnička vlast pobila preko dve stotine sveštenika v episkopa SPC, da ne govorimo o, kako se procenjuje, dve do tri stotine hiljada pravoslavnih Srba kojv su pali od ruke slugu cr(ve)nomagijskog Pentagrama-Petokrake. Sa druge strane, nije nemoguće da će vrlo uskoro i sluge belog (takođe, crnomagijskog) Pentagrama "Novog svetskog poretka", početi da gove Hrišćane i Crkvu Hristovu kao "neprijatelje naroda (demokratvje, mira, ljudskih prava, "otvorenog društva"...)" (prim. prev.).

[60] Mučenici Koloseuma, Tan Pablišers, 1987.

[61] Razapinjanje na krst je u rimsko vreme bila najteža i najsramnija kazna, jer je krst bio „znak srama“ i na takvu kaznu su bili osuđivani samo najookoreliji zločinci, razbojnici i ubice. (prim.prev.)

[62] Drevni sirijski dokumenti, Prenikejski Oci, tom 8

[63] O. Mihailo Ojer. Sveti Vasilije Veliki i stvaranje asketskih zajednica, izd. Manastira Sv.Pajsija, Forestvil, 1994.

[64] Autori ove knjige namerno koriste termin "andergraund" u želji da na što žvvlji način približe današnjoj omladini asketski duh Hrišćanstva koji joj je, inače, unapred odbojav. Ovde se ide na igru reči i smisla, jer su prvi hrišćanski podvižnvcu živeli zaista u "avdergraundu: u podzemlju, u katakombama, dok današnja omladina svoj "andergraund" smatra istinotragateljskom pobunom protiv otuđenosti i obezličnosti savremenog društva i života. Autori se, inače, ovim smelim metodom - obraćanja mladima na jeziku na kome mladi mogu da ih razumeju - kada govore o Hrišćanstvu, koriste kroz čitavu ovu knjigu

[65] Pustinožitelji – oni koji žive u pustinji, moansai, podvižnici (prim.prev.)

[66] Ova priča može biti zastrašujuća za Hrišćanina današnjeg vremena. Ali, ona u stvari govori o beskrajnoj ljubavi i poštovanju Boga prema čoveku. Bog je, videvši silinu Antonijeve bogočežnje i velike podvige koji su u njemu rađali veliku duhovnu snagu, dopuštao da se verni rab Antonnje u surovoj, ali Božijega čoveka dostojnoj bici tuče sa demonima, sa silama zla da bi pokazao ljudima da je čovek sa Bogom i u Bogu jači i od pakla i od smrti, da je - kako je bogonadahnto zborio veliki svetitelj XX veka Jovan Šangajski - posle Hristove smrti i Vaskrsenja "čovek postao strašan smrti" (prim. Prev.)

[67] Pravoslavni Rusi od davnina za pokoj duše upokojenih peku palačinke. Pripremanje zaupokojenih palačinki kod Rusa odgovara našem pripremanju koljiva za parastos i pomen. Opisani događaj se zbio 24. decembra 1761. godine, a suradan 25. decembra umrla je ruska carica Jelisaveta Petrovna. (prim.prev.)

[68] Malo rusko Dobrotoljublje, tom 2. izdanje Bratstva Svetog Germana, 1976. str. 30

[69] Barabara – koliba koju su aljaski domoroci gradili od stabala drveća koje je raslo kraj mora i mahovine.

[70] Taj događaj se zbio pedesetih godina ovoga veka. Hrišćanin, za čiju dušu se Sveti Jovan Šangajski tom prilikom molio, bio je Kralj Mučenik Aleksandar I Ujedinitelj (Karađorđević), koji je, upravo na tom mestu, mučki ubijen 9.oktobra 1934. godine (prim.prev.)

[71] Ovo svedočenje smo dobili od oca Damaskin Kristensena, koji je napisao biografiju oca Serafima pod naslovom „Ne od ovoga sveta“.

[72] Abhazija je oblast u Gruziji. A Gruzija je zemlja koja se danas graniči sa Južnom Rusijom, aranije je bila deo Sovjetskog Saveza.

[73] Kada govore o "odvajanju od ovoga sveta", autori ne misle na bekstvo od sveta, na "pravedničko gnušanje" i "pranje ruku" od prljavštine paloga sveta, već na onu hrišćansku pobunu protiv čovekove porobljenosti ovim svetom, njegovom logikom, njegovom palošču... Hrišćansko odvajanje od sveta i odbacivanje sveta jeste ustvari hrišćanska spasenjska bitka za svet i njegovo spasenje. Zato su u istoriji Crkve najveći podvižnici - najveći odricatelji od ovoga sveta bili oni koji su najviše učinili za ovaj svet i njegovo spasenje, jer su se svojim podvigom ustvari neprestano razapinjali za život sveta, jer su posvedočili Carstvo Božije kao istinu ovoga sveta i pravu čovekovu Otadžbinu (prt. Prev.)

[74] Sveti Ignjatije Brjančaninov „Bojište - Prinos savremenom monaštvu“, Manastir Svete Trojice, Džordanvil, 1983. str. 227

[75] Konstantin Kavarnos, Moderni Pravoslavni Svetitelji, tom 3, Institut za vizantijske i moderne grčke studije, Belmont, 1979, str. 118

[76] Sveti Ignjatije Brjančaninov, Bojište, str. 227

[77] Sveti Jovan Kronštatski, Moj život u Hristu

[78] Iz Dobrotoljublja, „O umnosrdačnoj molitvi“, Faber i Faber, London, 1985. str. 200

[79] Izlaganje ovih šest faza razvoja strasti je zasnovana na sabornom učenju Svetih Otaca koje je artikulirano kroz vekove.

[80] Sveti Isak Sirin, Asketske Omilije, manastir Svetog Preobraženja, Boston, 1984. str. 161

[81] Sveti Isak Sirin, Asketske Omilije, str. 207

[82] Dobrotoljublje, tom 2. Faber i Faber, Vinčester, 1986. str. 100

[83] Sveti Grigorije Palama, Petnaesta Omilija, Grčka Pravoslavna bogoslovska revija, mart 1989, br. 34

[84] Sveti Isak Sirin, Asketske Omilije, str. 344-345

[85] Umeće molitve: Pravoslavna Antologija, sastavio: Hariton Valaamski, oreveli na engleski: E.Kadlubovski i E.M.Palmer, Faber i Faber, London, 1985. str. 51-52

[86] Treba reći da se ova monaška pouka Svetog Pajsija odnosi, naravno, na monahe i monahinje, koji su se opredelili da idu svojim tegobnim i uzvišenim, monaškim putem ka Bogu, kao i na one koji se još nisu opredelili kojim će putem ići ka Bogu - da li putem bračnoga ili putem monaškoga podviga. Međutim, ova pouka o uzdržanju od "nečistote polnih odnosa" se, naravno, ne može odnositi na ljude koji žive u čestitom hrišćanskom braku koji Crkva ustanovljuje Sv. Tajvom Braka, jer je sva hrišćanska bračna ljubav u svim njenim aspektima, dakle i u polnom (seksualnom), Bogom blagoslovena i sveta, i to u toj meri sveta da se isključivo kroz nju rađa svetinja novog života i novi čovek Božiji va zemlji. Naravno, pravilo uzdržanja od polnih odnosa važi i u braku i spada u zajedničku bračnu askezu, kako je govorio apostol Pavle (v. 1. Kor. 7, 5- 6) da čine muž i žena - u vreme Crkvom propisanog posta i molitve, zajednički i po blagoslovenom dogovoru. Ovo treba naročito imati u vidu, sa obzirom na činjenicu da je život u neofitskim zajednicama (Srbija, Grčka, Rusija...) pokazao kao raširenu pojavu da novokršteni, po neofitskoj revnosti a duhovnoj nedoraslosti, počinju nepravilno da misle da je put koji se izlaže u monaškim zbornicima kao što su, na primer, Dobrotoljublje ili Otačnik - jedini mogući hrišćanski put i monaška duhovnost jedina hrišćanska duhovnost, koja važi za sve: i monahe (koji su napustili svet) i Hrišćane koji žive u svetu. Ovo, kako je praksa pokazala, kasnije ima za posledicu da mladi Hrvšćani, koji tek započinju svoj hrišćanski život, usvajaju stav nehrišćanskog i grešnog prezira prema svetinji braka (koju je sam Gospod blagoslovio Svojim prvim čudom u Kav Galilejskoj) kao prema nečem "nižem", što se dopušta "po nuždi" i "snishođenju" (a to je, ustvari po poreklu, srednjevekovni rimokatolički stav prema braku, a ne pravoslavni!). Ovakav stav, što je takođe potvrdila novija crkvena praksa, neretko ima za posledicu pojavu manjih ili većih problema u ličnom duhovnom životu mladih Hrišćana koji žive u svetu, a na planu neofitskih zajednica pojavu da u njima ljudi često dugi niz godina vode "duhovan" ili "saborni" život, ali da taj život nema svojih crkvenih plodova kao što su novi hrišćanski brakovi i porodice, novi klirici, novi monasi i monahinje, dakle da nema ovoga što svedoči o istinskom urastanju u Crkvu i istinskom izgrađivanju Crkve (prim. prev.).

[87] Malo rusko Dobrotoljublje, tom 4. izdanje Bratstva Svetog Germana, 1994. str. 134-136